

Církev v době koronaviru

„Všichni věřící jsou do odvolání dispensováni od fyzické účasti na nedělních bohoslužbách. Bohoslužby je možné sledovat prostřednictvím médií a Den Páně slavit v rodinném kruhu,“ napsali biskupové po vyhlášení nouzového stavu kvůli pandemii koronaviru.

Karanténa je rozumné opatření, je třeba ho respektovat a omezení pohybu dodržovat, píšou biskupové v novém prohlášení z pondělí 16. března. „Neneseme v těchto dnech odpovědnost jen sami za sebe, ale také za všechny ty, s nimiž se setkáváme. Nevíme, kdo z nás by mohl být infekční a koho by mohl nakazit,“ apelují biskupové. Kvůli nařízení vlády není možné konat veřejné bohoslužby ani v malém počtu. Duchovní ovšem mohou vykonávat individuální duchovní péči a službu. To znamená, že kostely mohou být otevřeny a kněz zde může být připraven takovou individuální službu poskytnout.

„Obhajitelné je i slavení bohoslužby vysílané například přes televizi, rádio nebo sociální sítě, avšak s jen takovým počtem osob, bez něhož by nebylo možné bohoslužbu uskutečnit,“ doplňují a prosí, aby věřící dávali dodržováním karantény dobrý příklad lidem kolem sebe.

Zároveň vyzvali k zachování klidu, k připravenosti pomoci potřebným, a především k modlitbě. „Připojme se k těm, kteří se už začali spojovat každý večer ve 20 hodin v modlitbě za ukončení epidemie, za všechny nemocné a jejich ošetřovatele, za ty, kdo v současné tíživé situaci rozhodují o osudech lidí, za překonání strachu, za pomoc pro všechny zasažené, za odpuštění hříchů,“ apelují biskupové a prosí, abychom byli „opravdovými křesťany, kteří nejen věří v život věčný, ale také s ním počítají, abychom byli svědky a prostředníky Boží lásky“. Připominají, že společná modlitba je nejsilnější zbraň. „V této nelehké situaci prosím Boží milosrdenství, naši ochráncyni z Palladia země české

Přenos nedělní bohoslužby z kaple TV Noe.

Snímek Pavel Zuchnický

a národní světce o přimluvu a pomoc,“ uvedl už minulý týden ve svém prohlášení kardinál Dominik Duka (viz box).

Podle brněnského biskupa Vojtěcha Cikrleho přináší vládou vyhlášený nouzový stav a karanténa šanci zakusit postní dobu jinak a intenzivněji. „Situaci, kterou nyní prožíváme a která přináší dočasně odloučení od setkání s Ježíšem Kristem ve svátostech, přijmeme i jako nabídku a výzvu,“ uvádí biskup a pokračuje: „Může být například cestou k tomu, abychom si uvědomili, jak velkým darem jsou pro nás svátosti i ti, kteří je udělují. Pro-

sím, přijmeme tuto situaci jako rodina, které není lhostejné, co prožívá ten druhý. Nehledíme výhody pro sebe, nechťjme obejít bezpečnostní opatření či rozhodnutí. Nereptejme. Přijmeme letošní výjimečnou postní dobu jako účast na Kristově křížové cestě, která byla nutnou součástí jeho vítězství. Připomínám i dnes, abychom se vrátili k domácí četbě Písma a ke společným modlitbám v rodinách, například s využitím Kancionálu.“

Řada farností přistoupila k vysílání bohoslužeb online především pomocí serveru YouTube. Kněží byli zároveň

k dispozici během celé neděle pro individuální podávání svatého přijímání, což bylo ještě před novým vládním nařízením o karanténě zveřejněným v noci na pondělí.

Vysílání bohoslužeb pak posílily Radio Proglas a TV Noe. Ta nyní každé ráno vysílá v sedm hodin mši svatou s papežem Františkem.

V plánu je také soukromá bohoslužba u Palladia země české za ochranu při epidemii koronaviru. Bude ji celebrat biskup Zdenek Wasserbauer, předseda Rady ČBK pro duchovní službu ve zdravotnictví, na svátek sv. Josefa, tedy 19. března, v 10 hodin. „Prosíme také všechny kněze, aby tento den zasvěcený sv. Josefu obětovali mši svatou za naši zemi a připojili se v modlitbách a postu k bohoslužbě ve Staré Boleslavi. Vyzvěte také, prosím, své farníky, aby se tento den zvláštním způsobem na tento úmysl modlili a konali pokání,“ žádá biskup Wasserbauer. Přenos se pokusí zajistit TV Noe, k dispozici bude také na internetových stránkách staroboleslavské farnosti www.staroboleslav.com.

TOMÁŠ KUTIL
Více na dalších stranách

Z prohlášení kardinála Dominika Duky

Rád bych poděkoval všem, kteří zaujali zodpovědný a racionální přístup a neproměňovali nákazu koronavirem v epidemii strachu a neupadli v paniku. (...) Děk patří především zdravotnímu a záchrannému personálu na všech úrovních a ostatním příslušným složkám. Jednali jste a jednáte v duchu Ježíšových slov: „Cokoliv jste učinili jednomu z nejposlednějších, mně jste učinili!“ (Mt 25,31-46).

Obracím se tedy na vás ve farnostech, v charitách a v ostatních

křesťanských institucích, abyste pokračovali v potřebné pomoci. Prosím, aby se nikdo nesnažil doplňovat a rozšiřovat instrukce Bezpečnostní rady státu, ministerstva zdravotnictví a hygienických ústavů. Tato kreativita nepatří církvi. (...) Naším úkolem je praktická aplikace, ne vytváření dalších příkazů a zákazů. Máme vnášet do společnosti útěchu a potřebný klid pro plné nasazení v boji proti zmíněné nákaze.

Celé prohlášení na diecézní str. 8

Pojmout krizi jako výzvu!

Vážení čtenáři! Připravili jsme KT nyní tak, aby vám byl co nejužitečnějším pomocníkem. Přinášíme inspiraci i návod, jak trávit nedělní svátky i v sedni dny spolu s blízkými, církví a Bohem. Snažíme se být k pomoci i povzbuzení. Většina redaktorů bude pracovat z domova, což je výhoda, ale má své těžkosti. Právě při poradách (bouřlivých!) se domlouváme na obsahu. Nechceme však prožívat tuto dobu jen jako krizi. Co ji uchopit jako šanci, kdy se můžeme na dosavadní život i způsob uctívání Boha podívat jinak? Zveřejňujeme proto výzvu: Napište nám na e-mail sekretariat@katyd.cz, co dobrého vám tato doba dala osobně i v modlitbě. Nejlepší příspěvky zveřejníme. Vždyť „víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha“ (Řím 8,28). Jsme s vámi spojeni v modlitbě.

KATEŘINA KOUBOVÁ, šéfredaktorka

PRÁZDNÉMU SVATOPETRSKÉMU NÁMĚSTÍ symbolicky požehnal v neděli 15. března po modlitbě Anděl Páně papež František. Jeho promluvu, stejně jako denní mše z domu sv. Marty nebo generální audience, lze sledovat v přímém přenosu v TV Noe s českým překladem. Papež se minulou neděli prázdnými římskými ulicemi také vydal pomodlit se na dvě poutní místa.

Snímek ČTK
Více na str. 16

Nabídka čtenářům KT

Vzhledem ke karanténě vyhlášené vládou v souvislosti s šířením koronaviru upozorňujeme předplatitele většího počtu výtisků, kteří jsou nuceni uzavřít své prostory (např. kostely, prodejny a jiná distribuční místa), že mohou pozastavit odběr KT na nezbytně nutnou dobu. Vyzýváme naše čtenáře, kteří nejsou předplatiteli KT a nechtějí o něj kvůli uzavření některých distribučních míst (kostely, prodejny, trafiky...) přijít, aby si KT předplatili (např. na čtvrtletí). Budou jej dostávat přímo do své poštovní schránky. Vše výše uvedené lze učinit prostřednictvím zákaznické linky SEND Předplatné na tel. 225 985 225, mob. 777 333 370, e-mail: katyd@send.cz.

Žádáme rovněž naše předplatitele o shovívavost s případnými komplikacemi při distribuci KT, jelikož situace je složitá a stále se vyvíjí. REDAKCE KT

Modlitba v čase tísně

Hospodine, dobrý Bože, obracíme se k tobě ve své tísně. Přiznáváme nejen svou omezenost, ale i bezmocnost. Vracíme se k tobě a vyznáváme, že ty jsi všemohoucí. Ty jediný jsi Pán. Jen tobě patří všechna moc a sláva. Pokorně a se zahanbením v tváři přiznáváme, že jsme byli příliš zahleděni do svých práv a nároků, hledali příjemnost a pohodlí, zábavu či adrenalin, nedbali jsme na druhé ani na tebe a tvůj řád. K přírodě jsme byli bezohlední a chtěli stále víc. Cestováním za krásami jsme znečistili vzduch i moře. Svou bezohledností jsme nakupili hory odpadků. Svou chamtivostí jsme zamořili pole pesticidy, vody antibiotiky, hormony a antikoncepcí, chovali se jako páni světa a vládcí stvoření, upravovali si zákony i pravidla myšlení. Přestali pro nás být jistotou, když je vše relativní, a absolutní je už jen naše nabubřelé já. Z toho pak pramení mnohé naše konflikty.

Ve své zaslepenosti jsme neuměli číst znamení. Hlasatelé radostně oznamovali, že zase bude sluníčko. Většinou nevidali, že schnou stromy a množí se myši, že v zemích bez deště je hlad a lid utíká za chlebem. Jiní prchají před válkou, která se vede proto, aby měl někdo větší zisk, vliv a moc, aby byl odbyt zbraní a jinde měli slušní lidé práci. Peníze a zisk se nám staly nejvyšším bohem, jemuž jsme obětovali spravedlnost a právo i bídu chudáků v rozvojových zemích. Štěstí jednotlivců jsme stavili výš než zodpovědnost, chvilkové pocity nad věrnost manželským slibům, práva dospělých nad práva dětí na lásku obou rodičů, na jistotu domova a zdravé morální životní prostředí, protože jsme se nedokázali zříct špatného příkladu. Sobectví nám zabránilo žít pro další generaci, milionům počatých dětí jsme nedovolili se narodit, a tak vymíráme a nemá na nás kdo pracovat. Uprchlíky nepřijímáme, protože se jich bojíme. Jako bezohlední kolonizátoři přijímáme z jiných zemí jen šikovné ruce a chytré hlavy, zatímco jejich země bez nich upadají a nedokážou se samy pozvednout.

Přijmi, Pane, naši kajicnost a pokorné vyznání. Očisti nás, když s lítostí uznáváme svou vinu. Dopřej nám znovu povstat a vrátit se k tobě, který jsi Cesta, Pravda, Jistota a Moudrost. Společně na tvou lásku a tvé milosrdenství. Stáhni trestající ruku a zastav lavinu nemoci. Obrát nás a my se k tobě vrátíme. Vezmi nám srdce kamenná a dej srdce z masa. Vrať nám radost ze své ochrany a bezbožné budeme učit tvým cestám, svědčit o tvé lásce a hlásat tvou dobrotu. Dej nám svého Ducha, aby v nás mluvalo on, když ze sebe nezištně milovat nedokážeme. Dej nám odvahu umírat sobě a žít pro tebe, nechat se vést moudrostí tvého slova, aby v nás vítězil tvůj život a rostlo tvé království, království spravedlnosti, lásky a pokoje. Ty jediný jsi naší nadějí a my pevně věříme, že nás, Bože, nezklaeš. Amen.

JAN GRAUBNER,
arcibiskup olomoucký a místopředseda ČBK

Liturgie v čase pandemie

Více na str. 4 a 5

Tricáté výročí biskupů

V roce 1990, několik měsíců po pádu totalitního režimu, jmenoval papež Jan Pavel II. šest nových biskupů. Nyní oslavují třicet let od svého jmenování i svěcení. Nabízíme jejich ohlednutí.

Více na str. 6

www.katyd.cz

9 770862 555000

1 2

Pandemie je výzvou k solidaritě

Pandemie koronaviru je výzvou nejen k tomu, jak mají farnosti či společenství upravit svůj provoz, ale též k větší otevřenosti k potřebným a zranitelnějším.

Řada farností nabízí pomoc s donáškou jídla seniorům či pomoc s nákupem. V pondělním prohlášení biskupové také píší, že v případě nutnosti mohou kněží navštívit věřící doma a udělit jim například svátost pomazání nemocných. „Nemocniční kaplani ať konají svou službu se souhlasem vedení nemocnic a opatření ochrannými pomůckami,“ dodávají biskupové. V úterý 17. března začala rovněž nověna za zastavení epidemie koronaviru. Její text je k dispozici na www.cirkev.cz.

Charita prosí o pomoc

Na epidemii reaguje i Charita ČR. Před možnou nákazou se snaží chránit všechny, kterým pomáhá, stejně jako své zaměstnance. Zřídila proto krizový štáb, který řeší dostupnost zdravotnického materiálu a ochranných pomůcek pro charitní pracovníky – sestry v domácí zdravotní péči nebo sociální pracovníky, kteří jsou v bezprostředním kontaktu s klienty. „Na dodávku zdravotnických prostředků čekáme jako na smilování. Jsme přece jen v první linii a potřebujeme chránit sebe i pacienty,“ říká

Bohoslužba přenášena z kaple Radia Proglas.

Repro Člověk a Víra

Ludmila Kučerová, členka krizového štábu Charity.

Kvůli uzavření škol chybí Charitě zdravotní sestry i sociální pracovníci. „Obrácíme se především na sestry v důchodu a na studenty lékařských fakult, kteří by byli ochotni nám v této závažné situaci pomoci, aby kontaktovali nejbližší Charitu a domluvili se na konkrétní formě,“ doplňuje Kučerová.

Přes všechny obavy Charita vyzývá, abychom neztráceli lidskost a zajímali se o ostatní. „Mnozí seniori žijí sami a nikoho nemají,

možná bydlí i ve vašem okolí. Zeptejte se jich, jestli nepotřebují nakoupit potraviny nebo obstarat léky. Právě pro staré lidi je totiž onemocnění nejrizikovější, proto by měli omezit vycházení. Možná také ocení, když jim dáte své telefonní číslo a nabídnete jim, že se na vás mohou obrátit i v případě, že nic nepotřebují. Izolace a špatné zprávy z médií mohou představovat větší zátěž, než sami dokážou zvládnout,“ povzbuzuje Charita ČR.

Speciální telefonní linku pro seniory v Praze zřídila metropole ve spolupráci s organizací Život 90.

Telefon je 800 160 166. Seniori na ni mohou volat, zejména potřebují-li vyzvednout léky, nakoupit nebo vyvenčit psa. Operátoři na lince seniora propojí s dobrovolníkem, který za ně výše zmíněné věci zařídí. Linka také spolupracuje s rozvozem potravin, který seniory odbavuje. Kdo by se chtěl zapojit jako dobrovolník a chodit lidem na nákup nebo pro léky, může se přihlásit na www.pomahamepraze.cz.

Komunita Sant'Egidio upozorňuje, že velmi ohroženou skupinou jsou nyní lidé bez domova, kteří mají ztížený přístup nejen ke zdravotní

péči, ale i k jídlu. „Osamělí staří lidé jsou nuceni se izolovat a nemají vůbec vycházet, lidé bez domova nebudou dostávat almužnu, ne všichni se mohou dostat k jídlu a teplému oblečení. Komunita Sant'Egidio v této době zkoušky pro nás všechny vyzývá k solidaritě. Ta se může šířit rychleji než koronavirus,“ píše komunita, která pokračuje ve své službě potřebným i přes současná omezení a zve další dobrovolníky, aby se zapojili. Informace jsou k dispozici na webu či Facebooku komunity. „Vládní nařízení umožňuje cesty k obstarání základních životních potřeb, a to nejen pro sebe, ale i pro kohokoli jiného, což zahrnuje dobrovolnictví i sousedskou výpomoc,“ doplňuje Kristina Koldinská ze Sant'Egidia s tím, že se maximálně snaží zachovávat pravidla k zabránění šíření viru.

V karanténě jsme spolu

Projekt zaměřený na povzbuzení spustili obláti na webu www.media.oblati.cz – a nazvali ho „V karanténě jsme spolu“. Zahrnuje Denní impulz k nadechnutí, Nedělní impulz v podobě promluvy nad biblickými texty, sdílenou životní zkušenost s Božím slovem Evangelium live či zprávy oblátských scholastiků z římské „červené zóny“ Vermicino. „Možná jsme izolovaní, ale rozhodně nejsme osamocení! Všem virům navzdory. V karanténě jsme totiž spolu!“ povzbuzují obláti.

TOMÁŠ KUTIL

Vzpomínka na Danu Zátopkovou a Evu Pilarovou

Mimořádná opatření proti šíření koronaviru ovlivní i poslední rozloučení se dvěma legendami českého sportu a kultury.

Pohřeb úspěšné olympioničky Dany Zátopkové je plánován jen v rodinném kruhu, později za ni bude sloužena zádušní mše sv. v kostele sv. Markéty v Břevnovském klášteře, jak si přála. Pochována bude vedle svého manžela v Rožnově pod Radhoštěm. O termínu rozloučení se zpěvačkou Evou Pilarovou nebylo v čase uzávěrky listu (v pondělí) ještě rozhodnuto. Její manžel Jan Kolomaz-

Dana Zátopková spolu s kaplanem Jiřím Blážkem zpívali její oblíbené valašské písně. Snímek archiv Jiřího Blážka

nik uvedl, že pohřeb a zádušní mše proběhne hned, jak to situace dovolí.

Na Evu Pilarovou, která zemřela v sobotu 14. března ve svých 80 letech, vzpomněl i kardinál Dominik Duka. „Chtěl bych jí alespoň těmito řádky poděkovat za její čestné vyznání víry, za dar, o němž vyprávěla jako o věnu, které jí předali rodiče,“ uvedl na svém facebookovém profilu a připomněl tím její vystoupení na Dnech víry v Hradci Králové před několika lety, kdy byl ještě tamním biskupem. Pilarová začínala v divadle Semafor, později jako první zpěvačka vyhrála anketu Český slavík.

Dana Zátopková zemřela v pátek 13. března. Bývalé oštěpařce, zlaté medailistce z Olympijských her v Helsinkách 1952 a držitelce stříbra z Říma 1960 bylo 97 let. „Vzpomínám na setkání s ní v doprovodu

paní Věry Čáslavské. Patří jí a jejímu manželovi Emilovi pravá vděčnost za příklad krásného manželství v přátelství a úctě. A také úcta za její statečnost v době totality,“ uvedl dále pražský arcibiskup.

V posledních měsících se s Danou Zátopkovou setkával kaplan Ústřední vojenské nemocnice Jan Blažek. Pro KT zavzpomínal na momenty, které přiblížíme v příštím vydání. Spolu se modlili Otčenáš, vyprávěla o své oblíbené koledě a samozřejmě dospěli i k tématu smrti a obavám z ní. „A čeho se bojíte v tom umírání?“ zeptal se jí kaplan. „No, bojím se, abych v tom nebyla sama,“ odpověděla mu. Poté mluvili o samotě a obavách, které mají vlastně všichni. „Do posledního dne nic nevzdávala a bojovala,“ doplnil Blažek. (puč)

Přední sociolog náboženství v Praze

Česko navštívil významný sociolog náboženství, americký profesor José Casanova. V rámci výzkumného projektu Víra a přesvědčení „nevěřících“, který podpořila Templetonova nadace, jej v pražském centru Dominikánská 8 uvedl Mons. Tomáš Halík.

Původem španělský akademik, který působí na Kalifornské univerzitě v Berkeley, věnuje svou vědeckou kariéru výzkumu „odsoukromění“ (deprivatizace) náboženství v globální společnosti. Tak nazývá mj. proces, kdy se náboženství různými způsoby vrací na scénu, například v politice, a to poté, co svou předešlou autoritu a moc postupným zesvětštěním ztratilo. A také poté, co mu byl dlouho prorokován úpl-

ný zánik. „Náš svět je čím dál více sekulární, ale i náboženský. Osobní víra je volba,“ uvedl profesor Casanova při pražské přednášce nazvané „Podmínky víry a nevíry v našem globálním sekulárním věku“. Ke značnému oživení náboženství podle jeho slov došlo například na Ukrajině, kde navíc věřící pravoslavní, řeckokatolíci, protestanti, židé, muslimové a též katolíci úspěšně spolupracují.

Kdo se označuje za „nevěřícího“?

„Česko mi připadá velmi podobné bývalému Východnímu Německu – a to jak ve vysoké míře sekularizace, tak v obrovské síle křesťanské menšiny, čímž myslím lidi, kteří mají osobní vztah s Bohem,“ popsal americký profesor pro KT. Casanova na české společnosti oceňuje opravdovost a živost víry: „Zažil jsem tu skutečnou křesťanskou komunitu a viděl lidi, kteří víru opravdu hledají, a ne ty, které někdo nutí být každou neděli v kostele.“ Ač žije ve Spojených státech, k našemu regionu má blízko, jeho žena je totiž Ukrajinka.

Sociolog náboženství upozornil také na rostoucí skupiny, které se

identifikují jako věřící bez církevní příslušnosti, jako spirituální či hledající, agnostici, humanisté nebo ateisté. Kvůli tomu, že zvláště v západních zemích s křesťanskými dějinami stoupá počet tzv. „nones“, tedy lidí, kteří v průzkumech odpovídají na otázku o náboženství slovem „žádné“, je podle Casanovy třeba skupinu těchto tzv. „nevěřících“ hlouběji zkoumat.

Křesťané bez strachu i privilegií

Akademik se ve svém výzkumu věnuje také otázkám souvisejícím s propojenou světovou ekonomikou, vzájemnou tolerancí stoupců různých církevních tradic (tj. denominacionalismem), mig-

rací nebo národní identitou. „Věřící lidé by určitě měli do politiky vstupovat beze strachu a otevřeně, ale také bez jakýchkoli privilegií nebo požadování hegemonie – tedy měli by respektovat sekulární stát,“ vysvětlil profesor Casanova pro KT a jmenovitě přitom poukázal na roli, kterou v polské či maďarské politice hrají „křesťanské hodnoty“. „Ovšem, že je třeba hájit hodnoty společné všem lidem, ale též naslouchat ostatním a respektovat jejich názory,“ dodal.

Projekt Víra a přesvědčení „nevěřících“ v rámci třetího z celkem osmnácti setkání s akademiky příště, tedy 25. května, přivítá v Praze německého filozofa a sociologa náboženství Hanse Jonase. Pro veřejnost to bude opět v Dominikánské 8. TEREZA ZAVADILOVÁ

Doba volna? Nikoliv. Čas evangelizace

Solidárně, ohleduplně a s osobním nasazením se snaží epidemií koronaviru čelit křesťané v řadě evropských zemí.

K zodpovědnému chování, kterým chráníme vlastní zdraví i životy ostatních, společně vyzvali předsedové Rady evropských biskupských konferencí (CCEE) a Komise biskupských konferencí zemí EU (COMECE), kardinál Angelo Bagnasco a kardinál Jean-Claude Hollerich. Rodinám i farnostem svěřili text modlitby, kterou lze vyprošovat uzdravení z nemoci i strachu, moudrost pro ty, kdo rozhodují, sílu pro lékaře a zdravotníky i věčný život zemřelým (v angličtině, němčině či francouzštině ji lze nalézt např. na webu comece.eu).

V Itálii, která je v čase tohoto vydání KT nejzasaženější evropskou zemí, prožili věřící 11. března den modlitby a postu za odvrácení epidemie. Zdejší biskupové vydali v neděli prohlášení, kterým podpořili vládu v jejím úsilí situaci zvládnout pomocí radikálních omezení. Až do 3. dubna jsou v celé zemi pozastaveny všechny veřejné mše svaté, kostely jsou otevřeny jen pro osobní modlitbu. Biskupové si podle Vatican News uvědomují, že opatření „působí pastýřům, kněžím i věřícímu lidu těžkosti a bolest“, jejich rozhodnutí je ale vyjádřením „přání při-

spět v této době podle svých možností k udržení zdraví“.

Obdobná opatření platí ve většině evropských zemí a národní církve navrhuji zvláštní modlitby, nověny či půst. Slovenští biskupové vyzvali k postu za odvrácení nákazy každý pátek postní doby. „Učínme tak podle přísných pravidel, která zachováváme na Popeleční středu a Velký pátek,“ upřesnil pro Radio Lumen mluvčí episkopátu P. Martin Kramara. Dále zdůraznil, jak důležité je ustoupit pro tuto chvíli od slavení veřejných mší svatých: „Nechceme opustit věřící, ale toto není čas na hrdinství neposlušnosti. Je půst. Kristus byl na poušti čtyřicet dní bez jídla. Věřící zůstanou čtrnáct dní bez slavení mše svaté, ale možná právě to někomu pomůže, aby si uvědomil, jak vzácný a důležitý pokrm je eucharistie,“ zdůraznil mluvčí slovenských biskupů.

Poslání církve nekončí

K poslušnosti a vynalézavosti vybídl arcibiskup z francouzského Štrasburku Luc Ravel v sérii opatření, jimiž odpověděl na nařízení vlády. „Poslání církve však nekončí,“ zdůraznil v dokumentu, který přinesl internetový magazín Aleteia. Věřící vyzval, aby využívali dostupné prostředky a technologie k podpoře zvláště starých lidí, kteří se ocitli prakticky uvěznění ve svém bytě. „Dopisy, telefonní hovory nebo textové zprávy jsou v boji proti izolaci jen vítány,“ navázal arcibiskup

Ravel. Na místě je nabídnout obstarání nákupu či zorganizování duchovní nebo psychologické podpory. Pomůže též pravidelné rozesílání farních zpravodajů, které lidem v izolaci umožní dále se cítit součástí komunity. Protože ani ve Francii nejsou veřejné mše nyní možné, arcibiskup vybízí k vytváření modlitebních skupin na dálku pomocí technologií, a zvláště doporučuje obracet se o přímluvu k patronu rodin sv. Josefovi, jehož svátek církev oslaví 19. března.

Udržet kontakt

„Toto není doba volna, toto je čas evangelizace,“ shrnul pomocný biskup polské diecéze Elż Adrian Galbas. Kněze ve své diecézi vyzval, aby zintenzivnili svou přítomnost na sociálních sítích, zpřístupnili věřícím bohoslužby prostřednictvím internetu a aby svým farníkům poskytli vlastní telefonní číslo a byli s nimi co nejvíce v kontaktu.

Přispět se pokusilo také dánské Státní muzeum umění v Kodani. Po dobu, kdy bude kvůli epidemii uzavřeno, se rozhodlo na sociálních sítích každý den vystavit některé ze vzácných děl ze svých sbírek a doprovodit je zasvěceným komentářem. Pod hashtagem (označením) #museumlightsnow lze tak už najít a obdivovat třeba barokní obraz Svaté rodiny od Godfrieda Schalckena nebo gotickou Madonu s dítětem z ruky Dierica Boutse.

ALENA SCHEINOSTOVÁ

OBRAZ UKŘÍŽOVANÉHO vytvořil pro kostel v rakouském Waidhofenu an der Ybbs výtvarník Karel Rechlik. „Ukřižovaný se jakoby vynořuje z obrazové plochy, plátno nese tlumené barevné stopy ran i prvky fialové postní barvy,“ objasnil KT umělec. „Akcenty čistě bílou barvou pak lze interpretovat jako vnitřní světlo, k němuž celá postní doba směřuje.“ Rechlik je spoluautorem nového liturgického uspořádání waidhofenského kostela a s farností dále spolupracuje. Snímek archiv Karla Rechlika

KRÁTCE

KOPIE KŘÍŽOVÉ CESTY Z JERUZALÉMA bude zdobit katedrálu svatého Martina v Bratislavě. Jde o zmenšeninu čtrnácti sousoší, která byla loni na podzim osazena ve starém Jeruzalémě na Via Dolorosa – trase, kudy kráčel Ježíš na Golgotu. Autorem původní i zmenšené křížové cesty je italský sochař Alessandro Mutto. Sošky pro Bratislavu o rozměrech zhruba 35 na 30 cm požehnal tamní arcibiskup Stanislav Zvolenský s přáním, aby si každý, kdo svatomartinskou katedrálu navštíví, při pohledu na toto dílo hlouběji uvědomil velikost Boží lásky k člověku.

PRVNÍ KŘESŤANSKOU MOBILNÍ APLIKACI PRO NESLYŠÍCÍ na světě spustila polská organizace Effatha24, a to v polském znakovém jazyce. Jde o nástroj Národní pastorační neslyšících, který má pomoci křesťanům se sluchovým postižením. Mezi prvními si aplikaci na svůj mobilní telefon nainstaloval předseda Polské biskupské konference arcibiskup Stanisław Gądecki. „Je doba postní – modlím se za vás,“ vzkázal pak věřícím ve znakovém jazyce.

DOKUMENTY K BEATIFIKAČNÍMU PROCESU LÉONIE MARTINOVÉ převzala římská Kongregace pro blahorečení a svatořečení. Skončila tak první fáze procesu této „nesnesitelné sestry Terezie z Lisieux“, jak bývala Léonie (1863–1941) nazývána pro svou komplikovanou povahu. Navzdory bouřlivému dětství a mládí se stala sestrou Françoise-Thérèse v řádu Navštívení Panny Marie – vizitantkou. Se svými sestrami na Karmelu, včetně sv. Terezie z Lisieux, vedla mnoho let bohatou korespondenci. Lidé si na ní cenili její laskavosti, neokázalosti a smyslu pro humor. Ctí ji především rodiče, kteří mají výchovné problémy se

Léonie Martinová. Snímek Wikimedia

svými dětmi, a řada lidí svědčí o modlitbách vyslyšených na její přímluvu. Jak upozorňuje postulátor její kauzy P. Antonio Sangalli, Léoniino blahorečení by bylo zvláštním znamením pro dnešní rodiny. Kromě sv. Terezie z Lisieux, prohlášené roku 1997 za učitelku církve, byli za svaté prohlášeni její rodiče Ludvík a Zélie Martinovi (v roce 2015).

ROZSUDEK VE VĚCI DOVOLÁNÍ KARDINÁLA GEORGE PELLA padne možná až za několik měsíců. Sedm soudců australského Nejvyššího soudu vyslechlo během dvoudenního slyšení minulý týden všechny předložené argumenty, které mají prokázat kardinálovu nevinu, a vyžádalo si čas na rozhodnutí. Zároveň soud požádal obhájce i žalobce, aby doplnili další dokumenty. Soud státu Victoria loni prohlásil někdejšího prefekta Ekonomického sekretariátu Svatého stolce George Pella vinným ze zneužití nezletilých

v roce 1996. Pell tak je nejvýše postaveným církevním hodnostářem, který byl za tyto činy odsouzen. 78letý kardinál si nyní odpývá šestiletý trest vězení, vždy však trval na své nevině.

KNIHOVNA KUSTODIE SVATÉ ZEMĚ BUDE NA INTERNETU. Tým polských expertů dokončuje čtyřletou práci na převodu více než tisíce vzácných dokumentů, které františkánská kustodie uchovává ve své knihovně v Jeruzalémě. Digitalizované dokumenty budou po dokončení prací dostupné prostřednictvím serveru British Library. Tato instituce je partnerem celého projektu. Zájemci pak budou moci nahlížet do starobylých dokumentů, které jsou psány v osmnácti jazycích včetně latiny, řečtiny, etiopštiny, koptštiny, arménštiny nebo arabštiny. Jsou mezi nimi rukopisné kodexy, historické a teologické spisy či duchovní poezie. (tkkbs, kai, bbc, vaticannews)

UNESCO vyzdvihlo křesťanské tradice

Tradici byzantského zpěvu nebo procesí Svatého týdne ve švýcarském Mendrisiu zapsalo UNESCO mezi 42 položek na seznam Mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva.

Postavy v průvodu v dokonalých kostýmech. Snímek Shutterstock

Patnáctitisícovému Mendrisiu se přezdívalo „Il magnifico borgo“ (Nádherné město) pro množství historických církevních památek i měšťanských domů. V procesích na Zelený čtvrtek a Velký pátek, doložených už v 16. století, která spojují hlavní městské chrámy (sv. Jana Křtitele, sv. Kosmy a Damiána a kapucínský kos-

tel sv. Františka z Assisi), krácejí stovky kostýmovaných postav z příběhu Umučení Krista. Město je zhasnuté, aby vynikly lucerny a „transparenti“ – osvětlené panely s pašijovými výjevy. Atmosféru

dotváří zvuk trumpet a bubnů. Každoročně tato působivá performance přiláká tisíce lidí z domova i zahraničí.

O slavnosti Nejsvětější trojice vyjdou do ulic zase v bolivijském městě La Paz. Procesí „Festividad del Señor del Gran Poder“ (Slavnost Mocného Pána) sdruží každoročně na 40 tisíc věřících, kteří zpívají a tančí charakteristické tance za doprovodu radostné hudby k oslavě Krista a svatých patronů jednotlivých farností. Katolická zbožnost obyvatel And obsahuje i některé prvky původních mayských kultur.

UNESCO na seznam zapsalo také slavnost „Timkat“ – Epifanie v Etiopii, kde má křesťanství tradici od 1. století. Vždy v předvečer tohoto lednového svátku, který připomíná Ježíšův křest v Jordánu, věřící slavnostně vynášejí ze svých farních kostelů „tabot“ – desky s Desaterem k vodě a zde stráví noc modlitbou,

zpěvem hymnů a slavením liturgie. Ráno následuje krození shromáždění vodou a slavný návrat desek Zákona zpět do kostela. Obřad odkazuje k přenesení Archy úmluvy, jak je popisuje kniha Exodus.

Jako „živoucí umění, které trvá už déle než 2 000 let“, se zápisu dočkal řecký byzantský zpěv. UNESCO zdůraznilo, že tato tradice je úzce provázaná se způsobem uctívání Boha a s duchovním životem řeckopravoslavných komunit a neoddělitelně propojuje liturgický text a hudbu. Organizace vyzdvihla hudební specifika tohoto bohoslužebného zpěvu – osmitonový systém, rozložení oktávy na 68 dílů, typické jednohlasí, osobitou rytmizaci. Byzantský zpěv je převážně mužskou doménou, zpívají jej však také mnišky v monastýrech nebo při některých daných příležitostech. „Každý detail této tradice slouží tomu, aby se ší-

řila svatá zvěst,“ podtrhlo ve své zprávě UNESCO.

Byzantský zpěv se rozvinul jako součást východní křesťanské tradice mezi řecky mluvícími křesťany v Římské říši a je předchůdcem některých dalších vokálních tradic, včetně těch slovanských. Do starověkého světa se rozšířil například z Antiochie nebo z kláštera na Athoské hoře v Řecku. „Tento zpěv jistým způsobem napodobuje jedinečný zvuk zpívajících andělů,“ shrnul pro magazín National Catholic Register kněz Rusinské řeckokatolické církve Elias Rafaj.

V rámci dokumentárního cyklu České televize Cesty víry se jeden díl s názvem „Umění byzantských zpěvů“ věnoval osobě a činnosti hudebníka Petrose Gaitanose, který vystudoval pražskou HAMU a mistrovství byzantského zpěvu šíří také v České republice. Pořad je dostupný v internetovém archivu ČT. (sch)

Slavit neděli doma

Pandemie koronaviru a karanténní opatření nás nutí dělat řadu věcí jinak i v duchovním životě. Jak slavit neděli? A jak se modlit i během týdne?

Kněží v tyto dny začali hojněji využívat svět internetu a moderních technologií, nejčastěji jsou to blogy či youtube videa. „Pokud jsme byli vychováni v tom, že se v neděli chodí na mši svatou do kostela, a dělali jsme to tak po celý život a pokud to z dobrých důvodů dnes neplatí, tak moudrost v čase bouří je zůstat doma,“ věnuje se aktuálnímu dění na svém blogu (blog.aktualne.cz) přírodovědec a teolog P. Marek Vácha a pokračuje: „Nám mladým se nic nestane. Onemocnění je u nás buď lehké, nebo dokonce bezpříznakové, tedy takové, že si jej u sebe ani nevšimneme – je ovšem reálná možnost, že nakazíme prarodiče a všechny seniory, pro které nákaza může být fatální. Nikdy jsme to nezažili a nikdo nemáme tu zkušenost. Těžko se to přijímá, ale nyní je třeba jednat jinak.“ A vybízí všechny, aby minimalizovali riziko nákazy. „Ne proto, že nám to někdo nařizuje

a hrozí pokutou, ale proto, že máme odpovědnost jeden za druhého, v současnosti nejvíce za naše seniory. Vlastně je to jednoduché,“ apeluje P. Vácha.

Neděle v rodině

A jak naložit s nedělí, kdy nelze jít na mši svatou? „Prosím, abychom i v tomto čase prožívali neděli dobrým způsobem,“ vyzývá ve svém videoposelství na youtube například P. Josef Prokeš, který působí na poutním místě na Lomci u Vodňan (www.lomec.cz). „Udělejme si doma společný čas, kdy můžeme sledovat mši přes sdělovací prostředky. Můžeme si také přečíst nedělní evangelium a modlit se nad ním,“ povzbuzuje a nabízí nejen svým farníkům záznam svého kázání. A my v tomto mimořádně zařazeném tématu nabízíme další inspiraci.

TOMÁŠ KUTIL

Online pomocníci k modlitbě

Užitečným nástrojem k propojení se světovou církví je aplikace Misál 2018/19, který obsahuje rozpis liturgických čtení na každý den i pro letošní rok. Je k dispozici pro mobily se systémem Android i iOS od Apple, pro počítače nabízí podobnou službu web liturgie.cz.

K modlitbě breviáře se hodí mobilní aplikace Breviář, ke zpěvu digitální verze kancionálu s názvem Kancionál včetně notového záznamu. Další písně lze nalézt v nové aplikaci Zpěvník pro scholy (také na internetu zpevník.proscholy.cz).

Celou řadu nejen duchovních podnětů nabízejí i weby Pastorage.cz nebo Vira.cz, na kterém je aktuálně také text plný výzev a inspirací pro křesťany v čase koronaviru od teologa Mons. Aleše Opatrného.

Zajímavým inspiračním zdrojem může být i Ecclesia podcast (www.ecclesiapodcast.cz), který nabízí zhruba půlhodinové zvukové nahrávky rozhovorů o církvi či duchovním životě. Mezi 22 natočenými díly je například Marie Svatošová, biskup Václav Malý, nuncius Charles D. Balvo nebo P. Marek Vácha.

(tok)

Každá rodina se může sejit ke společnému slavení bohoslužby slova.

Jak uspořádat rodinnou bohoslužbu slova

Mše svatá spojená se svatým přijímáním uprostřed společenství farnosti se nyní stává nedostupnou kvůli rozšíření choroby, jež by se mohla stát řadě lidí osudnou. Jak se v takové situaci zařídit?

Rodina se sejde v domácím prostředí. Je dobré vybrat místo, kde se budou všichni cítit dobře a kde budou moci zaujmout přirozenou polohu. Může to být kolem kuchyňského stolu, který zhmotňuje rodinnou jednotu, může se ale jednat také o pokoj se sedačkou nebo křesly a není chybou, když se menší děti schoulí u někoho z rodičů. Samozřejmě není pro domácí liturgii nejšikovnější ležení, i když Ježíš se svými učedníky při poslední večeři opravdu napůl ležel, jak tehdy bylo zvykem.

Úvod bohoslužby

K ruce si připravíme kancionál (lze jej nalézt na webu www.kancional.cz nebo si stáhnout aplikaci do mobilu). Vedle písní obsahuje doporučené modlitby. Biblická čtení i pro-

mluvu lze nalézt v aktuálním vydání KT, případně si připravíme Bibli.

Je dobré, když se stůl či stolek hezky prostře, na něj se postaví ikona či kříž, zapálí svíce a připraví kniha Písma. Je doba postní, a tak vynecháme květiny. Bohoslužbu by měl vést někdo z rodičů, neboť oni, v moci svého křestního kněžství, vykonávají kněžskou funkci pro ty, kdo jim jsou svěřeni.

Je možné začít jako každou jinou bohoslužbu písní, kterou z kostela máme rádi, při kytarě, při klavíru nebo jednoduše bez nástroje. Pokud rodina není zvyklá spolu zpívat, zpěv vynechá. Samozřejmě nesmí chybět znamení kříže, znamení křesťanů, na které Kristus vynesl všechny naše hříchy a také nemoci i obavy. Naopak pozdravy, které obvykle dělává kněz, vypustíme.

Úkon kajícínosti můžeme udělat pomocí chvíle ticha a stejného dialogu jako v kostele. Ale panuje-li v rodině důvěra, je možné jej pojmut osobněji. Nejen v duchu, ale také nahlas vyjádřit jednu věc, které člověk za uplynulý týden lituje, nebo se i omluvit někomu z členů rodiny.

Pokud se v rodině zpívá, je možné zazpívat Kyrie eleison, ale je možné také tento zpěv vynechat. Lze jej nahradit jinou písní. A i když se v postě neříká „Sláva na výsostech Bohu“, nemusí být špatné vložit na toto místo krátké děkovné modlit-

by, které nás „naladí na Boha“. Je možné děkovat za uplynulý týden, za církev, do níž patříme, za eucharistii, po které toužíme. Nesedí-li někomu modlitba vlastními slovy, může si pomoci žalmem nebo právě písní.

Čtení z Písma

Čtení z Bible je zcela zásadní: je stolem, u něž nás Ježíš živí stejně jako u stolu eucharistického. Ze čtení, která by zazněla v kostele, je možné vybrat jen evangelium nebo evangelium a jedno čtení anebo všechna čtení – podle toho, co jsou jednotliví členové rodiny schopní vstřebat. Ve čteních se mohou přítomní střídát a po jednotlivých úryvcích bude možné (na rozdíl od kostela a zejména v rodinách, kde nejsou úplně malé děti) zachovat prostor pro chvíli ticha, u níž text dozní. Je také výhodou, když má každý svou Bibli, kde může čtený text sledovat očima.

Snímek Dušan Kadlec / Člověk a Víra

Nikdo z rodiny by neměl mít kázání, jako mívá kněz v kostele, ale je možné o přečteném textu chvíli rozmlouvat. Jak rozumím úryvku? Co mi na něm není jasné? Jak se týká toho, co se dělo minulý týden? Ztotožňuji se spíše s Ježíšem, nebo s učedníky? Jak vysvětlit pointu příběhu někomu, kdo není věřící? Co Bible říká do současné situace církve? Takové podobné otázky mohou ke sdílení pomoci. Když někdo nemá sdílení rád, je možné k textu přistoupit rozjímavějším způsobem – přečíst jej ještě jednou pomaleji. Nebo si pustit oblíbenou hudební skladbu, která pomůže u biblického textu „přebývat“. Na liturgické straně KT, případně na duchovní straně 10, lze nalézt homilii nebo výklad biblických čtení k dané neděli.

Vyznání víry a přimluvy

Odpovědi na Boží slovo je vyznání víry. I doma je třeba použít vyznání víry z kostela, protože i zde přijímáme za svou viru církve. Může se jednat o obvyklé Nicejsko-cařihradské vyznání ze mše nebo (protože je doba postní) Apoštolské vyznání, které známe z růžence. Obojí lze nalézt v kancionálu.

Odpovědi na Boží slovo je také přímluvná modlitba. Zde se naopak můžeme vyjadřovat zcela neformálně, jak potřebujeme. Přímluva

je modlitba za druhé: za církev, za představitele společnosti, za trpící, za nemocné, za lidi sevřené strachem či osaměle. Přimlouváme se za farnost, nyní rozptýlenou do jednotlivých domácností. Takto staří Izraelité končili každou prosebnou modlitbu – za jednotu pro vyvolený lid.

Modlitbu je vhodné uzavřít Otčenášem, který nás vždy připravuje na eucharistický „chléb vezdejší“, na svaté přijímání. Připravuje nás na ně i nyní, i kdyby mělo přijít za delší dobu, než jsme zvyklí.

Závěr

Závěrečné pozhledání se říká formulí: „Dej nám, Bože, své požehnání, zbav nás všeho zlého a doved nás do života věčného.“ Dělá se při něm znamení kříže, ale nikdo nežehná druhým, všichni pro sebe vyprošují Boží sílu a pokoj. Je možné přidat dialog: „Dobrořečme Pánu. – Bohu díky.“ Na závěr je samozřejmě možné zazpívat více písní, a kde se nezpívá, lze se pomodlit k Panně Marii.

Nejhezčí na tom všem bude, když zjistíme, že nám slavení mše opravdu chybí. Že to není jen povinnost, ale také zdroj našeho života, síla pro naše úkoly a uzdravení našich vztahů. Jak učí církev: eucharistie je vrcholem a pramenem života církve a také života našeho. P. RADEK TICHÝ, vyučující liturgiku na KTF UK

Snímek Martina Řehořová / Člověk a Víra

Je to test naší soudržnosti

ředitel Mons. MARTIN HOLÍK.

Jak současná opatření ovlivní vaše vysílání?

Chceme být dobrým průvodcem všem, ale zejména těm, kteří jsou nejvíce osamoceni, mají oprávněný strach a nemohou být se svými blízkými. Do vysílání se proto k obvyklé mši sv. ze studia připojí bohoslužby přenášené z řeholních komunit z Prahy, Olomouce a Brna, a to ve všechny všední dny včetně soboty v 18.00 hodin. V neděli budou mše sv. jako obvykle v 9.00 a ještě pro pracující se přidá bohoslužba od 19.30. Modlitby růžence budou ve formě telefonátů v úterý, čtvrtek a pátek od 22.00. Některé pořady omezíme, s některými respondenty budeme mluvit telefonicky a soustředíme se budeme na reprízy vzdělávacích a dětských pořadů. Každý den bude pohádka

(aktuální program sledujte na adrese www.proglas.cz - pozn. red.). Postní vysílání trochu odlehčíme, aby nebylo tak zádumčivé, například výběrem písní – to abychom vnesli trochu optimismu. Na adresu korona@proglas.cz pak přijímáme vzkazy závažnějšího charakteru, které posluchači chtějí adresovat ostatním posluchačům – ty předáme do redakce zpravodajství.

A jste v radiu připraveni na karanténu?

Drtivá většina našich lidí může pracovat z domova. Přednost mají těchto kolegyně, rodiče s malými dětmi nebo lidé se seniory ve společné domácnosti. Kontrolujeme vzdálený přístup k databázím, zavádíme dostatečně bezpečná ochranná opatření proti záškodníkům, vytváříme skupiny na sociálních sítích a domlouváme na dálku společné časové porad. Také jsme nakoupili jídlo a připravili lůžka pro lidi, kteří by tu museli zůstat zavření a kterým by pak lidé zvenku dodávali podklady k vysílání.

Jak vám mohou posluchači nejlépe pomoci?

Tímtež, co říkám kolegům – děkujeme si, chvalme se, povzbuzujme se, děkujeme našim respondentům, těm, kdo se za nás modlí, nebo těm, kteří v této době zvýšených nákladů zao-

krouhlí svůj finanční dar. Důležitá je i modlitební podpora za konkrétní pracovníky. Vysílání rozhlasu ani výroba novin by neměly být přerušeny, stejně jako pečení chleba, doprava, zdravotnictví nebo sociální služby.

K čemu je tento nouzový stav naopak příležitostí?

Lidé si začnou více vážit eucharistie a zažijí situaci, která je třeba v Amazonii běžná po dlouhá léta. Můžeme se navzájem více povzbuzovat a projevovat si více vděčnosti.

Prosím o uchopení této mimořádné příležitosti být si lépe a více nablízku. Je to test naší soudržnosti a nového pojetí života. Křesťané by v této ohleduplnosti a vycházení si vstříc měli být v první linii.

O koronaviru se šíří i dezinformace. Jak byste povzbudil posluchače, aby jim nevěřili?

Zdráhám se používat sousloví „zdravý rozum“, protože to nic neznamená – buď rozum je, nebo není. Důrazně však doporučuji nepředpokládat a opatrnost v úsudcích, a zejména při sledování zdrojů, odkud informace přichází. Nedělejme z Pána Boha mstitele, který lidi trestá – v evangeliu je dostatek příkladů, že tomu tak není. Nepodléhejme spikleneckým teoriím. Všechno jsou to hlouposti. Nebudme šířiteli strachu. TEREZA ZAVADILOVÁ

S Bohem bez mše svaté

Nejen bohoslužbou, ale také modlitbou, adorací či svatým přijímáním mimo mši svatou můžeme naplňovat svůj duchovní život. Tyto možnosti připomíná P. Radek Tichý:

Modlitba breviáře

Liturgie hodin neboli breviář je základní modlitbou církve, tedy všech, kdo byli pokřtěni. Je to modlitba, která posvěcuje nás samotné i čas, který prožíváme; která nás připravuje na mši a udržuje v nás, co jsme při ní přijali. Není-li možné slavit eucharistii v kostele, může být breviář základní podobou domácí nedělní liturgie, zejména ranní chvály (případně ještě s modlitbou se čtením) a nešpory.

Pro ty, kdo nejsou s breviářem příliš sžití a nechtějí listovat tímto „katolickým rébusem“, je možné využít texty na internetu breviar.cz nebo instalovat do mobilu či tabletu aplikaci, která texty k modlitbě na dvě kliknutí poskládá.

I když rozptýlené po domácnostech, liturgie hodin nás všechny sjednocuje do jediného společenství církve.

Duchovní svaté přijímání

Základní formou svatého přijímání je svátostné a tělesné přijímání proměněného chleba a vína. Nicméně od počátku bylo v křesťanství přítomné vědomí, že přijímání vyžaduje vnitřní dispozici, vnitřní připravenost. Svátý Pavel v listu Korintánům říká, ať každý zkoumá sám sebe. Dřívější, neboli list dvanácti apoštolů, praví: Kdo je svatý, ať přistoupí, kdo není, ať činí pokání.

Svátý Augustin, biskup v severoafrickém Hippo na přelomu 4. a 5. století, tuto skutečnost vyjádřil pojmem „duchovní a pravdivé přijímání“. Doslova řekl: „Tělo a krev Ježíše Krista ti dají život, jestliže to, co viditelně přijímáš ve svátosti, budeš jíst též duchovně v pravdě.“

Když později ve středověku lidé začali ke svatému přijímání chodit méně, uchytli se pojem duchovní svaté přijímání pro skutečnost této vnitřní dispozice a touhy po skutečném svátostném přijímání, které však kvůli dobové situaci nebylo možné. Svátý Tomáš Akvinský si ve své Sumě pomáhá hezkou analogií. Stejně jako je možné mít nejen křest svátostný (vodou s křestní formulí), ale i křest touhy, je možné mít přijímání eucharistie touhou, tedy duchovní přijímání. O účinky křtu, o spásu totiž nepřijde ten, kdo po křtu touží, ale bez vlastní viny ho nedosáhne. Podobně o účinky svatého přijímání – o Boží milost, o život věčný, o Ježíšovu blízkost a sjedno-

cení s církví – nepřijde ten, kdo po eucharistii touží, ale ne vlastní vinou se k jejímu přijetí nedostane.

Nejběžnějším nástrojem duchovního svatého přijímání je pohled na hostii, adorace Krista přítomného v eucharistii. Jiným nástrojem je účast na mši prostřednictvím streamu, televize nebo rádia. A samotný okamžik svatého přijímání se může konat modlitbou, v níž se vyjádří postoj a víra v eucharistii a láska k eucharistickému Kristu i touha po něm.

Svaté přijímání mimo mši svatou

Svaté přijímání mimo mši patří od nejstarších dob k tradici církve. Je určeno pro ty, kdo se nemohou zúčastnit slavení eucharistie. V současných podmínkách je možné přijímání individuálně.

Bylo by možné si představit, že by kněží (po konzultaci se svým biskupem) mohli ve své farnosti pověřit laiky, otce rodin, aby zanesli eucharistii do svých domovů ke slavení rodinné bohoslužby slova se svatým přijímáním.

Přijímání na ruku

Biskupové v některých svých vyjádřeních doporučují v době infekce přijímání na ruku a pro někoho, kdo na tento způsob není zvyklý, mohou vyvstávat některé otázky.

Bude užitečné vědět, že přijímání na ruku je starobylý, dokonce původní způsob přijímání eucharistie, rozšířený po celém křesťanském světě. Na sklonku starověku se z účty vyvinulo přijímání přímo do úst.

Církev však ve dvacátém století tento starý způsob opět objevila (nejedná se tedy o protestantizaci, jak se někdy tvrdí) a dnes jsou dovoleny oba způsoby. Přijímání na ruku nijak účtu k eucharistii nesnižuje. Svátý Cyril Jeruzalémský (4. st.) říká: „Přistupuj k přijímání, když jsi učinil levou rukou trůn pravé ruce tak, že bude moci přijmout Krále, a když jsi vyhloubil dlaň pravé ruky tak, aby přijala tělo Kristovo, řekni amen.“

A koncil v Trullo (7. st.) dokonce nařizuje exkomunikovat ty, kdo nepovažují lidské ruce za dostatečně důstojné pro eucharistii: „Pokud někdo touží mít účast na neposkvrněném těle během bohoslužby, má dát ruce do podoby kříže a tak přistoupit a přijmout přijímání milosti. Ale ti, kdo přicházejí k přijetí Božského daru se zlatými či jinými nádobami na místo rukou a myslí, že tak budou přijímat neposkvrněné přijímání, nemají v žádném případě naši podporu. Ti dávají přednost neživému materiálu a podřizují mu obraz Boží, jímž je lidské tělo. Pokud by byl nalezen někdo, kdo dává neposkvrněné přijímání těm, kdo přicházejí s podobnými nádobami, ať je exkomunikován, stejně jako ti, kdo je přinášejí.“ P. RADEK TICHÝ,

vyučující liturgiku na KTF UK

Modlitba připisovaná sv. Ignáci z Loyoly: „Duše Kristova, posvěť mne, tělo Kristovo, zachraň mě, krvi Kristova, opoj mě, vodo z boku Kristova, obmyj mě, utrpení Kristovo, posilni mě, Dobrý Ježíši, vyslyš mě. Ve svých ranách ukryj mě. Nedopust, abych se odloučil od tebe. Před zlým nepřítelem ochraň mě. V hodině mé smrti zavolej mě. A dej, ať přijdu k tobě, abych tě s tvými svatými chválil navěky. Amen.“

Modlitba sv. Alfonse z Liguori: „Můj Ježíši, věřím, že jsi přítomen v nejsvětější svátosti. Miluji tě nade všechno. Má duše po tobě touží. Poněvadž tě nyní nemohu přijmout v nejsvětější svátosti, přijď alespoň duchovním způsobem do mého srdce. Vítám tě, jako bys byl u mě, a zcela se s tebou spojuji. Nedopust, abych se kdy od tebe odloučil. Ježíši, mé nejvyšší dobro, má sladká láska, otevři a rozniť mé srdce, aby vždycky hořelo láskou k tobě. Amen.“ (Modlitby vhodné k duchovnímu sv. přijímání)

Výročí biskupů

Třicet let od jmenování pastýřů

Čtyři měsíce po pádu komunismu – 17. března 1990 – dokončil papež Jan Pavel II. nápravu stavu způsobeného komunistickou totalitou. Na prázdné biskupské stolce jmenoval nové pastýře, kteří 7. dubna přijali svěcení. Po třiceti letech jsme se těchto biskupů zeptali na jejich radosti i těžkosti, jak na své jmenování vzpomínají, jaké byly jejich biskupské vzory i odkud čerpali zkušenosti.

Jan Graubner, olomoucký arcibiskup

Na biskupskou službu jsem při jmenování připraven nebyl. Později jsem si uvědomil, kolik jsem dostal výchovu v rodině, formaci v Díle Mariině, příkladem kněží a pastorační zkušeností v živých

farnostech. Něco jsem se naučil veřejnou službou, třeba mnohaletou prací ve Správě radě univerzity. Při pohledu do dějin diecéze mě kromě jiných zaujal biskup Bruno budováním funkční organizace diecéze, kardinál Dietrich-stein velkorysostí a rekatolizací skrze církevní školství. Karel II. zase pozvedal lidi i zemi zničené třicetiletou válkou budováním krásy, cti-hodný A. C. Stojan to činil obnovou Velehradu a Svatého Hostýna, lidovou zbožností a duchovními cvičeními pro široké vrstvy, arcibiskup Prečan způsobem hospodaření a nekrvavý mučedník komunismu Matocha svou věrností. Hodně jsem získal ve společenství našich biskupů a také setkáváním s biskupy, přáteli fokoláře z celého světa.

A z čeho mám radost? Z každé farnosti, která je živým společenstvím a má misijního ducha, která je otevřená a vyzařuje křesťanskou radost. Církev bez služby není zdravá, protože evangelium je třeba osvědčovat životem. Radost mám z Charity, která se úžasně rozrostla téměř z nuly. Služba dobrovolníků navázaná na Charitu a nemocniční kaplany (které se podařilo zavést do všech nemocnic) má pozitivní vliv na vývoj veřejného myšlení ovlivňovaného přehnaným soustředěním na vlastní zájmy a zisk. Jestli chceme, aby společnost měla budoucnost, která je v době vychovaných dětí, musíme rozvinout ochotu k službě a oběti. Mohl bych jmenovat mnoho dalších skupin, ale zmíním aspoň centra pro mládež a pro rodinu, která pracují v terénu, ale hlavně církevní školy, od nichž mnoho očekávám.

Josef Hrdlička, emeritní olomoucký světitel biskup

Zakouším pocity vděčnosti, ale i vědomí, že za těch třicet let biskupské služby jsem mnoho věcí mohl vykonat lépe. Pokud jde o mé biskupské vzory, k srdci mi přirostli arcibiskup Matocha, biskup

Hlad a také můj předchůdce Stanislav Zela. Všichni prošli pronásledováním, vězněním a tvrdými zkouškami. Připadá mi, že mé působení po pádu totality se nedá poměřovat s těmito trpěli.

Za své biskupské heslo jsem zvolil Kristova slova: „Nazval jsem vás přáteli.“ Vždy jsem cítil, že jestli se má stát církev milující rodinou, musí být doslova prokrvena vztahy důvěry, přátelství a sdílení. To je ještě víc než jen fungující struktura a majetkové zabezpečení. Při nesčetných návštěvách farností na mne zapůsobilo, že v bohoslužbě jsme cítili, jako bychom se znali odjakživa. Přitom šlo o lidi, které jsem viděl poprvé a možná i naposled. Pán Ježíš je úžasným pojítkem všech věřících, společným jmenovatelem, přítelem, bohatstvím a jistotou. Poznal jsem, že evangelium je dokonalá Boží nabídka pro člověka, projekt

Výprava duchovních z Československa, kteří se těsně po pádu komunismu vydali na zkušenou na biskupství v Rakousku a Německu. Lze rozpoznat zleva: Tomáše Halíka, Františka Lobkowicze, Aleše Opatrného, Miloslava Vlka, Františka Radkovského, Jana Graubnera a vedle něj vzadu Jiřího Mikuláška.

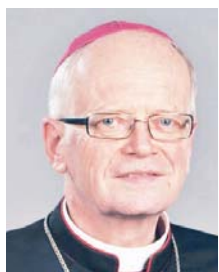
Snímek archiv biskupa Františka Radkovského

Ducha Svatého pro jednotlivce, rodiny, společnost i národy, jakou nemůže nabídnout žádný program politických stran nebo lidské řešení.

Velkou radost mám i z toho, že všechny naše církevní školy, u jejichž založení jsem stál, stále existují, těší se zájmu veřejnosti a rozvíjejí své poslání. Mám také radost, že mi Bůh dopřál za ty roky služby udílet biřmování více než třiceti tisícům převážně mladých lidí a číst jejich dopisy. Také jsem se snažil o vzdělávání těch, kdo čtou v kostele Boží slovo. Našími kurzy kultury mluveného slova prošly v diecézi na tři tisíce věřících. A je to „slyšet“ při bohoslužbách.

Často mě posilovala věta: „Milujícím Boha všechno napomáhá k dobrému...“ A pak ještě jedna věta posilovala mé vědomí: „V tom všem skvěle vítězíme skrze Toho, který si nás zamiloval...“ Teď už jen toužím, aby mne tato zamilovanost do Ježíše provázela stále víc i v samém závěru života.

František Lobkowicz, ostravsko-opavský biskup

Před svěcením jsem cítil velkou zodpovědnost, takže kromě biskupských vzorů jsem začal číst knížky na pastorační témata. Zásadně mě samozřejmě ovlivnilo Písmo svaté, ale četl jsem i knihy o morálce a zásoboval se knihami v němčině. Hodně jsme debatovali s P. Rudolfem Sikorou, kterého jsem znal z let společného kaplanování a který se později v ostravsko-opavské diecézi stal biskupským vikářem pro pastorační

V mých letech moc vzorů nebylo, ale velkými vzory mi byli kardinál František Tomásek, biskup Kajetán Matoušek a kardinál Štěpán Trochta. Člověk je znal, potkával, a co řekl, platilo. Nejvíce jsem si rozuměl s biskupem Antonínem Liškou. Dlouho sloužil v pastorační a dovedl říct, že to či ono je „blbě“. Kardinál Tomásek si mě zase někdy pozval a předával mi potřebné vědomosti.

Nejtěžší v mé nově vzniklé diecézi bylo dát dohromady dobrý tým, což se myslím povedlo. Důležité bylo postavit v Ostravě budovu biskupství a pak přicházely další výzvy, jako například restituce.

Radost mi přináší každý rok kněžské svěcení a pohovory s mladými bohoslovci, když přijdou na návštěvu. Dobře také fungují pastorační centra, která vedou lidi, co umí. Mohu se na ně spolehnout. Vůbec mám kolem sebe ty, na které se mohu spolehnout. Dva roky mám pomocného biskupa Martina Davida a je to moc fajn, protože udělá spoustu věcí, na které bych byl jinak sám – biřmování či návštěvy farností.

František Radkovský, emeritní plzeňský biskup

Když jsem se dozvěděl, že mám být jmenován biskupem, byl jsem z toho zděšen a přesvědčen, že je to omyl. Můj duchovní rádcem mi na to řekl, že to není omyl, ale vůle Boží. Na biskupské svěcení jsem se připravoval společně s Miloslavem Vlkem. Prožili jsme spolu týden v modlitbách a studiu důležitých dokumentů, které jsme měli k dispozici.

Po svěcení jsem byl zvolen za sekretáře biskupské konference, jejíž sekretariát jsem vlastně zakládal. Byla to práce zcela nová, tedy bez zkušeností, a nezbyvalo než se řídit aktuálními potřebami a vlastním rozumem. Mně a mým spolupracovníkům byl rádcem a pomocníkem biskup Jaroslav Škarvada, který měl zkušenosti z Vatikánu i ze světa.

Tři roky nato, v polovině roku 1993, jsem prožil další začátek, totiž budoval jsem se spolupracovníky novou diecézi a její vedení v Plzni. I tady to byla práce úplně nová a zkušenosti jsem sbíral od sousedních biskupů, především v Praze a v Českých Budějovicích, protože převážně z části těchto dvou diecézí vznikla ta plzeňská. V mnohém jsme však museli hledat nové cesty.

Mou největší duchovní pomocí je spiritualita Hnutí fokoláře, kterou jsem poznal před více než padesáti lety a snažím se ji žít. Bez ní si nedovedu představit svůj život – ani kněžský, ani biskupský. Navíc jako biskupové se každý rok už po třicet let scházíme se svými spolubratry z celého světa a se členy tohoto hnutí (laiky, kněžími i řeholníky), což je pro mě velkým příkladem, posilou i radostí.

Myslím, že největší radostí je pro mě ale to, že jsem mohl před čtyřmi lety předat svému nástupci žívou a fungující diecézi a že on se snaží ji co nejlíp naplnit rozvíjet.

Vojtěch Cikrle, brněnský biskup (jmenován 14. února 1990, vysvěcen 31. března 1990)

Se svým předchůdcem, biskupem Karlem Skoupým, který zemřel v roce 1972, jsem se setkal ještě před svým kněžským svěcením asi třikrát jen letmo. Když jsem po osmnácti letech sedisvakance nastoupil v Brně biskupskou službu, nebylo v budování biskupského úřadu na co navázat. Stál jsem na naprostém začátku. Duchovně jsem měl víc vzorů biskupské služby, většinou z dějin církve

(Tomáš Becket, Karel Boromejský), ale prakticky jsem se mohl ptát jen o pár měsíců dřív jmenovaného litoměřického biskupa Josefa Koukla. Vzorem pro biskupskou službu však nemůže být nikdo jiný než Ježíš Kristus.

Při přebírání diecéze jsem prožíval těžkosti především ve vnějších věcech, protože chyběla kontinuita biskupského úřadu. Navíc jsem byl jmenován ve zcela změněné společenské situaci, která nabízela nové možnosti svobodného života církve. Mnoho času bylo nutné věnovat rozhovorům a řešením situací těch, kteří přijali v totalitě kněžské svěcení v tajnosti. Na začátku byly na biskupství jen dva telefony a dva počítače, dveře si podávalo množství návštěv, které věřily, že je církev bohatá a vlivná, a chtěly toho využít. Dnes máme nejen víc telefonů a jiných přístrojů, ale také víc než tehdejších asi sedm zaměstnanců, kteří pracují v nově vytvořených odborech, odděleních, centrech. Jsem jim vděčný za jejich práci a pomoc. Služba biskupa je často jakousi projekční figurou, soustřeďují se na něj napětí kněží, spolupracovníků, věřících i nevěřících lidí. V tomto případě funguje biskup jako hromosvod, který, jak známo, musí mít dobré uzemnění. A také funguje jako dobíječka. Ne že by ubíjeli dobíje, ale dobíjí vybité. Někdy je nešťastný, co vše se na něho valí. A někdy je nejšťastnější z lidí, protože se může zblízka dívat na věci, které tvoří Bůh. Jako velké obdarování své služby vnímám stovky bezejmenných lidí, kteří se za biskupa modlí. Spolu s kněžími jsou pro mne velkou oporou. (mach)

KRÁLOVSKÁ KOLEGIÁTNÍ KAPITULA SV. PETRA A PAVLA NA VYŠEHRADĚ nabízí

PRONÁJEM BYTŮ

KOSOŘ (nové byty) - centrum Prahy
15 km - 20 min auto - 37 min MHD

4+kk 108 m² s balkonem
4+kk 90 m²
3+kk 78 m² s terasou
2+kk 86 m² podkrovní
2+kk 82 m² podkrovní

VYŠEHRAD - zóna klidu v centru Prahy
2+1 88 m² | 2+1 67 m² podkrovní
info@kkvys.cz | 776104206

Evangelium pro současné rodiny

Před čtyřmi lety vydal papež exhortaci Amoris laetitia. Doceňujeme ji?

Jindřich Šrajgr

Rodina v podání papeže Františka musí být viděna jako dynamická záležitost se svými etapami růstu a životních krizí. Jako specifická cesta k plnosti života. Jako místo setkání s Bohem, s jeho láskou, něhou a odpuštěním.

Tyto dny, konkrétně 19. března, uplynou čtyři roky od vydání posynodální apoštolské exhortace papeže Františka *Amoris laetitia* o lásce v rodině. I v prostředí české církve vzbudilo její vydání širokou diskusi. Ta nezachycovala jen její pastorační výzvy, ale sdílela též obavy z její snad přílišné novosti či údajné mravoučné nejasnosti (viz publikace *Rozptýlit mlhu*, Kartuziánské nakl. 2018). Nevýrazný dopad papežových výzev na praxi české církve a nově nastolovaná témata (např. sexuální skandály v církvi) tuto diskusi, zdá se, upozadily. V poslední době k ní znovu vybízí publikace *Amoris laetitia. Žlom, nebo kontinuita?*, nesoucí podtitul *Realita rodin – životní a pastorační výzvy* (Karmelitánské nakl. 2019).

Publikace přináší celistvý pohled na papežův dokument a na pastorační výzvy pro oblast manželství a rodiny, které jsou v něm obsaženy. Přihlíží přitom zvláště k české situaci. Stěžejní v ní je porozumění papežovým základním teologickým pozicím. Ty totiž umožňují objevit skutečný smysl jeho opakovaných výzev k evangelijní podobě křesťanského života a pastorační praxe. Je zde možné zvýraznit tři navzájem provázané akcenty či východiska, které přesahují rámec zmiňovaného dokumentu: 1. mystickou a kontemplativní povahu křesťanství, 2. celistvý pohled na realitu, 3. srozumitelnost hlásání církve a potřebu rozlišování.

Setkání s Osobou

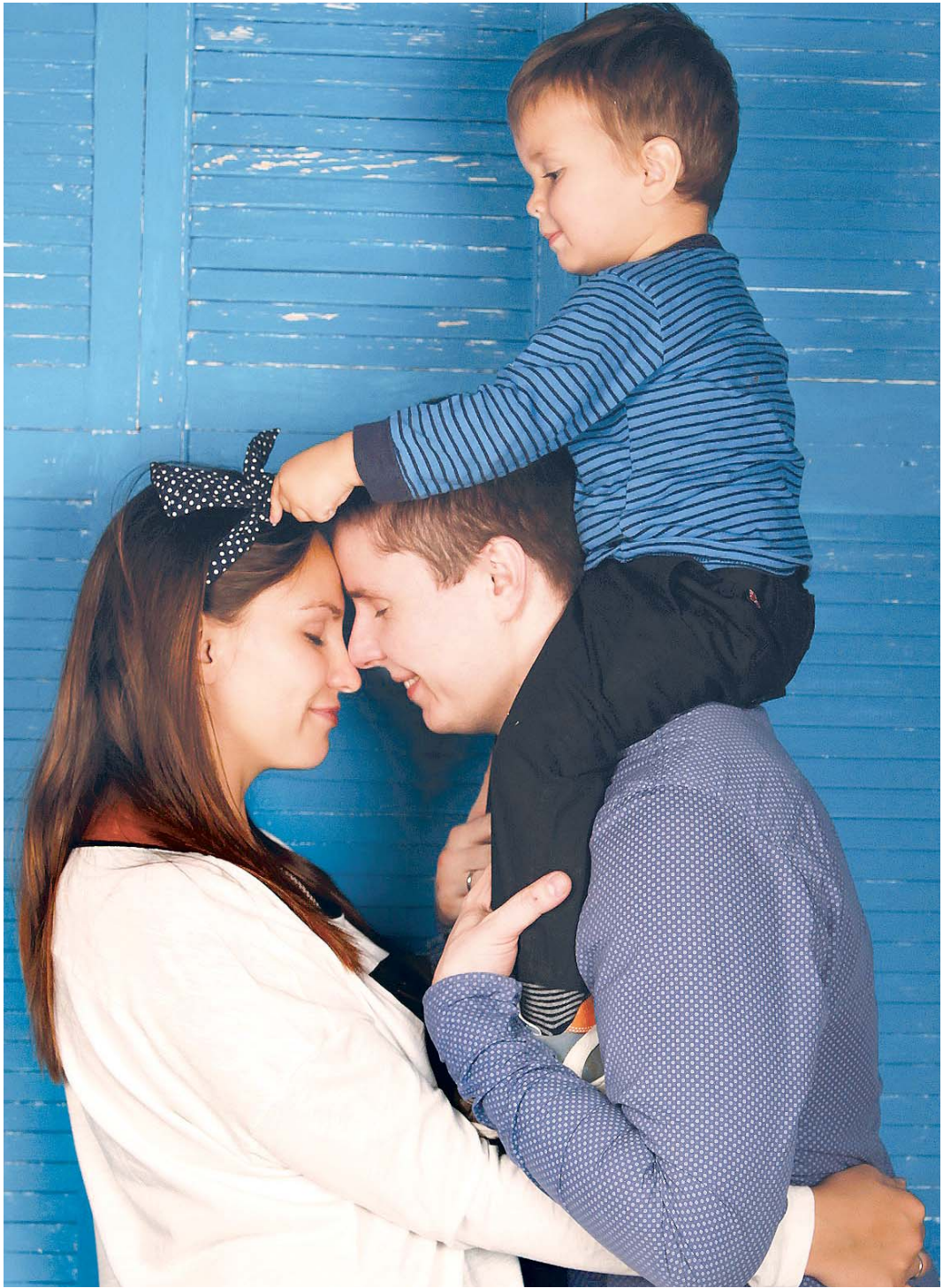
Papež František opakovaně připomíná, že křesťanství není v prvé řadě dogmatický a morální systém. Není to pouhá idea, nýbrž setkání s Osobou. Živý vztah s Bohem, který on iniciuje. Křesťanství je tedy dialogická životní cesta. Trvalá očista a růst člověka v síle Boží milosti. Pouhý důraz na systém náboženských pravd a mravních norem fakticky znamená učinit z křesťanství ideologii, které nikdy nejde o člověka.

Papež tím chce mimo jiné vymanit církev a současný postkřesťanský věk z nadvlády racionalismu, z jeho hlavní touhy rozumět, měnit a ovládat. Nejvlastnějším úkolem církve není v papežově podání moc, nadvláda nad druhými, nýbrž podpora jejich hlubší proměny, vnitřního života s Bohem. Předpokladem k tomu je modlitba, schopnost číst události transcendentním způsobem, kontemplantovat Boha v realitě života spolu s otevřeností naději, která je v ní obsažena.

V sociální encyklice *Laudato si'* papež vybízí, s odkazem na sv. Františka z Assisi, „abychom v přírodě rozpoznali nádhernou knihu, v níž k nám promlouvá Bůh a sděluje nám něco ze své krásy a dobroty...“. A dále připomíná, že „svět je něčím víc než jen problémem, který je třeba vyřešit. Je radostným tajemstvím, jež kontemplantujeme s plesáním a chválou“ (LS, 12). Podobně v *Amoris laetitia* kontemplantuje ve světle Božího slova velikost a krásu rodiny včetně jí vlastních křehkostí a zdůrazňuje, že rodiny nejsou problémem, ale příležitostí (srv. AL, 7).

Nebezpečí planého moralismu

Důrazem na niternost, kontemplaci, mystiku předznamenává papež František novou epochu křesťanství, která předpokládá zralost křesťanského života. Naplňuje tím mimoděk známý výrok Karla Rahnera, že křesťan budoucnosti bude buď mystik, nebo nebude. A rovněž spojitost mystiky a politiky v podání Johanna Baptisty Metzke, která vede k „mystice otevřených očí“. Tu charakterizuje hluboká zkušenost setkávání s osvobozujícím, konejší-

Rodina je místem setkání s Bohem, jeho láskou, něhou, pochopením a odpuštěním.

Snímek Pixabay

cím a hojivým Bohem, která neustále navádí pohled k chudým, raněným a slabým, k nespasenému světu.

Papežova preference a citlivost pro lidi chudé, zraněné, opomíjené, v tzv. iregulárních situacích či handicapované je jen logickým důsledkem jeho niternosti a mystiky. Tato niternost, nové objevování modlitby, zvláště slavení eucharistie spolu s vnímavostí reality a odpovídající nasazení pro potřebné činí zřejmým, v co jako křesťané věříme, k čemu jsme povoláni, jak máme jednat. Tuto skutečnost dobře dokresluje slova Blaise Pascala: „Bůh křesťanů je Bůh lásky a útěchy. Je to Bůh, který naplňuje duši a srdce těch, kteří mu patří. Je to Bůh, který jim dává vnitřně pociťovat jejich bídnost i své nekonečné milosrdenství. Je to Bůh, jenž se sjednocuje s největší hlubinou jejich duše, naplňuje ji pokorou, radostí, důvěrou, láskou a způsobuje, že nejsou s to směřovat k nějakému cíli, jímž by nebyl on sám.“

Papežovy důrazy nejsou výzvou ke změně mentality a postojů pouze jednotlivých křesťanů, ale též institucionální církve, jejích odpovědných představitelů. Dokladuje to i jedno z jeho posledních vyjádření. Církve se musí naučit „opětovně hlásat evangelium v jeho zcela elementární formě. Nebezpečím církve je planý moralismus. Tedy to, že lidem říkáme, jak se něco musí dělat, a vytváříme obrovské morální myšlenkové konstrukty, kterým ovšem schází konkrétní náplň a svědeckví. Možná bychom se měli vrátit ke zcela prostým a všem srozumitelným signálům milosrdenství“ (Vatican News, 13. 1. 2020).

Neulpívat na schématech

Stát se srozumitelnými, vystříhat se nebezpečí ideologizace křesťanství, jednostranných pohledů – to jsou časté papežovy výzvy. Ideologie nesnáší paradoxy, tajemství, nemá ráda napětí nejasností, chce mít vše pevně v ruce. Chce

realitu vtěsnat do svých myšlenkových schémat a struktur. Ulpívá na nich. Dějiny teologie učí, jak může být obtížné vyrovnat se s nesnesitelností paradoxu mezi transcendencí a imanencí Boha, jeho komplexností. Karl Frielingsdorf podotýká, že zabsolutizování a výlučné uchopení dílčího aspektu Boha může velmi rychle nabývat démonických, zátěžových rysů (Bůh účtí, soudce, přetěžující Bůh výkonu apod.). Každá představa o Bohu musí zůstat otevřená pro doplnění dalšími poznatky. Něco podobného platí i ve vztahu k manželství a rodině.

V západním křesťanství byl po dlouhá staletí pohled na manželství a rodinu zatížen téměř výlučným důrazem na povinnost plodit a vychovávat potomstvo, potažmo na spořádanou sexualitu. Docenění samotné hodnoty manželského vztahu a výzvu k jeho hlubší reflexi zahájila až teologická diskuse první poloviny 20. století. Koncilní dokument *Gaudium et spes* a aktuální dokumenty magisteria je následně zhodnocují.

Jedním z důvodů zmíněné jednostrannosti byl ze strany církve dlouho přehlížený a nedoceňovaný vliv kontextu doby a nových poznatků humanitních věd na rodinu. V poslední době je podle papeže Františka problémem církve její přílišné lpění na abstraktním, téměř uměle vykonstruovaném teologickém ideálu manželství (který je vzdálen konkrétním podmínkám a skutečným možnostem reálných rodin) a její dlouhodobé přesvědčení, že pouhým důrazem na věroučné, bioetické a morální otázky už rodiny dostatečně povzbudila, upevnila manželský svazek a naplnila jejich společný život smyslem, aniž v nich vzbudila důvěru v milost (srv. AL, 36, 37).

Místo setkání s Boží láskou

Papež má za to, že tyto jednostranné pohledy jsou na veřejnosti posilovány i tematickou selekcí v médiích, která jednostranně pohle-

dy církve prezentují jako její výhradní pozici k problematice rodiny. Nečiní to tak manželství a rodinu v očích veřejnosti více žádoucími a atraktivními, spíše to vytváří dojem, že církve má svůj svět, své problémy, svá vlastní vidění, která se životů ostatních nikterak nedotýkají. Papež František se v této souvislosti nebojí hovořit o mrzačení a redukci evangelijního poselství. Problémem je, že se tím brání, aby oslovující a inspirující poselství evangelia proniklo k sluchu a srdci všech. Rodina v podání papeže Františka musí být zasazena do celistvého poselství evangelia. A být viděna jako komplexní, dynamická záležitost se svými etapami růstu a životních krizí. Jako specifická cesta ke štěstí, resp. k plnosti života. Rodina nemůže být nazírána pouhým pohledem vyhýbání se zlu, plnění povinností, nemůže být chápána jako břemeno, které je nutné nést celý život (srv. AL, 37). Jestliže se Bůh vtělil do reality světa a celou ji proměnil a vykoupil, platí to i pro manželství a rodinu. Rodina je místem setkání s Bohem, jeho láskou, něhou, pochopením a odpuštěním. Je to místo trvalého růstu v síle Boží milosti. V podání papeže je úkolem církve být tou, která na této cestě doprovází a je blízká konkrétním lidem.

Potřeba rozlišování

Papež František prezentuje rodinu jako cestu ke štěstí. Činí to způsobem přitažlivým a inspirujícím. Do jisté míry tak odpovídá na dřívější úvahu moralisty Helmuta Webera. Ten v ní připomněl, že v morálce západní církve převládá důraz na starozákonní Desatero a méně se zde zohledňovalo Horské kázání. Podle jeho názoru to mělo za následek podobu západní morálky, která předznamenala bojovný a válečný vývoj evropských dějin zaměřený na výkon. Horské kázání, které je naopak akcentováno ve východní církvi, nepřináší jen etická témata. Je víc než morálkou. Zatímco Desatero obsahuje rozumnou a okamžitě zřejmou morálku, výpovědi blahoslavenství překvapují a provokují. Více než o vyhýbání se zlu tu jde o konání dobra. Jde o povzbuzení k dobrému. Etický úkol se tu chápe hlouběji. Pozornost se věnuje bytí a charakteru člověka, nikoli jen jednotlivému činu.

Právě zohlednění konkrétního člověka v jeho jedinečnosti povolání, charakteru a životní situaci je jedním z důležitých akcentů etického paradigmatu papeže Františka. Odmitá v západní církvi dosud přítomnou dualistickou mentalitu „buď, anebo“. Stejně jako morálku strohých příkazů, která chce vše řešit mocí autority (srv. AL, 3). S ohledem na výše řečené papež vyzdvihuje význam meditace Písma a kontemplace, trvale očišťovaného svědomí, které je též náležitě doprovázeno. Papežova pozice se dá dobře přiblížit slovy autora knihy *Život svatého Šimona Salos*: „Pouze ti, kteří se nachází na nejnižších stupních a jsou nedokonalí, potřebují zákony a doslovná vysvětlení. Svědomí toho, kdo miluje Boha, je dostačující při volbě dobra. První mentalita je nebezpečně „knížní“, druhé mínění předvídá charismatickou svobodu pro dokonalé. Kdo je dokonalý? Správné mínění se nachází uprostřed mezi těmito dvěma postoji.“ (citace z knihy: Tomáš Špidlík, Svatý rok milosrdenství. Průvodce na každý den, Refugium, 2015)

Papežovu pozici je možné osvětlit i odkazem na nejnovější poznatky moderní medicíny. Přes přesnou kategorizaci nemocí a adekvátních léčebných postupů se ve stále větší míře v praxi prokazuje nutnost zohlednění specifičnosti konkrétního pacienta. Pouhé rutinní aplikování obecných léčebných postupů s ohledem na diagnózu může být v některých případech pacientovi dokonce ke škodě. Moderní medicína potřebuje kompetentní (moudré) lékaře, kteří dokážou vzhledem k individuální situaci pacienta zvolit tu nejvhodnější léčbu. Podobně to platí v církvi. Papež nezpochybňuje „diagnózy“ ani všeobecné „léčebné“ postupy, žádá jen onu moudrost (ctnost) rozlišování. Jinak řečeno: nekoncentruje se pouze na diagnózu a postupy, nýbrž především na pacienta.

Autor je salesiánský kněz, vyučuje etiku na TF JU v Českých Budějovicích

FEJETON
Kristiny Koldinské

Takovou postní dobu nikdo z nás nezažil a doufejme, že už ani nezažije. Musíme si odřeknout více, než jsme si mysleli. Mnozí z nás zažili první on-line liturgii, sháníme či šijeme roušky, učíme se vyrábět dezinfekci. Toto zvláštní období nás učí, jaké to je, žít v izolaci, jaké to je, když se nemůžeme setkat s těmi, které máme rádi.

Karanténa a výzva „zůstaňte doma“ jsou naprostým popřením podstaty křesťanství, které jsme od věků zváni žít ve společenství jako shromážděný lid, jenž společně naslouchá Božímu slovu a živí se chlebem eucharistie. Pro křesťana tedy neznamená zavřít se doma a myslet jen na sebe. Je to zvláštní půst, kdy jsme vedeni, abychom se přiblížili Bohu tím, že se přiblížíme životu chudých, těch, kdo se postí stále. Někteří z nás možná lépe pochopí, jak moc tíží samota starých lidí. Jiní pocítí, co znamená nebýt vítáni v zemi, kam chtěli odjet nebo kde už jsou a pracují. Všichni pak možná lépe chápeme, jaké to asi musí být, když jsme úplně zapomenuti a nikdo na nás nemyslí.

Všimli jste si, že výzvy na sociálních sítích se netýkají lidí bez domova? Těm se přitom nyní mnohem hůř shání jídlo, teplé oblečení i cokoli dalšího. Nemůžou zůstat doma, protože žádný domov nemají, a zároveň patří do nejohroženější skupiny. Almužna tohoto postu může pro každého z nás znamenat skutek milosrdenství vůči těm, na které tato situace dopadá už nyní velmi dramaticky. Při respektování vzdáleností, v rukavicích a s rouškou můžeme pomoci starému člověku, který nemůže ani na nákup, a popovídat si s ním po telefonu. Stejně tak můžeme donést jídlo tomu, kdo žebravá v naší ulici či u našeho kostela.

A zejména je tady modlitba. Je k dispozici mnoho možností online, přes televizi či rádio. Můžeme se inspirovat i papežem Františkem, který se v sobotu vydal do prázdných ulic Říma a zastavil se v několika kostelích, aby se tam pomodlil. A pokud při cestě z práce domů najdeme otevřený kostel, zastavme se na chvíli před svatostánkem a svěťme Pánu ty, kdo jsou ohroženi, svěťme mu náš strach, naše obavy – i ty existenční, které na tolik z nás jistě dolehnu. Svěťme mu naši zemi, naše rodiny, ty, kteří pomáhají, i ty, kteří jsou ohroženi. Bůh nás slyší, vyslyší a neopustí.

Jednotní z dopuštění
GLOSA
Aleny Scheinostové

Důvodů bát se a ztrácet hlavu je právě nyní celkem dost. Už jen ty děti, co doma řádí. Nevíme, jak bude vypadat zítřek, kdy se dostaneme do práce, kdy na mši. Kolik nás onemocní a jak. A přece tato atmosféra nejistoty dává letošnímu postu zvláštní hloubku. Odříkání, ztišení a samota s námi křesťany prožívají i naši „nekostelní“ bratři a sestry. Ne zvolili si je dobrovolně, ale v nás i v nich probouzejí citlivost k podstatnému: ke kvalitě vztahů s blízkými, k ohleduplnosti k druhým, k ochraně života. Není to důkaz, že nás stvořila tatáž Láska?! Je povzbudivé pozorovat, jak mnozí přicházejí s nápady a chutí, jak i v improvizovaných podmínkách na tyto niterné lidské potřeby odpovídat. Jak drnčí telefony a pípají zprávy mezi známými, kteří na sebe v obvyklém provozu neměli čas. Jak jedni druhým pomáhají s nákupem a hlídáním dětí. Jak živelná je vůle potvrdit sounáležitost modlitbou na dálku. Jak aspoň na chvíli odkládáme naše únavné spory, kdo z nás je pravověrnější. „Bude to dobré,“ lepší Italové vzkazy plné naděje v ulicích svých ochromených měst. Na chvíli jsme všichni na jedné lodi, já s druhými, druzí se mnou. Těšme se z toho a rozvíjme to. A zkusme si z toho něco podržet pro dobu, až – Pán Bůh dá – se život vrátí do obvyklých kolejí.

ANKETA:

Jak jste slavili 3. neděli postní?

- a) sledováním bohoslužby přes média;
b) domácí bohoslužbou.

Hlasujte na www.katyd.cz

Otázka v minulém KT zněla:

Chystáte se na venkovní pobožnost křížové cesty?

- a) s farností (22); b) soukromě (15);
c) nechystám se (48).

KoronaRoma aneb virus v Římě

Jindy rušné prostranství před římským Koloseem.

Jak se Řím proměňoval z radostného ve vylidněné město a básník se v něm měnil v osamělého poutníka. Co mu v těchto pohnutých dnech dodávalo klid? A jaké memento v něm zůstane?

KOMENTÁŘ
Miloše Doležala

Římské březnové dopoledne. Začíná prudce rašit jaro. Čisté azurově nebe. Racci svobodně krouží nad hlavami. Jen to podivné ticho, které občas ječivě prořízne siréna sanitky, nese v sobě tíseň. Jedna z hlavních a nejrušnějších tříd italského hlavního města Via dei Fori Imperiali, vedoucí od Kolosea k Benátskému náměstí (Piazza Venezia), je teď úplně pustá a prázdná. Jen někde se ke zdi ležmo tiskne bezdomovec, jinde postává osamocený policista s respirátorem.

Jdu vylidněnými ulicemi a na zavřených dveřích kostelů čtu důvody: koronavirus, do odvolání zavřeno. Tak už i chrámy, útočiště bezpečí, zavírají. Vždyť ani za morových epidemií nebyvaly zavřené. Co je to za obraz? V jaké scéně jsem se to ocitl? Snad jako zapomenutý poutník, který vylezl na světlo pět minut po katastrofě. Nebo jako pastevec, který sešel z hor a neví, co se stalo. Překvapivě nejvíce života jsem ten den našel na římském protestantském hřbitově, kde vládne tlupa kocourů. Jejich klid ostře kontrastoval se zprávami, které naskakovaly na mobilu.

V těchto březnových dnech jsem se v Římě ocitl na pozvání Václava Kolaji, českého velvyslance při Svatém stolci. S producentem České televize Patrickem Divišem jsme se účastnili řady akcí věnovaných 70. výročí smrti P. Josefa Toufara. Dvou promítání našeho filmu „Jako bychom dnes zemřít měli“ a několika debat, především ve vatikánském

rozhlase a v české koleji Nepomucenum. Shodou okolností jsem o P. Toufarovi měl možnost hovořit i pro polské diplomaty, duchovní a historiky na dvou postních setkáních – v salonu u Jana Tombiňského, velvyslance EU ve Vatikánu, a poté v bazilice Santa Maria Maggiore.

Toufarův příběh v těch římských kulisách rezonoval. Debata u Tombiňských byla zvlášť podnětná: otázky po smyslu oběti dnes, po hledání vzorů a rozhodování se v mezích situací, o skromnosti i o rozměrech svobody a možnosti nových protektorátů, o epidemii strachu i fake news. Rozhovory u Tombiňských o pár hodin předběhly tvrdé restriktivní děje, a to nejen v samotném Římě. Ukázalo se, že toufarovské akce byly na delší čas posledními společenskými událostmi ve Vatikánu před virovou pandemií.

Během týdne mého pobytu se radikálně proměnil římský život. Když jsem přiletěl, vše ještě běželo ve svých vyjetých kolejích a nekompromisním tempu. Pouze měření teploty na letišti na chvíli zpomalilo krok. A každý nový den proměňoval nejen podobu života, ale i tváře Římanů. Od usměvavých, s doutníky a dýmkami, upovídáných a gestikulujících až po ustarané, zamlklé, a hlavně skryté za rouškami a respirátory. Zahalování tváří v barech, úřadech, obchodech i dopravních prostředcích připomínalo jednu velkou nemocnici a mělo řadu komických rozměrů. Vzrůstem neveliký pumpař u uliční benzínové pumpy s rouškou, v barevném klobouku a s pumpařskou pistolí předváděl kovboje; bankovní úředník za přepážkou zase vypadal jako gangster, který chce peněžní ústav vyloupit. Protože byly právě zavřeny školy, mohl jsem vidět, co už jsem považoval za málem zaniklé – na dvorcích a pláčkách mezi baráky a u kostelů hrály malé party kluků fotbal.

V kavárně na Via Britannia, kam jsem vešel první den a zjistil, že za pultem obsluhují tři sestry původem z Valašska, byla radost pobývat. Jenže jako host jsem pak viděl postupnou proměnu – nejdříve zavíračka v 18 hodin, poté

metrové rozestupy a redukce židlí pro hosty a nakonec úplné uzavření. Obdivoval jsem nadhled a humor, s jakým provozovatelky to vládní nařízení berou. Z čeho budou platit nájem, budou-li uzavřené měsíc, římsko-valašské holky nevěděly.

Loď v rozbouřeném čase

Jiné české místo v Římě, kolej Nepomucenum, nepodléhalo žádné panice. Naopak – viděl jsem, jak rozkolísanosti světa čelí. Řádem, modlitbou, radostí, studiem. Nepomucenum v těchto dnech připomíná loď, která neohroženě veze živý poklad víry a české kultury přes rozbouřenost světa dál. Ve svých zdech má vepsány daleko dramatictější časy a příběhy mužských duchovních, kteří dokázali vykormidlovat ze smrtelných peřejí.

Mé dny v Římě se nachýlily, jenže lety do střední Evropy byly zrušeny. Ocitl jsem se v pustém kamenném kolosu metropole, kterým jako pingpongový míček letěl neviditelný virus, trochu jako trosečník. Cestou úplně vylidněným městem se mi vybavovala klidná tvář Josefa Toufara, laskavý hlas otcovského přítele a vysočinského Římana prof. Karla Vrány, který tu byl v exilu „uvězněný“ čtyřicet let, i víchry dějin, jež na tohle město doléhaly. A do této „koronaroma“ situace mi sestry z Valašska, vedení Nepomucena a Václav Kolaja nabídli konkrétní pomoc. Sestry jídlem, Nepomucenum střechou nad hlavou a pan velvyslanec sjednáním návratu. Potvrdila se v realu slova francouzského biskupa Pascala Rolanda: „Tato světová krize má přinejmenším tu výhodu, že nám připomíná, že žijeme ve společném domě, že jsme všichni zranitelní a jeden na druhém závislí a že vzájemná spolupráce je daleko důležitější, než abychom zavírali naše hranice.“

Autor je básník a spisovatel

Dívat se i z pozitivního úhlu

ZAMYŠLENÍ
biskupa Jana Baxanta

Prožíváme něco, co jsme ještě v životě nezakusili. Rušení nebo radikální omezení nedělních bohoslužeb je doposud věc nevídaná.

Vyhlášení Vlády ČR o nouzovém stavu je výjimečné a má v sobě naději, že nebude platit příliš dlouho. Mimořádnost tohoto stavu nás může poněkud mást tím, že budeme myslet jen na to, co nesmíme, co je zakázané, jaké jsou pokuty apod. Co kdybychom se však ten „nouzový“ čas vědomě rozhodli prožívat plodně a duchovně užitečně?

Neděle pro nás křesťany nikdy není a nemůže být jen dnem nicnedělání. Je to den Vzkříšení, den Páně. Můžeme i dále rozvíjet smysl nedělního svátečního dne tak, že jej

uchopíme jako příležitost k upevnění rodinných pout. Všichni jsme s rodinou v neděli doma, nyní skutečně a opravdově. Ani do kostela jako horliví katolíci jít nemůžeme. Dívejme se proto, prosím, na nouzový stav z jiného, pozitivního úhlu: co všechno v den Páně můžeme konat a z čeho se můžeme upřímně radovat?

Sledování televize a poslech rádia je už pro mnohé překonaným stylem komunikace se světem. Naše PC a možnosti internetu nás posouvají do prostor nikoliv virtuálních, ale reálných. Při pečlivém hledání najdeme v elektronickém světě zcela určitě řadu přenosů bohoslužeb, adorací a modliteb. Jakou výhodou je nyní znalost cizích jazyků! Pro mladé lidi je angličtina téměř jako mateřština. Vždy lze ale volit klasiku: TV Noe a Radio Proglas. Mše sv. vysílají naši přátelé z těchto stanic denně. A to není vše. Snad jsme kdysi slyšeli něco i o „duchovním svatém přijímání“ – je to úkon hluboké křesťanské touhy po Kristu. Svatá Terezička by nám o tom mohla vyprávět!

Existují i další možnosti, jak posvětit den Páně, když se nelze dostat na mši sv. Společná modlitba zvláště sv. růžence, konaná s dětmi a teď i v klidu domova, proráží nebesa. Panna Maria je Prostřednicí všech milostí a v ní máme zajištěno bezpečí Boží pomoci. A nezapomínejme na Bibli, na Boží slovo, jež je ostřejší než dvousečný meč. V situaci pro nás tak nezvyklé si možná začneme také více vážit každé mše sv., eucharistie, sounáležitosti s postiženými. Zapomeneme na všemožné sváry a nepokoje, prohloubíme důvěru v Boha, Kristovu církev a její právoplatné představitele. Uvědomíme si sílu modlitby v duchovním propojení na dálku, naučíme se skromnosti ve svých nárocích a získáme živě přesvědčení, že na všechno sami nestačíme a všechno mít nemůžeme. Staneme se více svobodnými pro službu Bohu a lidem.

Autor je biskup odpovědný za KT

Na jevišti se setkáváme sami se sebou

Uvedení *Řeckých pašijí* – velkolepého operního díla Bohuslava Martinů, inspirovaného románem řeckého spisovatele Nikose Kazantzakise, připravuje Národní divadlo Brno. Hovořili jsme se šéfem brněnské opery a režisérem představení JIŘÍM HEŘMANEM.

Děj opery aktualizuje příběh víry, utrpení a oběti v prostředí řecké vesnice, kam právě ve chvíli rozdělení rolí do pašijové hry přichází skupina zubožených uprchlíků a vesničané se je rozhodují přijmout, nebo odmítnout. Čím vás příběh a hudba tohoto díla oslovují?

Opery je to vždy hudba, která mě osloví první. Bohuslav Martinů patří mezi mé nejoblíbenější autory. V Brně uvedeme druhou verzi tohoto díla, kterou autor vypracoval pro Curyšskou operu a v Brně měla československou premiéru v roce 1962. V hudbě Martinů strhujícím způsobem vystihl příběh společnosti, která je manipulována, fanatizována a záhy dohnána k nejrůznějšímu činu. Pro své pohodlí lidé obětují nevinného – jen proto, aby nemuseli přijmout do vesnice další obyvatele, příslušníky vlastního národa, kteří nikoli vlastní vinou ztratili domov. Tragédie je to o to větší, že jeden a týž národ neumí přijmout své vlastní lidi.

Co mě osobně zaujalo nejvíc, je vnitřní proměna člověka, kterému je přidělena role v pašijových hrách. Je pro mě inspirující sledovat, jak se jednotlivé postavy ztotožňují s přidělenými rolemi, jak se vyrovnávají se svými slabostmi a vnitřně se od nich osvobozují.

Martinů svou hudbou tuto lidskou tragédii vystihl stejně geniálně jako mocnou přírodu. Hudba je to mnohdy průzračná a plná světla, dává naději.

*Téma hledání morálního postoje k uprchlíkům činí z *Řeckých pašijí* dílo navýsost aktuální. Využili jste této paralely se současným děním?*

Necítím potřebu popisně aktualizovat děj opery do uprchlického tábora a podobně.

Režisér Jiří Heřman při jevištní zkoušce.

Snímek Marek Olbrzymek

Pro mne je to jevištní báseň, podobenství o vážném konfliktu ve společnosti a o naději, která nikdy nekončí. Nechci diváka nějak

bičovat současnými obrazy, chci je vést nadčasovou jevištní formou k naději a pochope- ní.

Soutěž

Poukaz na dvě vstupenky podle vlastního výběru do Janáčkova divadla mohou získat tři vylosovaní výherci, kteří do 25. března 2020 zašlou na e-mailovou adresu sekretariat@katyd.cz správnou odpověď na otázku:

Ve kterém jazyce je libreto opery *Řecké pašije*?

Do předmětu zprávy prosím napište „Soutěž“. Nezapomeňte uvést své telefonní číslo, abychom mohli vybrané výherce kontaktovat.

Jeden svět: sondy do složitého světa

**Tereza Zavadilová
Alena Scheinostová**

V kinech až koncem roku, na internetu už nyní a zcela zdarma lze zhlédnout desítky zajímavých dokumentů z celého světa. A to díky festivalu Jeden svět.

Záhy po svém pražském zahájení musel být tento dokumentární festival snímků o lidských právech vzhledem k epidemii přerušen. V metropoli i regionech by měl pokračovat přibližně za půl roku. Na webu promitejity.cz/filmy/ však pořadatelé nabídli zdarma ke zhlédnutí výběr takřka sedmdesáti dokumentů, které můžete sledovat doma. O některých z nich už v minulosti referoval KT, například o finském snímku *Bohové z Molenbeeku* – sondě do života tří muslimských chlapců z této bruselské čtvrti, kteří se

ve stínu terorismu, k němuž se uchylují někteří jejich sověrci, ptají po Bohu. Český dokument *Bohu žel* sleduje zase osud šesti žadatelů o azyl v ČR, různých národů i vyznání. V *Dobré smrti* slovenský režisér Tomáš Krupa natáčí rozhodování i závěr života ženy, která touží po eutanazii, a dánský film *Poslední sny* se zaměřil na úsilí ošetřovatelů i duchovních, kteří slouží umírajícím v hospici. Další snímky tematizují otázky ochrany stvoření, menšin, života ve válečných konfliktech nebo zanikajících kultur.

Živé trauma čínských jedináčků

Jedním z hlavních témat letošního ročníku festivalu je Čína. Hned tři snímky poslala do Česka jedna z nejdůležitějších filmarek současnosti Nanfu Wang. Na internetu najdeme jeden z nich *Hooligan Sparrow* pojednávající o čínské aktivistce proti zneužívání dětí. Kina pak

uvedou její loňský dokument *Národ jedináčků* oceněný Velkou cenou poroty na prestižním americkém festivalu Sundance. Zde 35letá filmarka začala na nechalvalně proslulou čínskou politiku jednoho dítěte, určenou k omezení růstu populace a tvrdě uplatňovanou v letech 1979–2015. Ta se dotkla takřka všech rodin a způsobila dodnes živé vícegenerační trauma.

Ve filmu mluví lidé, kteří se museli podílet na nucené sterilizaci žen a potratech včetně těch velmi pozdních, prováděných v posledních fázích těhotenství. „Neměla jsem tehdy jinou možnost, ale znovu bych to neudělala,“ uvádí pamětnice. Sterilizovala tisíce žen, kterým režim zakázal mít druhé dítě. Novorozenci se také běžně nechávali zemřít na ulici nebo se s nimi obchodovalo. Asi 130 tisíc narozených dětí mělo štěstí, že je adoptovali náhradní rodiče v USA.

Sama Nanfu Wang pochází z vesnice Jiangxi na jihovýchodě země. Má – stejně jako další Číňané její generace – původem z venkova, kde se druhé dítě snadněji skrylo – mladšího bratra. Kdyby byl dívkou, zbavili by se ho, jak ve filmu

V inscenaci vystoupí řada postav, několik sborů, dětské zpěváky. Jak se dá pracovat s tak velkým ansámblem a jak zvláště dětem vysvětlit svou vizi?

Pracovat s velkým ansámblem mě vždy baví. V naší inscenaci se stejně jako ve *Hrách o Marii* (tuto operu Bohuslava Martinů inscenoval Jiří Heřman v roce 2009 v Národním divadle v Praze – pozn. red.) setkávají tři velké sbory: sbor Janáčkovy opery, Český akademický sbor a dětský sbor Brno. Obsazení je opravdu velké, ideální pro vystižení popsaného konfliktu.

V našem zpracování vystupuje také malý Manolio, který prochází příběhem jako nestálá připomínka dětství dospělého Manolia, který vyrůstal v klášteře (pastýř, který v pašijové hře představuje Krista – pozn. red.). S dětským sborem pod vedením Valerie Matašové vždy rád spolupracuji, všichni jsou vedeni s láskou k tomu, co vytváří. Libreto je v angličtině, ale není problém jim vysvětlit, co na jevišti ztvárňují. Mám pocit, že nejmladší generace je mnohdy mnohem dál než my dospělí. Baví mě jejich čistota, nezaujatost, nepochybovacnost a zároveň vůle rozumět věcem správně.

Díla s biblickými a duchovními náměty už jste režíroval několikrát. Jaký je váš „recept“ na to, aby byla sdělná pro současného člověka?

Hudba mě samotného dovedla k tomu, že vše, co na jevišti vytvářím, má duchovní přesah. Když lidé usednou do hlediště a otevře se opona, je to pro mne vždy vzácný okamžik, kdy se divák setká na jevišti sám se sebou. Jeviště pro mne znamená posvátný prostor pro náš vnitřní dialog. Baví mě tento prostor uchovat a naplnit, aby byl vždy inspirující. Když se to podaří a divák si tohle z představení odnáší nebo opakovaně přichází, aby k tomu dospěl, jsem šťastný, že jsem mohl přispět k poslání divadla v současnosti.

Alena Scheinostová

Bohuslav Martinů: *Řecké pašije*. Režie Jiří Heřman, řídí Tomáš Netopil. Janáčkovo divadlo v Brně, plánovaná premiéra 9. 4. 2020 od 19.00

Pro aktuální platnost sledujte webové stránky www.ndbrno.cz

přiznává sama její rodina. Pod vlivem všudypřítomné propagandy se Wang navíc za bratra v dospívání styděla a cítila vinu. Na *Národu jedináčků* začala pracovat jako čerstvá matka. Drsné svědectví její rodiny nebo sousedů z vesnice prokládají archivní záběry propagandistických hesel a plakátů, ideologických divadelních her nebo všudypřítomné kontroly státních úřadů. Kdo se politice jednoho dítěte nepodvolil, riskoval vyvlastnění, ztrátu práce a další problémy. Lidé byli podporováni donášet jedni na druhé. Náročným tématům se Nanfu Wang nevyhýbá ani v jiných dílech. Připomenutý snímek *Hooligan Sparrow*, kde upozorňuje na únosy a sexuální zneužívání školaček, autorce dokonce vynesl pověst „nepřítel státu“ a pro její rodinu, která na rozdíl od ní dále žije v Číně, znamenal policejní sledování.

Festival dokumentárních filmů Jeden svět. Datum konání bude upřesněno, aktualizace na www.jedensvet.cz
Filmy ke zhlédnutí zdarma na promitejity.cz

O vojenských duchovních v proměnách staletí

**KNIŽNÍ TIP
Marka Šmída**

S obrovským množstvím produkce knih k novodobým dějinám není pro historika jednoduché najít téma, jemuž by se už nevěnovala pozornost. Často pak vznikají spisy o marginálních otázkách. To ovšem není případ historika a teologa Martina Flosmana a jeho dvoudílného počínu.

Flosmanovi se podařilo najít nosné téma pro rozměrnou, takřka tisícistránkovou monografii *S orlem i lvem*, a to dokonce dvoudílnou. V devíti kapitolách se v převážně chronologickém pohledu věnuje příběhu českých vojenských duchovních v ra-

kouské, resp. rakousko-uherské, a české, resp. Československé, armádě od 17. do 20. století. Spojuje tak české dějiny se světovými, církevní záběr s politickým, soukromá svědectví se společenským kontextem doby. Primární zdroj jeho informací představují fondy Vojenského historického archivu v Praze, kde v současné době pracuje jako archivář.

I když je Flosmanovým hlavním zájmem role římskokatolických kněží, nenechává stranou ani řeckokatolické, pravoslavné či protestantské duchovní a po roce 1920 ani duchovní Církve československé (husitské).

Kniha je logicky a přehledně strukturovaná – po obecněji laděném textu se autor věnuje konkrétním postavám vojenských duchovních, kteří se zabývali celou škálou činností. Znamenalo to vysluhování polních bohoslužeb, poskytování útěchy raněným, doprovázení k smrti odsouzených vojáků, vedení matrik, žehnutí vojenských praporů, pohřbívání mrt-

vých, osvětovou činnost. Prostor měla i vlastní iniciativa duchovních, například spisovatelská činnost jako odraz zájmu angažovaného svědka dramatických událostí. Neméně zajímavě působí množství detailů o jednotlivých postavách, třeba informace o běžném dni polního kněze či jejich záznamy válečných událostí.

Jádrem dramatického příběhu duchovních jsou obě světové války, kdy kněží prokazovali svědectvím vlastních životů hrdinství a statečnost. Ačkoli sami považovali konflikty za nesmyslnou, hroznou a brutální zkušenost, nezůstali v nich stranou a nerezignovali na náboženskou a charitativní péči o potřebné. Jak Flosman na mnoha místech dokazuje, jednalo se o rezervované muže, trávící většinu dne v pohodlí týlu, v bezpečném zázemí poblíž polní kuchyně, nýbrž naopak o aktivní a statečné osobnosti. Ty často v prvních liniích válečné vřavy riskovaly své životy, aby byly

na blízku raněným, strádajícím či umírajícím. Jejich deníky tak nejen odrážejí traumatické frontové zážitky, ale současně umožňují rekonstruovat jejich služební činnost a kněžské působení.

Flosmanova kniha *S orlem i lvem* ukazuje činnost vojenských duchovních jako zajímavý a dosud přehlížený fenomén dějin 17. a 20. století. Nelehké téma nadto zpracoval čtivě.

Martin Flosman: *S orlem i lvem* 1 a 2 (Epocha 2018 a 2019)

Autor vyučuje historii na KTF UK

Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče...

P. Ladislav Heryán SDB

V dřívějších dobách býval tělesný handicap, třeba slepota, zpravidla chápán jako trest za hřích – vlastní, rodičů či prarodičů. Ale už například vyprávění o biblickém Jobovi tuto logiku silně narušuje. A konečně Ježíš, tak jako v příběhu o uzdravení slepého, i nás přišel jednou provždy uzdravit z naší duchovní slepoty.

Jedná se o příběh, který je v Janově evangeliu uveden právě na tomto místě snad pro intenzitu nenávisti farizeů vůči Ježíšovi, kterou jsme mohli sledovat i v předchozích dvou kapitolách. O slavnosti stánků se do Jeruzalémského chrámu na paměť toho, že Hospodin dával Izraeli vodu na poušti a že jej v noci vedl ohnivým sloupem, přivádí z rybníka Siloe velké množství vody a večer je Chrám ozářen velkým množstvím světél. Ježíš však o této chrámové slavnosti prohlásí: „Jestliže kdo žizní, ať přijde ke mně a pije!“ a „Já jsem světlo světa!“ On je totiž Chrámem novým (Jan 2,21) – a tedy vše, co je spojeno s Chrámem starým, ztratilo význam.

Kde docházejí argumenty, nastupuje násilí

Uzdravení slepého od narození má ukázat na Ježíšovu identitu toho, kdo je světlem světa a kdo jako Bůh otevírá oči slepých (Iz 35,5). „Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ Je to mistrovsky vyprávěný příběh, jedna velká katecheze o cestě člověka k víře v Ježíše jako Mesiáše a Syna Božího. Sledujeme, jak na jedné straně uzdravený slepec spěje ke stále hlubšímu poznání Ježíše. Nejprve je mu „člověkem jménem Ježíš“, poté postupně „prorokem“, „člověkem od Boha“, „Synem člověka“, až nakonec „Pánem“.

Cesta farizeů, tedy zbožných, čistých, zákon i tradici úzkostlivě zachovávajících lidí, je přesně opačná. Zatímco oči slepce se postupně otevírají, jejich se zavírají. Zpočátku se totiž zdá, že uzdravení přijímají a přijímají i názor uzdraveného, jakkoli se někteří z nich cítí být pro nás nepochopitelně uraženi porušením soboty. Při druhém výsledku se však prosazují ti, kdo zázrak odmítají a začínají ho zpochybňovat, a to i za pomoci rodičů. Při posledním výsledku jakýkoli zájem o poznání pravdy mizí. Pouze se snaží uzdraveného vlákat do jakési pasti tím, že ho nechají znovu opakovat jednotlivé kroky zázraku. Ať řekne cokoli, Ježíšovu identitu a jeho božský původ odmítají – a kde docházejí argumenty, nastupuje násilí, jejich soudní procedura končí urážkou a vyhnáním svědka.

Uzdravení slepého od narození má ukázat Ježíše jako toho, kdo je světlem světa a kdo jako Bůh otevírá oči slepých.

Snímek archiv KT

Uzdravený s nabytým poznáním Ježíše třikrát pokorně vyznává svou neznalost: „Kde je ten člověk?“ – „Nevím.“ „Zda je hříšník, to nevím, ale vím jedno: že jsem byl slepý, a teď vidím.“ „A kdo je to, pane, abych v něho uvěřil?“ Farizeové se naopak propadají stále hlouběji do neznalosti o Ježíšovi a jsou přitom stále zaslepenější a násilnější: „Ten člověk není od Boha, protože nezachovává sobotu!“ „Vzdej Bohu chválu! My víme, že ten člověk je hříšník.“ „My víme, že k Mojžíšovi mluvil Bůh, o tomhle však nevíme, odkud je.“

Jak víme, Ježíš nakonec prohlásí: „Přišel jsem na tento svět soudit: aby ti, kdo nevidí, viděli, a kdo vidí, oslepli.“ Je zřejmé, že jak uzdravený slepec, tak slepí farizeové jsou metaforami a že poselství našeho textu je daleko radikálnější, než běžnému čtenáři na první pohled připadá.

Čtenáři, který není poučen o vzniku evangelií, je poměrně obtížné sdělit, co vše tento text skrývá – že například Janovo evangelium, napsáno koncem prvního století v dnešní Sýrii, odráží dobovou situaci padesát let poté, co Ježíš žil, a že chce posílit Židy, kteří věří, že onen Ježíš z nějakého Nazareta v Galilei je

opravdu Mesiášem a Synem Božím, a stojí jim za to nechat se za rabína Gamaliela vyloučit ze synagogy a prohlásit za prokleté!

Příběh stále aktuální

Jak vidíme, rodiče uzdraveného slepce se bojí, aby nebyli vyloučeni ze synagogy jako ti, kdo by se odvážili vyznat Ježíše jako Mesiáše. On je naopak daleko statečnější, a dokonce své nepřátele provokuje. Jako uzdravený ze slepoty totiž ví, že pravda je na jeho straně, i když ji ještě neumí plně vyjádřit.

Příběh o uzdravení slepého od narození je stále aktuální. Jsem přesvědčen, že domnělí Ježíšovi stoupenci tu správnou identitu nikdy nesmí vyjadřovat násilně, třeba na Facebooku nebo tím, že někomu při bohoslužbě schválně nepodají ruku. Násilí, ať otevřené, nebo skryté, pravdu vždy diskredituje. Nebojme se proto, i nás Ježíš „vyhledá“.

S využitím komentáře k Janovu evangeliu amerického exegety Raymonda E. Browna (1928–1998) „Giovanni“ (Citadella Editrice, Assisi 1997, str. 481–499).

Autor je salesiánský kněz a biblista

I když léta či desetiletí v křesťanské víře žijeme, nebude asi zbytečné, abychom každý osobně poprosili o odstranění našich míst slepoty. Abychom se Ježíšem nechali uschopnit k správnému vidění světa a k cestě za ním. Je nebezpečné příliš sebejistě tvrdit, že my přece vidíme. Podobně chybovali farizeové. Je zcela bezpečné nechat se Ježíšem uzdravit ze slepoty, je zcela bezpečné přiblížit se k němu s plnou důvěrou. Bude-li Boží slovo opravdu „svítilnou mým krokům“, jak říká žalm, bude-li něčím, co mne bezpečně vede, a budu-li schopen milovat druhé a stavět svou naději na Bohu, potom se mi zřejmě uzdravení ze slepoty dostalo.

Mons. Aleš Opatrný

Křížová cesta cíhošťského mučedníka

Koncem února jsme si připomněli 70. výročí smrti P. Josefa Toufara. Při té příležitosti vyšla na Vysočině útlá, pěkně vypravená knížka, vlastně modlitba křížové cesty, která se pro leckoho může stát užitečným duchovním průvodcem postní dobou. Vybíráme z ní VIII. zastavení – Ježíš napomíná plačící ženy.

*S oporou i bez opory
bez světla v naprosté tmě
stravují se úplně.*

Mučitelé odjíždějí do tepla svých domovů a ke sváteční bábovce. V kobce leží zbité tělo kněze plné podlitin a zaschlé krve, moči a špíny. Má vyražené zuby, rozpraskané rty, vyprahlé nitro, hoří horečkou. Zatímco Josef Toufar prochází údolím muk, úzkost a strach dopadá na jeho farníky a přátele. Někteří z nich jsou zatčeni. Jiný jej za splacení dluhů zradí. Mnozí se strachy rozutekli a za-

Knížku Velký pátek cíhošťského faráře P. Josefa Toufara doprovázejí ilustrace Bohuslava Reynka.

pírají, že ho znali. Jen hrstka se jej veřejně nebojí obhajovat.

Když ho unesli, „přiběhli lidé do sálu, brečeli a říkali, že odvezli pana faráře,“ vzpomínala jedna farnice. „Všichni byli najednou jak vopařený. Ptali jsme se – co bude? Co bude s námi?“

Když zatýkají Růženu Převorovou, brání se: „Kam mě to vezete, já chci domů! Já jsem nic neprovedla, jenom jsem říkala pravdu o Číhošti.“ – „Drž hubu,“ příkře ji zatýkající okřiknou a ona propukne v hořký pláč. Růžena Převorová bude několik měsíců trápena ve výslechových celách, aby ji propustili a prohlásili za nesprávnou.

Jsou slzy lítosti i slzy smutku, slzy zoufalství i slzy bezmoci, slzy, které očišťují a probouzejí nitro. Ani Josef Toufar se za slzy nestyděl – zaplakal z křivdy, když byl přeložen z milované farnosti; plakal z lítosti, když se loučil s mrtvými přáteli; plakal bolestí, když jej mučitelé trápili.

Několik týdnů před svým únosem, o vánočních svátcích, naléhal Josef Toufar na vnitřní soudržnost svých farníků a přátel: „Podejte si ruce k odpuštění vy manželé a odstraňte ten stín, máte-li nějaký mezi sebou. Pro lásku Boží, podej ruku bratr sestře, se-

stra bratru, soused sousedce a slavte dnes vaše smíření – a pak pokoj Kristův bude blažit vás nyní i tehdy nad vaší rakví, nad vašim hrobem.“

*Ježíši, pozoruhodný učiteli moudrosti kříže,
nauč nás plakat.
Sejmi nám masky Jobových přátel,
ať naši sebelítost
potká a přijme Tvůj nárek.
Ať Tvé slzy
roztepou srdce všech
ke smíření!*

Miloš Doležal, Marie Judit od Ježíše
Zmrtvýchvstalého OCD: Velký pátek
cíhošťského faráře P. Josefa Toufara /
křížová cesta. Ilustrace Bohuslav Reynek
(Nezávislý podmelechovský spolek 2020)

PERSPEKTIVY

Odpovědný redaktor: Jaroslav Šubrt

Redakční rada: Prokop Brož, Miloš Doležal, Zdeněk Jančařík, Jakub Jínek, Lukáš Nosek, Jan Oulík, Jan Paulas, Dagmar Pohunková, Karel Pučelík, Mireia Rysková, Marián Sekerák, Alena Scheinostová, Jaroslav Šebek, Jiří Zajíc a Martin T. Zikmund

Liturgie

1. ČTENÍ **1 Sam 16,1b.6-7.10-13a**

Hospodin řekl Samuelovi: „Napln svůj roh olejem a jdi! Posílám tě k Jesseovi, Betlémanu, protože jsem si vyhlédl krále mezi jeho syny.“ Když (Samuel) přišel a spatřil Eliaba, řekl si: „Jistě tenhle je před Hospodinem jeho pomazaný.“ Hospodin však řekl Samuelovi: „Nevšímej si jeho vzhledu ani vysoké postavy, neboť ho vylučuji. Nedívám se totiž jako člověk; člověk soudí podle zdání, Hospodin však vidí do srdce.“ Jesse předvedl před Samuela sedm svých synů, ale Samuel řekl: „Mezi nimi Hospodin nevyvolil nikoho.“ A zeptal se: „Jsou to již všichni chlapi?“ Jesse odpověděl: „Ještě je nejmladší, ten pase stáda.“ Samuel tedy řekl Jesseovi: „Pošli pro něho, neboť nesedneme k jídlu, dokud sem nepřijde.“ Poslal tedy a uvedl ho: byl plavovlasý, s krásnýma očima a milé ho vzhledu. Tu řekl Hospodin: „Nuže, pomaz ho; to je on.“ Samuel vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů. Od toho dne i nadále působil s Davidem Hospodinův duch.

2. ČTENÍ **Ef 5,8-14**

Autor listu ve čtvrté kapitole povzbuzoval křesťany, aby nežili jako pohané. V následující kapitole to konkretizuje. Prázdná slova ani smilstvo nejsou skutky světla. A pojem světla hraje roli i v našem textu.

EVANGELIUM **Jan 9,1-41**

Ježíš uviděl cestou člověka, který byl od narození slepý. Jeho učedníci se ho zeptali: „Mistře, kdo zhřešil: on sám, nebo jeho rodiče, že se narodil slepý?“ Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče, ale mají se na něm zjevit Boží skutky. Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ Po těch slovech plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel mu tím blátem oči a řekl mu: „Jdi se umýt v rybníku Siloe“ – to slovo znamená „Poslaný“. Šel tam tedy, umyl se, a když se vrátil, viděl. Sousedé a ti, kteří ho dříve

vidali žebrať, se ptali: „Není to ten, který tu sedával a žebrať?“ Jedni tvrdili: „Je to on.“ Jiní říkali: „Není, ale je mu podobný.“ On řekl: „Jsem to já.“ Ptali se ho tedy: „Jak to, že teď vidíš?“ On odpověděl: „Člověk jménem Ježíš udělal bláto, pomazal mi oči a řekl: ‚Jdi k Siloe a umyť se!‘ Šel jsem tedy, umyl se a vidím.“ Ptali se ho: „Kde je ten člověk?“ Odpověděl: „To nevím.“ Přivedli toho bývalého slepce k farizeům. Ten den, kdy Ježíš udělal bláto a otevřel mu oči, byla zrovna sobota. Také farizeové se ho znovu vyptávali, jak nabyl zraku. On jim odpověděl: „Přiložil mi na oči bláto, umyl jsem se a vidím.“ Někteří farizeové říkali: „Ten člověk není od Boha, protože nezachovává sobotu.“ Jiní ale namítali: „Jak by mohl hříšný člověk dělat taková znamení!“ A nemohli se dohodnout. Znovu se tedy zeptali toho slepého: „Co ty o něm říkáš, když ti otevřel oči?“ On odpověděl: „Je to prorok.“ Židé však tomu nechtěli věřit, že byl slepý a že nabyl zraku, až si zavolali rodiče toho uzdraveného

slepce a zeptali se jich: „Je to váš syn, o kterém vy říkáte, že se narodil slepý? Jak to, že teď vidí?“ Jeho rodiče odpověděli: „Víme, že je to náš syn a že se narodil slepý. Ale jak to přijde, že teď vidí, to nevíme, a kdo mu otevřel oči, to my nevíme. Zeptejte se jeho. Je dospělý, ať mluví sám za sebe!“ To jeho rodiče řekli, protože se báli židů. Židé se už totiž usnuli, aby každý, kdo Ježíše vyzná jako Mesiáše, byl vyloučen ze synagogy. Proto jeho rodiče řekli: „Je dospělý, zeptejte se jeho.“ Zavolali tedy ještě jednou toho bývalého slepce a řekli mu: „Vzdej Bohu chválu! My víme, že ten člověk je hříšník.“ On odpověděl: „Zda je hříšník, to nevím, ale vím jedno: že jsem byl slepý, a teď vidím.“ Zeptali se ho tedy: „Co s tebou udělal? Jak ti otevřel oči?“ Odpověděl jim: „Už jsem vám to řekl, ale jako byste to neslyšeli. Proč to chcete slyšet znovu? Chcete se snad i vy stát jeho učedníky?“ Osopili se na něj: „Ty jsi jeho učedník! My jsme učedníci Mojžíšovi. My víme,

že k Mojžíšovi mluvil Bůh, o tomhle však nevíme, odkud je.“ Ten člověk jim odpověděl: „To je skutečně divné, že vy nevíte, odkud je – a otevřel mi oči. Víme, že hříšníky Bůh neslyší, ale slyší toho, kdo je zbožný a plní jeho vůli. Od věků nebylo slýcháno, že by někdo otevřel oči slepému od narození. Kdyby tento člověk nebyl od Boha, nic by nedokázal.“ Řekli mu: „V hříších ses celý narodil – a ty nás chceš poučovat?“ A vyhnali ho. Ježíš se dověděl, že ho vyhnali; vyhledal ho a řekl mu: „Věříš v Syna člověka?“ Odpověděl: „A kdo je to, pane, abych v něho uvěřil?“ Ježíš mu řekl: „Viděls ho: je to ten, kdo s tebou mluví.“ On na to řekl: „Věřím, Pane!“ a padl před ním na kolena. Ježíš prohlásil: „Přišel jsem na tento svět soudit: aby ti, kdo nevidí, viděli, a kdo vidí, oslepli.“ Slyšeli to někteří farizeové, kteří byli u něho, a řekli mu: „Jsme snad i my slepi?“ Ježíš jim odpověděl: „Kdybyste byli slepi, neměli byste hřích. Vy však říkáte: ‚Vidíme.‘ Proto váš hřích trvá.“

LITURGICKÝ KALENDÁŘ

22. 3. – 4. neděle postní

Barva fialová, mše vlastní.
1. čtení 1 Sam 16,1b.6-7.10-13a
Žl 23,1-3a.3b-4.5.6, odp.:
Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.
2. čtení Ef 5,8-14
Zpěv před evangeliem:
Já jsem světlo světa, praví Pán, kdo mě následuje, bude mít světlo života.
Evangelium Jan 9,1-41
Krédo, preface vlastní, na konci mše modlitba nad lidem. Nelze použít čtvrté anafory. Dnes není dovolena pohřební mše. Žaltář 4. týdene.

23. 3. – pondělí po 4. neděli postní

Barva fialová, mše feriální.
1. čtení Iz 65,17-21
Žl 30,2+4.5-6.11-12a+13b, odp.:
Chci tě oslavovat, Hospodine, neboť jsi mě vysvobodil.
Evangelium Jan 4,43-54
V modlitbě se čtením se může přidat hagiografická lekce a v ranních chválách a nešporách připomínka sv. Turibia z Mongroveja, biskupa. Ve mši se může feriální vstupní modlitba nahradit modlitbou o sv. Turibiovi.

24. 3. – úterý po 4. neděli postní

Barva fialová, mše feriální.
1. čtení Ez 47,1-9.12
Žl 46,2-3.5-6.8-9, odp.:
S námi je Hospodin zástupů, Bůh Jakubův je naší tvrzí.
Evangelium Jan 5,1-3a.5-16
Nešpory 1. z následující slavnosti. Modlitba před spaním 1. nedělní.

25. 3. – Slavnost ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ

Modlitba uprostřed dne má žalmy z doplňovacího cyklu. Barva bílá, mše vlastní, Gloria.
1. čtení Iz 7,10-14
Žl 40,7-8a.8b-9.10.11, odp.:
Hle, přicházím, Pane, splnit tvou vůli.
2. čtení Žid 10,4-10
Zpěv před evangeliem: (*Aleluja.*)

Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Viděli jsme jeho slávu. (Aleluja.)
Evangelium Lk 1,26-38
Krédo (při slovech Skrze Ducha Svatého... stal se člověkem se kleč!), preface vlastní. Nelze použít čtvrté anafory.

26. 3. – čtvrtek po 4. neděli postní

Barva fialová, mše feriální.
1. čtení Ex 32,7-14
Žl 106,19-20.21-22.23, odp.:
Pamatuj na nás, Hospodine, pro náklonnost k svému lidu.
Evangelium Jan 5,31-47

27. 3. – pátek po 4. neděli postní

Barva fialová, mše feriální.
1. čtení Mdr 2,1a.12-22
Žl 34,17-18.19-20.21+23, odp.:
Blízko je Hospodin těm, kdo mají zkroušené srdce.
Evangelium Jan 7,1-2.10.25-30

28. 3. – sobota po 4. neděli postní

Barva fialová, mše feriální.
1. čtení Jer 11,18-20
Žl 7,2-3.9bc-10.11-12, odp.:
Hospodine, můj Bože, k tobě se utíkám.
Evangelium Jan 7,40-53
Nešpory 1. a večerní mše z následující neděle.

29. 3. – 5. neděle postní

Barva fialová, mše vlastní.
1. čtení Ez 37,12-14
Žl 130,1-2.3-4.5-6a.6b-8, odp.:
U Hospodina je slitování, hojně je u něho vykoupení.
2. čtení Řím 8,8-11
Zpěv před evangeliem:
Já jsem vzkříšení a život, praví Pán; kdo věří ve mne, neumře na věky.
Evangelium Jan 11,1-45
Krédo, preface vlastní, na konci mše modlitba nad lidem. Nelze použít čtvrté anafory. Dnes není dovolena pohřební mše. Žaltář 1. týdene.

(hfr)

DENNÍ TICHÁ CHVÍLE

neděle 22. 3. **Jan 9,1-41**

Farizeové sami nedokázali pomoci, zato tím víc kritizují a kontrolují. Nevstávím se i já do cesty Ježíšovu působení kritikou a zpochybňováním jen proto, že jeho přimost není v mém stylu?

pondělí 23. 3. **Jan 4,43-54**

Možná mnozí z nás nevidí znamení a zázraky, a přesto Ježíšovi věříme. Snad není troufalé mít naději, že by nás Pán pochválil...!

úterý 24. 3. **Jan 5,1-3a.5-16**

Ježíš se dává do řeči s tím, který ani

nemá sílu přiblížit se k léčivé vodě... Jakoukoli běžnou pomocí mohu i já přiblížit druhé k Ježíši.

středa 25. 3. **Lk 1,26-38**

Maria nehledá důvody a výmluvy, „proč do toho nejít“. Její námitka je docela praktická. Matka církve, od které se můžeme mnoho učit!

čtvrtek 26. 3. **Jan 5,31-47**

Dejme si pozor, abychom my křesťané „neoslavovali sebe navzájem“. Veškerá naše hrdost musí pramenit z Boží lásky. Budeme-li příliš poukazovat na sebe, bude naše svědectví neplodné.

pátek 27. 3. **Jan 7,1-2.10.25-30**

Ježíš se pohybuje nepoznán mezi těmi, kdo mu ukládali o život. I dnes se možná schovává před kritiky, kterým vadí jeho přimost.

sobota 28. 3. **Jan 7,40-53**

Sebejistota farizeů a těch, kdo znali Zákon a vykládali jej ve svůj prospěch, je dodnes nakažlivá. A to, že k Ježíšovi měla blíže „lůza, která nezná Zákon“, může být i dnes pro církev inspirující.

Připravilo Pastorační středisko
Arcibiskupství pražského

HOMILIE

Zlo nás může varovat a probudit

Zhřešil on, nebo jeho rodiče? Také učedníci považovali slepotu toho člověka za trest. Zlo však může být také znaméním. Může nás varovat, může nás probudit. Může být příležitostí, aby Bůh dal zazářit své moci a svěmu milosrdenství. Aby se zjevily Boží skutky.

Slepý od narození neprosil Ježíše, aby ho uzdravil ze slepoty. Ani Ježíš se ho neptal, jestli chce vidět. Je pouze demonstrativním objektem, na němž se má ukázat Boží působení. Nejprve poslechně, aniž rozumí: „Jdi a umyť se!“ A on jde a umyje se. Pak už musí na svém uzdravení trvat, aniž ví, kdo ho uzdravil. Paradoxně je veden ke stále hlubšímu poznání všetečnými otázkami Židů, postupně roste ve víře i v odvaze Ježíše hájit, i když ho vlastně ještě nezná. Před farizeji je smělý a označuje neznámého jako proroka. Najde dokonce odvahu ptát se protivníků, jestli se i oni nechtějí stát Ježíšovými učedníky, a nechá se vyloučit ze synagogy. Ale nemusel být proto nešťastný. Ježíš se mu dá poznat. Pokorně vyzná víru a padá před ním na kolena. Od beznadějně tem-

noty v něm roste čisté světlo víry, vše v síle darované a nevyžádané milosti. Tím vstupuje do nového Ježíšova společenství. Věrnost Ježíši nás může někdy až vyloučit z určitých kruhů, ale tím víc pocítíme Ježíšovo přátelství a krásu společenství jeho církve. Rodiče potvrzují, že uzdravený je jejich syn. Jsou rádi, že vidí. Ale tato radost jim nedává sílu snášet kvůli tomu nepříjemnosti. Uznávají, že ten, kdo ho uzdravil, musí být muž Boží a že by bylo třeba se ho držet, ale nechtějí na sebe vzít důsledky tohoto zázračného uzdravení. Patří k těm věřícím, kteří by nejraději věřili jen tajně. V soukromém kruhu by byli dobrými věřícími, ale ať od nich nikdo nežádá víru veřejně vyznat, nebo dokonce šířit. Strach před lidmi je u nich tak velký, že podlamuje i jejich přirozenou lásku k synovi.

Ježíš vidí v tělesném nedostatku jednoho člověka obraz duchovní slepoty svých nepřátel. Ač je slepý člověk přímo ponořený do světla, žije ve světě bez světla. Jeho oko není schopné světlo zachytit. Tak mohou být tma a světlo spolu, a přece od

sebe nepochopitelně rozděleny. Každý člověk je nevidomý, dokud se Ježíš nedotkne jeho oči. I když se setká s Ježíšem a jeho pravdou, je tak zahleděný do sebe, že kromě sebe nevidí nic. Jakmile se však Ježíš dotkne našich očí a my začneme vidět, svět získá docela jinou podobu. Nejen svět, ale i lidi a všechno, s čím se od té chvíle setkáváme, najednou vidíme očima víry.

Světlo, které dostáváme, však nemáme jen pro sebe. Podobně jako onen bývalý slepý budeme narážet. Budeme-li svou víru a jistoty uvádět do praxe, když vycházíme z kostela na náměstí, budeme obviňováni z náboženského integrismu, či dokonce fundamentalismu. Proto potřebujeme mít oporu ve společenství církve.

Naše bohoslužba se vždy koná se svícemi. Nejsou jen znaméním slavnostnosti, ale připomínkou přítomnosti Pána uprostřed nás. Shromažďujeme se jako církev – to znamená, že patříme k Pánu. Jestliže on je světlo, je naše společenství Pánem osvětleno. Právě na to nás chce světlo na oltáři vždy upamatovat: Jsme synové světla. Mons. JIŘÍ MIKULÁŠEK

Cyklus A		Uvedení do první modlitby dne					Ranní chvály												Modlitba uprostřed dne										Nešpory												Kom- pletář				
							Hymnus		Antifony		Žalmy		Krátké čtení a zpěv		Antifona k Zachar. kantiku		Prosby		Závěrečná modlitba		Hymnus		Antifony		Žalmy		Krátké čtení a zpěv		Závěrečná modlitba		Hymnus		Antifony		Žalmy		Krátké čtení a zpěv		Antifona ke kantiku Panny Marie				Prosby		Závěrečná modlitba
Ne	22. 3.	270	299	783	881	270	300	363	405	1137	1264	363	406	363	406	364	406	364	407	273	302	364	407	1142	1269	364	407	364	407	268	297	365	408	1146	1274	366	409	366	409	366	409	364	407	1242	1379
Po	23. 3.	270	299	783	881	270	300	1151	1279	1152	1280	367	410	367	411	367	411	368	411	273	302	368	411	1157	1286	368	412	368	411	268	298	1161	1290	1161	1290	369	413	369	413	370	413	368	411	1247	1384
Út	24. 3.	270	299	783	881	270	300	1167	1296	1167	1297	370	414	371	414	371	414	371	415	273	302	371	415	1172	1302	371	415	371	415	1331	1474	1332	1475	1332	1475	1334	1477	1334	1478	1335	1478	1338	1481	1238	1374
St	25. 3.	1335	1478	783	881	1335	1479	1336	1480	813	914	1337	1480	1337	1480	1337	1481	1338	1481	273	583	1338	1481	1264	1402	1338	1482	1338	1481	1339	1483	1340	1484	1340	1484	1342	1486	1343	1487	1343	1487	1338	1481	1242	1379
Čt	26. 3.	270	299	783	881	270	300	1198	1330	1198	1331	377	422	377	422	377	422	378	423	273	302	378	423	1204	1336	378	423	378	423	268	298	1208	1341	1208	1341	379	424	379	424	379	425	378	423	1257	1395
Pá	27. 3.	270	299	783	881	270	300	1214	1347	1214	1347	380	425	381	426	381	426	381	426	273	302	381	427	1219	1353	381	427	381	426	268	298	1224	1358	1224	1359	382	428	383	428	383	428	381	426	1260	1398
So	28. 3.	270	299	783	881	270	300	1229	1364	1229	1364	384	429	384	430	384	430	385	430	273	302	385	430	1234	1370	385	430	385	430	268	297	386	432	808	908	386	432	387	432	387	433	389	435	1238	1374

Čísla uvedená v tabulce jsou stránkami Breviáře pro laiky. První číslo v pořadí uvádí stranu ve starším vydání, tučné pak ve vydání novém. Modlitba breviáře nabízí více možností, volíme tu nejjednodušší.

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ

■ **Otec Pavel Klimovič**, salesián, do bohnické farnosti byl poslán. Jsme rádi, že jej u nás máme, a Bohu díky za to vzdáme ve středu 25. března na mši svaté, kdy bude slavit narozeniny sedmdesáté! Hodně zdraví a Boží požehnání Vám, otče, přeje společenství farní!

ŽV 12-1919

VZPOMÍNÁME

■ 17. března 2020 by se dožila 80 let naše maminka a babička, paní **Marie Dračková** z Cetkovic. Letos uplyne 30 let od úmrtí jejího manžela, našeho tatínka a dědečka, pana **Ing. Josefa Dračky**. S vděčností vzpomínají děti s rodinami.

V 12-1902

■ Dne 20. 3. 2020 uplynou 3 roky, kdy k sobě Pán povolal naši milovanou maminku **Františku Čechovou** z Dolních Životic. S láskou a s vděčností vzpomíná šest dětí s rodinami.

V 12-1873

■ Dne 20. 3. 2020 uplyne 20 let od úmrtí paní **Evy Schmie-dové**, která byla ředitelkou mateřské školy v Bilině a poté působila jako farní hospodyně v Kopřivnici, Sedlístích, Pavlovicích u Přerova a Kvasicích. Prosíme, vzpomeňte v modlitbě.

V 12-1918

■ Letos vzpomene-me 100 let od narození a 30 let, co odešla na věčnost paní **Marie Vašíčková, rozená Jaroušková**. S vděčností dce-ry Marie, Ludmila a Anežka s rodinami.

V 12-1925

RŮZNÉ

■ **Členové sdružení pro výstavbu kaple Sv. Ducha ve Slavičíně-Hrádku** (Valašsko) děkují za přízeň v r. 2019 a prosí i nadále o finanční příspěvky určené ke zhotovení střechy. Poštovní poukázkou na adresu Výstavba kaple, Mladotické nábř. 419, 763 21 Slavičín, číslo účtu 245743398/0300. Kontakt: 775 709 773. Za podporu moc děkujeme.

R 12-1862

■ **Kdo natočil na video Svatou zemi, Jeruzalém, Izrael.** Prosím, ozvěte se mi. Mobil: 731 587 945.

R 12-1895

■ **CK Hladký Brno nabízí** – Francie: Paray Le Monial, Nevers, Rocamadour, Lourdes, Avignon, Ars, Taizé 2. – 10. 7. 10 500 Kč; Mariazell 8. 8. 600 Kč; Medžugorje 20. – 27. 9. 2 700 + 60 €. J. Hladká, mob.: 739 083 191, info@ckhladky.cz, www.ckhladky.cz

R 12-1867

■ **4x ročně za 100 Kč.** Mob.: 731 625 614; salamounky@seznam.cz

R 12-1896

■ **Nabízíme vám možnost** strávit letní dovolenou v naprostém soukromí na naší vybavené chalupě na Vysočině nedaleko Telče. Více na www.bohuslavice-chalupa.webnode.cz nebo mob.: 776 286 714.

R 12-1907

■ **Pro připravovanou knihu** o náhlých uzdraveních díky pramenům na vrcholu hory Živčáková v Turzovce na Slovensku hledám svědky, kteří by chtěli přispět svým vlastním příběhem uzdravení od roku 1989 po současnost. Můžete psát na e-mail: i.dubnova@seznam.cz, případně písemně na adresu Mgr. Ivana Dubnová, Dvoudílná 112/26, 190 00 Praha 9, mob.: 608 769 627.

R 12-1914

PODEKOVÁNÍ

■ 14. února 2020 si Pán k sobě povolal šenovského varháníka, pana **Jana Verlíka**. Za jeho skromnost, obětavou a poctivou celoživotní službu mu děkují a v modlitbách vzpomínají vděční farníci s duchovním správcem farnosti Šenov.

P 12-1912

SLUŽBY - PRÁCE

■ **Ozvučení kostela za rozumnou cenu.** Nové reprosloupky v bílém provedení, kondenzátorové miniaturní mikrofony s tenkým husím krkem, zesilovače s autoregulací hlasitosti, přes 650 zakázek, cena základního kompletu 29 000 Kč. F. Petřík, mob.: 602 725 054.

B 12-1826

KOUPĚ - PRODEJ

■ **Koupím křesla** jako na obr. 3 000–5 000 Kč. Mob.: 777 073 526.

K 12-1844

■ **Koupím ván. ozdoby**, mob.: 603 410 736. K 12-1794

■ **Křesťanský antikvariát koupí** (duchovní, filozofie, umění, poezie, cestopisy atd.) nejlépe celé pozůstalosti či knihovny. Platba ihned. Nabídněte. Mob.: 720 254 225. K 12-1827

■ **Osvědčený katechismus Život z víry** opět v prodeji od 96 Kč/ks. Objednejte na jan.macek@tiskem.cz nebo tel. 483 100 382.

K 12-1872

■ **Prodám křížovou cestu**, Desatero aj. www.biblickedrevorezby.cz K 12-1875

■ **Staré odznaky, noty**, gramodesky a pohledy koupím. Mob.: 602 336 945. K 12-1881

■ **Vykoupím Váš les**, popř. dřevní hmotu. Peníze hotově. Mob.: 605 541 814. K 12-1908

■ **„ZÁZRAČNÁ MEDAILKA“** 14kar. zlato. Velikost 14 mm – 1 980 Kč, 16 mm – 2 980 Kč, 19 mm – 4 800 Kč. ŠKAPULÍŘ – zlatá medaile P. M. Karmelské 15 mm – 2 980 Kč. Zasiláme na dobírku do 3 týdnů + poštovné. L. Novotná Červená, Zikova 13, Olomouc, mob.: 721 428 521, novotna.lucia@seznam.cz K 12-1933

PODNÁJEM - PRONÁJEM

■ **Pronajmu byt 1+kk** v Brně na období květen–září 2020. Mob.: 775 931 153. PP 12-1899

■ **V nelehké životní situaci** sháním pronájem pro sebe a své děti. Na lokalitě nezáleží... Děkuji. E-mail: bydleni787@seznam.cz PP 12-1906

SEZNÁMENÍ

■ **Vdova, 55/157**, hledá hodného přítele, nekuřáka, abstinenta. Nejlépe z Opavska. Samota je těžká.

S 12-1932

Biskupství brněnské vypisuje **VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ** na obsazení místa

FINANČNÍ ÚČETNÍ
s pracovištěm Brno, areál Petrov
Příhlášku s příloženým životopisem zašlete do **5. dubna 2020** na adresu ekonom@biskupstvi.cz
Předpoklady uchazeče:
SŠ/VŠ vzdělání ekonomického zaměření, praxe s rutinním zpracováním účetních dokladů
Náplň činnosti:
zpracování finančního účetnictví pod vedením hlavní účetní, agenda nájemních vztahů, pohledávek, závazků, majetkových daní a DPH
Blíží informace a požadavky na www.biskupstvi.cz

Řádkový inzerát zadávejte přes elektronický kupon na webových stránkách www.katyd.cz nebo zašlete tištěný kupon na adresu redakce. Inzerát bude zveřejněn po uhrazení částky na účet KT.

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ vypisuje **VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ** na obsazení pracovních míst

TECHNIK STAVEBNÍCH INVESTIC

pro Rosicko a Moravskokrumlovsko

Příhlášku s příloženým životopisem zašlete do 31. března 2020 na adresu: stavebni@biskupstvi.cz

Blíží informace a požadavky na: www.biskupstvi.cz www.stavebni.biskupstvi.cz

Strach na vsi
Příběh rodiny továrníka Josefa Č.

Strach na vsi

Jan Paulas
Příběh rodiny továrníka Josefa Č.

Kdo udával a kdo má na rukou krev? Dramatický příběh jedné rodiny a její továrny na malém městečku se osudově změní jedné dubnové noci. Tehdy skončí bezstarostné dětství hlavní hrdinky knížky, jejíž děj se odehrává během dvou totalitních režimů. Vypráví o tom, kam až člověka dožene strach, závist a špatné svědomí. Ale také o naději a vytrvalosti založených na víře v Boha. Je možné i pod náporom zloby prožít čestný a dobrý život? A lze odpustit, co se zdá neodpustitelné? Příběh je inspirovaný skutečnými událostmi na Českomoravské vysočině.

Brož., 112 stran, 159 Kč

Kontaktní adresy:

P&A Nebojsa: Uhřetice 76, 683 33, tel.: 602 789 568, 517 367 656, e-mail: pnebojsa@gmail.com
Karmelitánské nakladatelství pro JEDNOTLIVCE: Zásilková služba KNA, Kostelní Vydří 58, 380 01 Dačice, tel: 384 420 295, zasilky@kna.cz, www.ikarmel.cz **VELKOBOCHODNÍ OBJEDNÁVKY:** obchod@kna.cz, tel.: 230 233 591 **Hosana:** Komenského 3, 757 01 Valašské Meziříčí, e-mail: hosanavalmez@seznam.cz, tel.: 732 369 080

Přichází čas na knížky, čas strávený s dětmi a rodinou.

Objednejte si ZDARMA nový katalog knih s poselstvím na info@kna.cz

Amoris laetitia a další knížky můžete zakoupit na stránkách www.ikarmel.cz

Zajímavé články najdete na www.kna.cz a dobrá vína na www.mesni-vina.cz

karmelitánské nakladatelství

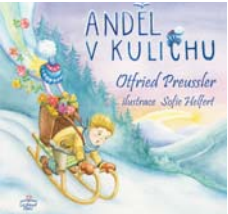
Brožovaná, 224 stran, 199 Kč

Katolický týdeník připravuje v měsíci dubnu 2020 velikonoční přílohu.

Inzertní oddělení proto upozorňuje na možnost inzerce v této příloze, která se setkává s velkým zájmem čtenářů.

Informace na tel.: 222 513 103, e-mail: inzerce@katyd.cz, www.katyd.cz.

Předplatte si Katolický týdeník na jeden rok a ZÍSKEJTE DÁREK!

Každý nový roční předplatitel od nás obdrží dvě dětské knihy: **ANDĚL V KULICHU** od Otfrieda Preusslera a

VIOLKA A FUJTÍŠEK od Martiny Kavkové z nakladatelství TRITON.

☐ **Mám zájem o dárek (zaškrtněte)**

Objednávku zašlete na adresu redakce KT, Antala Staška 40, 140 00 Praha 4, tel.: 224 250 395, nebo e-mailem: podhorska@katyd.cz

Platí pouze pro nové objednávky od prvního uvedení této nabídky v KT až do vyčerpání zásob, případně do zveřejnění nové.

Objednávka předplatného

PLÁTCE Roční předplatné 780 Kč ☒ Zahájení odběru¹⁾

ZPŮSOB PLATBY:	Poukázkou: ☐	SIPO spoj. č.:
	E-PLATBA – e-mail:	
Jméno a příjmení:	Rok narození:	Telefon:
Adresa a PSČ:		

ODBĚRATEL (Vyplňte pouze v případě, že údaje nejsou shodné s plátcem nebo předplatné objednáváte jako dárek.)

Jméno a příjmení:	Rok narození:	Telefon:
Adresa a PSČ:		

Předplatitelský vztah se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami.
¹⁾ Pokud není písemně zrušeno, předplatné se automaticky prodlužuje.

Pokud objednávku vyplňujete na www.katyd.cz a máte zájem o nabízený dárek nebo dárkový certifikát, odešlete spolu se žádostí kopii potvrzené objednávky na e-mail podhorska@katyd.cz.

Datum a podpis:

Katolický týdeník

Vydává: Katolický týdeník, s. r. o., s církevním schválením

Šéfredaktorka: Kateřina Koubová

Odpovědný redaktor přílohy Perspektivy: Jaroslav Šubrt, e-mail: perspektivy@katyd.cz

Adresa: Antala Staška 511/40, 140 00 Praha 4, tel.: 224 250 395, 736 500 703, e-mail: sekretariat@katyd.cz; internetová adresa: www.katyd.cz

Přijím inzerce: Antala Staška 511/40, 140 00 Praha 4, tel.: 222 513 103, e-mail: inzerce@katyd.cz

Grafická úprava a zlom: Grafické studio Vodičkoví

Návštěvy v redakci po předchozí domluvě.

Tiskne: MAFRAPRINT

Objednávky a reklamace PŘEDPLATNÉHO: přijímá jménem vydavatele firma SEND Předplatné, spol. s r. o., Ve Žlábku 1800/77, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice, tel.: 225 985 225, fax: 225 341 425, mob.: 777 333 370, SMS: 605 202 115, e-mail: katyd@send.cz, www.send.cz. Smluvní vztah mezi vydavatelem a předplatitelem se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami pro předplatitele.

Administrace pro Slovensko: Kristína Balková, Rodeny, Vinohradníka 11, 949 01 Nitra, tel.: 00421 377 418 383. Předplatnév SR: Slovenská pošta, SPT, nám. Slobody 27, 810 05 Bratislava. Objednávky přijímá každá pošta a poštovní doručovatel, e-mail: předplatne@slposta.sk, tel.: 00421 254 419 912, fax: 00421 254 419 906. Podávání novinových zásilek v SR povolilo ZsRP Bratislava, č.j. 3336-OPČ/20, dne 21. 5. 1996. ISSN 0862-5557.

Když máte za souseda muslima

Svůj profesní život zasvětil JEFFREY HAYNES zkoumání vztahů mezi náboženstvími a kulturami. Napsal o tom více než 40 knih. „Pokojné soužití ve společnosti převládá. Jen média o tom málokdy přinášejí zprávy,“ říká a upozorňuje, že za rozdmýcháváním nenávisti jsou často politické cíle.

V příspěvku na konferenci o soužití mezi kulturami a náboženstvími jste zmínil, že ve světě dnes probíhá řada konfliktů mezi náboženstvími. Ve kterých zemích je situace nejhorší?

Napadá mě spousta zemí, kde dochází k obrovským škodám, umírají tam lidé a bezpečnostní situace se stále zhoršuje – je to například Sýrie, Irák nebo Nigérie. Existují tam hluboce zakořeněné konflikty mezi jednotlivými náboženstvími. Jde o země se zásadními vnitřními spory, které se objevují ve více úrovních. Ta religiózní je jen jednou z nich.

Ovlivňují to i politické podmínky, tedy že náboženské spory jsou často posíleny určitým bezvládním či neschopností státu nastavit dobře pravidla a vymáhat je?

Myslím, že to můžeme pozorovat v každé zemi, kde se odehrávají zásadní konflikty mezi jednotlivými náboženstvími. Například v Sýrii lidé přicházejí o domov i o život, ale odcházejí odsud i proto, že zdejší vláda není schopná postarat se o to, co lidé skutečně potřebují. Z tohoto hlediska není tím hlavním problémem, že by spolu lidé různých vyznání nedokázali žít – z dějin známe mnoho příkladů takového pokojného soužití. Problém nastává ve chvíli, kdy jedno společenství získá dojem, že ve srovnání s druhým prohrává, o něco přichází – o půdu, o hmotné statky, o výhody. Takovou situaci pak zneužívají politici, kteří hledí pouze na vlastní zájmy a prospěch.

Nejhorší situace tedy vzniká tam, kde existují závažné spory mezi náboženstvími a kde si vláda jednak není schopná poradit s existenčními otázkami a jednak tuto situaci využívá pro vlastní zájmy. Je to například bývalá Jugoslávie, kde se po rozpadu státu střetly jednotlivé kultury a náboženství, a tyto spory velice silně využili nacionalističtí politici.

Jestliže ale politici dělají svou práci dobře, mohou naopak ve společnosti vytvářet pozitivní klima.

Jako výborný příklad mě napadá třeba Severní Irsko. Jak víte, je to velice problematická oblast, a přesto byla v roce 1998 uzavřena tzv. Velkopáteční dohoda, čímž konflikt mezi dvěma náboženskými uskupeními, katolíky a protestanty, formálně skončil. Neznamená to ovšem, že na sebe členové těchto společenství dál nehlídí bez podezření, ani to neznamená, že od roku 1998 se mezi nimi už žádný spor nevyskytl. Zlepšení ale nastalo.

Do procesu, který vyústil ve Velkopáteční dohodu, se zapojila nejen vláda, ale také zástupci těch dvou společenství – lidé s dostatečnou autoritou, aby nalezené řešení mohli uplatnit. Dalším důležitým momentem bylo, že všichni zúčastnění měli zájem na ukončení konfliktu a nikdo nestál o to, aby tenhle narušený stav trval dál. Takže podle mě je podstatné, aby se našli lidé, kterým upřímně záleží na dosažení míru. Nemusí to být rychlý proces a někdy může trvat dlouho – severoirský konflikt se táhl sto let. Do řešení se ale musí zapojit všechny části společnosti – nejen náboženští představitelé, ale také obyčejní lidé.

Jak uznávané lídry, tak „obyčejné“ lidi ale asi není snadné do takového mírového procesu zapojit.

Jsou k tomu vhodné dva způsoby: Zaprvé je to zapojení náboženských představitelů, kteří mají důvěru lidí (pozná se to tak, že účast takového představitele na jednáních nikdo z jeho „tábora“ nekritizuje). Zadruhé je třeba vtáhnout do takového rozhovoru nejen náboženské představitelé, ale také politiky a lidi s politickou autoritou. Jsem totiž pevně přesvědčen,

Jeffrey Haynes přednášel na konci loňského roku na konferenci v Praze.

Snímek Martin Hladík

že otázky vyvolávající náboženský konflikt jsou provázané s otázkami politickými, ekonomickými a společenskými. Je to vlastně celý balík nejrůznějších zájmů a zúčastnění aktéři musejí být lidé, kteří mají podporu svých společenství a zároveň dokážou vidět věci v širším kontextu.

V Severním Irsku to bylo poměrně jednoduché: tamní konflikt se politizoval tak dlouho, že náboženští představitelé si byli vědomi politických otázek stojících v pozadí a dokázali je vzít v potaz. I tam existovaly politické strany, které byly součástí procesu. Klíčem k řešení je tedy posadit ke kulatému stolu jak náboženské představitelé, tak politiky a zástupce občanské společnosti, aby to vyjednali.

V přednášce jste se dost kriticky vyjadřoval o Alianci civilizací při OSN, která by podle vás mohla dokázat mnoho, ale nefunguje dobře. Proč?

Tato organizace vznikla v roce 2005 jako reakce na teroristické útoky z 11. září 2001. Reagovala na hluboce zakořeněný pocit, že se něco musí udělat, protože 11. září byl obrovský otřes, který nešlo ignorovat. Je to klasický přístup OSN. Objeví-li se problém, ustanoví instituci, která by ho měla řešit. Důležitou otázkou ale je, co taková organizace může skutečně podniknout. A zde se rychle ukázalo, že i když jsou dobré úmysly, chybí v OSN důvěra klíčových hráčů, tedy největších států. Aliance civilizací je tak postavena mimo hru, protože nemá dostatečnou podporu.

A proč této organizaci chybí podpora?

Je třeba si připomenout, jak OSN vlastně funguje. Pokud si OSN představíme jako shromáždění národů, vůbec v ní není místo pro náboženské činitele, snad s výjimkou Svatého stolce. V OSN vlastně nikdy nebyla vůle k náboženské diskusi, její představitelé nechtěli nikdy připustit, aby náboženské organizace měly autoritu, protože státy si chtějí udržet moc ve vlastních rukou. Takže OSN se profiluje jako sekulární organizace, která na náboženství hledí tak trochu s podezřením. Nicméně po 11. září už otázky mezináboženských konfliktů nemohla přehlížet. Ustavila proto Alianci, ale zároveň jí nikdy nedala potřebné nástroje a vliv, aby s pojmenovanými problémy mohla něco skutečně udělat.

Mezi problémy z poslední doby spojené s terorismem, který zneužívá náboženství, patří tzv. Islámský stát. Berou tyto hrozby politici nyní vážně?

Teoreticky ano: politici si určitě dělají starosti kvůli terorismu a extremismu. Je ovšem politováníhodné, že pod těmito pojmy si představují zejména islámský terorismus a extremismus v podobě Islámského státu a předtím třeba al-Káidy. Takové představy slouží zejména k demonizaci muslimů, a to do té míry, že veškerá pozornost věnovaná terorismu se dnes soustředí výhradně na ně. To pak má negativní dopad i na politiku – voliči si myslí, si že všichni muslimové představují problém.

Klíčový byl podle mě příliv uprchlíků ze Sýrie v roce 2015, po němž v Evropě zesílila podpora pravicových stran. Ty se totiž nebalí spojit tento problém se skupinami, jako je Islámský stát, a vytvořily jednoduchou rovnici: muslim = problém. A situace se v tomto směru myslím ještě zhorší.

Dosud jsme hovořili o politických a mezinárodních rozměrech. Co se ale dá podniknout na úrovni obyčejných lidí?

Pořád se snažíme soustředit na náročné mezinárodní otázky, jako je třeba občanská válka v Sýrii, na všechno, co poutá naši pozornost a valí se na nás z televizních obrazovek. Na místní úrovni ale existují tisíce, stovky tisíc, ba miliony situací, kdy spolu náboženské menšiny dokážou dobře vycházet a žít pokojně vedle sebe. Nejsou mezi nimi žádné konflikty a nikdo si toho nevšímá. Takže je podle mě důležité uvědomit si, že pokojné soužití ve společnosti převládá.

Když se jako křesťan setkáte s muslimem, jaký je váš postoj? Není to přece nenávist. Máte-li za souseda muslima, běžně se s ním setkáváte, jednou pohlídáte jeho děti a jindy zase on vaše. V tu chvíli na náboženství vůbec nesejde. Problém je, že o tomto soužití se vůbec nemluví a pozornosti se dostane jenom takovým situacím, které se snadno politizují – tedy když lidé usilující o politickou moc zneužívají všech rozdílů a říkají: „Ten muslim, co žije vedle vás, bude možná terorista.“

Tohle se stalo například v bývalé Jugoslávii. Jistě víte, že tam vedle sebe žila spousta náboženských i národnostních společenství: Chorvati vedle Srbů nebo Bosňanů. Nejrůznější náboženství tu žila pokojně vedle sebe, ale přes noc se dostala do konfliktu, protože této situace zneužili politici. Mezi lidmi obecně převládá tolerance a pokojné soužití, ale nefunguje to v případech, že rozdíl mezi lidmi začnou k vlastnímu prospěchu zneužívat politici. Pravidlem tedy je, že pokud soužití úspěšně funguje, nevíme o tom, protože se o něm nemluví

a není to v médiích vidět. Naopak když nastane problém, velice rychle se o tom dozvídáme.

Pro nás v České republice je obtížné si tyto věci představit: nemáme zde tolik různých náboženských uskupení. Na druhé straně se v takovém typu společnosti snadno šíří strach z jiných kultur a náboženství, protože je neznáme.

Je to dost zásadní rozdíl mezi námi Brity a Českou republikou nebo třeba Polskem a Maďarskem, kde panuje strach z odlišnosti, strach z terorismu. Stejně i Donald Trump a jemu podobní politici ukazují na Velkou Británii jako na zemi, jak by nechtěli dopadnout. Jenže já ve Velké Británii žiju, do Londýna často jezdím a vím, že tam lidé žijí vedle sebe šťastně a spokojeně.

Donald Trump si jako odstrašující příklad vybral druhé největší město ve Velké Británii Birmingham a mluví o tom, že se tam nacházejí oblasti, kam se křesťan neodváží vkročit a kde podle něj muslimové uplatňují právo šaría. Ale to není pravda! Jenže spousta lidí mu chce věřit a myslím si, že podobně to funguje i tady v České republice nebo v Polsku, Maďarsku či Itálii, kde politici manipulují se strachem kvůli osobnímu prospěchu a zpochybňují schopnost místního společenství vyrovnat se s rozmanitostí.

Moje zkušenost naopak říká, že tam, kde existuje smíšené společenství, spolu lidé pokojně žijí a vlastně ani nepřemýšlejí nad tím, jaké náboženství ten druhý vyznává a k jaké kultuře patří. Před pár týdny jsem byl například v Indii a pohyboval se v převážně křesťanské oblasti na severovýchodě země. Jsou tam i hinduisté a muslimové. Byli to všechno prostí a chudí lidé, kteří žijí vedle sebe. Je ovšem pravda, že tam do toho nevstupují politici, kteří by jim říkali: Podívejte se, tady ten soused je muslim a je jiný než vy.

TOMÁŠ KUTIL

JEFFREY HAYNES (*1953) žije ve Velké Británii, ale účastní se konferencí a přednášek po celém světě. Je emeritním profesorem Metropolitní univerzity v Londýně. Na akademické půdě se věnuje především vztahům mezi náboženstvími, rozdílnými kulturami, rovněž vztahům mezi náboženstvím a politikou. Je autorem více než čtyřiceti knih.

Tak trochu jiná neděle

Ještě donedávna jsme si něco takového nedokázali představit. Pro mnohé maminky je sice náročné děti ráno tahat z postelí, slavnostně oblékat a chystat na mši svatou. Mít připravený oběd. I to k neděli patří. Najednou je tu ale jakési „prázdnost“. Jak přitom zachovat sváteční den?

„Možná si nyní uvědomíme, jak moc je pro nás mše svatá důležitá a že nám chybí, že neděle bez ní je jiná. Jinak by nám to třeba ani nedošlo,“ říká P. Josef Novotný, farář v Brně u sv. Augustina, který učí na Cyrilometodějské církevní ZŠ Brno. Poukazuje na to, že nastalá situace se dá využít i k dobrému. Třeba se můžeme s dětmi ptát, proč to Pán Bůh dopustil. K čemu nás to má vést? Můžeme tu svou neděli uchopit aktivně, víc si spolu povídat, být kreativní, přemýšlet, jak ji společně prožijeme, oslavíme.

Mši svatou můžeme sledovat v médiích. A také si můžeme prostřednictvím webu www.liturgie.cz nebo přes mobilní aplikaci Misál udělat vlastní rodinnou bohoslužbu. „Jestliže děti už umí číst, mohou mít čtení. Evangelium si můžeme přečíst třeba dvakrát – pak ho možná budeme jinak vnímat. Můžeme si nad texty povídat, co nás k tomu napadá, a zkusit si takové malé rodinné ‚lectio divina‘. Můžeme také vybrat píseň z kancionálu nebo ze zpěvníku Hosana či jiného. Lze také společně vymyslet přímluvy, za co chceme prosit,“ doporučuje P. Josef Novotný. Malé děti mohou namalovat obrázek nebo s nimi můžeme nakreslit přímluvy, aby je i ony mohly „číst“. To vše při zapálené svíčce, u kříže nebo třeba u obrázku Turinského plátna. Inspiraci najdete například

Domácí bohoslužbu lze prožít i s malými dětmi.

Snímek Martina Řehořová / Člověk a Věra

v Manuálu pro domácí bohoslužbu na webu www.pastorace.cz, který provozuje Pastorační středisko Arcibiskupství pražského. Může se stát, že zrovna na tyto neděle budou naši potomci za desetiletí vzpomínat nejvíce. Najednou se aktivně účastnili, zapojili. Modlili se jinak, než je běžné.

David Žofák z Katechetického centra Pražské arcidiecéze považuje za nejdůležitější, aby-

chom my dospělí zůstávali v důvěře, že Bůh se o nás stará a že ví, co se děje. Že je s námi a bez jeho vědomí se nic nestane. Děti totiž velmi intenzivně vnímají, co rodiče prožívají, jejich vnitřní pokoj nebo naopak jejich strachy či napětí. A proto bychom s nimi měli mluvit o tom, co se děje, a propojit to vše s naším vztahem k Bohu – třeba po večerní modlitbě nebo před usnutím. „Je potřeba, aby děti viděly, že jsme

otevření mluvit s nimi o tom, co ony samy prožívají. Aby viděly, že i my přemýšlíme o tom, co se děje, že i my máme někdy strach z toho, co bude, ale snažíme se důvěřovat Bohu,“ říká David Žofák. Rodinám doporučuje více se zaměřit na pravidelné modlitby během dne: „Myslím, že běžné modlitby ráno, večer nebo před jídlem jsou velmi důležité. Je to znamení řádu, který trvá i přes všechny možné zmatky a nejistoty – je to znamení, že Bůh je ten, za kterým můžeme přijít s každou naší starostí, o kterého se vždy můžeme opřít.“

Křížové cesty k vybarvení

V neděli kromě toho, že můžeme z domova sledovat mši svatou prostřednictvím televize, rozhlasu nebo internetu, si můžeme pro děti vytisknout pracovní listy k liturgickým textům na danou neděli – na www.deti.vira.cz nebo na www.kanan.cz. Dětem je dobré vysvětlit, co je to duchovní svatě přijímání. Najdeme to v Kancionálu pod číslem 042 i na dnešní tematické dvoustraně.

Na webu www.deti.vira.cz jsou dále ke stažení i k vybarvení různé křížové cesty s krátkými povídkami pro děti. „Můžeme si ty obrázky vytisknout a rozložit třeba po pokojích a ve velké jednoduchosti je s dětmi projít,“ doporučuje David Žofák. „Je také možné zmínit se o tom, že na světě je řada míst, kde nemají kněze a kde je mše svatá třeba jednou za několik měsíců (například v Amazonii). My to teď máme podobně jako oni. A stejně jako oni to určitě zvládneme!“

Většinu z nás by nenapadlo, že tato postní doba bude tak náročná. To, že nemůžeme jít do kostela, je půst svého druhu. Ale než abychom zintenzivnili v úzkostech modlitby a posty, doporučuje David Žofák zintenzivnit naši důvěru v Boha. Tedy postit se od nedůvěry a strachu. Koneckonců na sociálních sítích koluje vtip, že nouzový stav končí o Velikonocích. Ale to už víme od Popeleční středy.

KATEŘINA ŠTASTNÁ

Inzerce:

NOVÝ PEUGEOT 208

UNBORING THE FUTURE

5 LET*

ZNAČKOVÉ ZÁRUKY

BENZINOVÝ, DIESELOVÝ I ELEKTRICKÝ MOTOR

PEUGEOT I-COCKPIT® 3D

POLOAUTONOMNÍ ŘÍZENÍ

MOTION & e-MOTION

Poznejte nový Peugeot 208, neodolatelný městský vůz budoucnosti! Propracované výrazné rysy karoserie, dravý světelný podpis tvořený Full LED světlomety, technologie nejnovější generace, vyvýšená digitální přístrojová deska PEUGEOT i-Cockpit® 3D, která zobrazuje informace ve formě hologramu do zorného pole řidiče, ... To vše potvrzuje nadčasové pojetí městského vozu. Dokonalý komfort a skvělé jízdní vlastnosti si užijete díky nové automatické 8st. převodovce EAT8 v kombinaci svýkonnými a úspornými motory! Vyberte si z dieselové, benzinové nebo již brzy i plně elektrické varianty. Nový Peugeot 208 vám otevře éru poloautonomního řízení. Vítejte v nové éře!

PEUGEOT DOPORUČUJE TOTAL PEUGEOT FINANCE by ESSOX Spotřeba a emise CO₂ modelu 208 v kombinovaném provozu 3,2–4,5 l/100 km, 84–101 g/km. Foto je pouze ilustrativní. * Pětiletá značková záruka se skládá z běžné dvouleté záruky a následně ze servisní smlouvy Optiway Garantie na další 3 roky / do najetí 60 000 km.

PRO VŠECHNY FARNOSTI A ORGANIZACE SPADAJÍCÍ POD ČBK NÁKUP VOZIDEL ZNAČKY PEUGEOT ZA ZVÝHODNĚNÝCH PODMÍNEK.

Odpovědna
Oslovení
„otče“

V Matoušově evangeliu (Mt 23,9) je uvedeno, že nemáme používat jméno Otec, neb Otec je jen jeden. Proč tedy knězi říkáme otče?

Položená otázka se netýká jen kněží, které běžně oslovujeme „otče“, ale také „mistrů“ a „učitelů“, neboť Kristus řekl: „Nedávejte si říkat ‚mistr‘, nikomu na zemi nedávejte jméno ‚otec‘ a ani si nedávejte říkat ‚učitel‘“ (srv. Mt 23, 8-10). Co s tím? Nabízejí se dvě možnosti: buď s hrůzou zjistíme, že křesťané už dva tisíce let dělají něco, co jim Kristus zakázal, nebo objevíme, že biblický text má ještě jiný, hlubší význam, než by se na první pohled mohlo zdát. Tomu, kdo by se rozhodl číst Písmo svaté „doslova a do písmene“, hrozí veliké nebezpečí, že se upne na literu, ale ztratí ducha – neboli skutečný smysl – Božího slova. Co by takový člověk měl udělat například při četbě úryvku (Mt 5) o loupání očí a utínání rukou? Měl by se mrzačit? Chtěl by to Ježíš? Věřím, že opravdu ne.

Na prvním místě je tedy nezbytné pochopit kontext a přečíst si celou 23. kapitolu. Pán Ježíš kritizuje zákoníky a farizeje mimo jiné za to, že chtějí na sebe strhnout pozornost druhých. Jak? Modlitebními řemínky, dlouhými trásněmi, předními místy nebo vznešenými tituly. Ježíš své učedníky tedy varuje před pokrytectvím i vyvyšováním se nad druhé. Ať už je Ježíšův učedník otcem, mistrem, nebo učitelem, nesmí nikdy zapomenout, že ve vztahu k dalším Ježíšovým učedníkům je vždy jejich... bratrem! Pokud se můj bratr v Kristu – ať už je to můj táta, učitel, nebo kněz, kterému říkám „otče“ – nestaví na místo jediného Mistra a Učitele nebo jediného Otce v nebesích, nemůže ani jemu, ani mně toto běžné oslovení uškodit. Spíše naopak. Máme-li skvělého tátu, bude pro mne mnohem jednodušší oslovit Boha: „Otče“. Máme-li ve farnosti skvělého kněze, můžeme v jeho duchovním otcovství vytušit mnohem velkolepější lásku Otce nebeského. A chtěl-li Ježíš mezi svými učedníky něčeho dosáhnout, jsem přesvědčen, že právě toho.

P. PETR SOUKAL, teolog

Svátek sv. Óscara Romera (24. března)
Evangelium pro ty nejchudší

Mučedník Óscar Romero, který žil v letech 1917–1980 v San Salvadoru ve Střední Americe, zasvětil svůj život zvěstování evangelia chudým.

Když jsem studoval v Římě, můj kamarád Jorge ze Salvadoru mi často vyprávěl, jak jeho vesnická babička doslova „žila“ posloucháním rádia, kde tehdy promlouval arcibiskup Óscar Romero. Věřila, že arcibiskup Romero je má skutečně rád, duchovně je pozvedá z bídy a bojuje za jejich důstojný život. Zastával se těch nejslabších. Říkal: „Především chudí a utiskovaní jsou lidskými bytostmi a jsou také

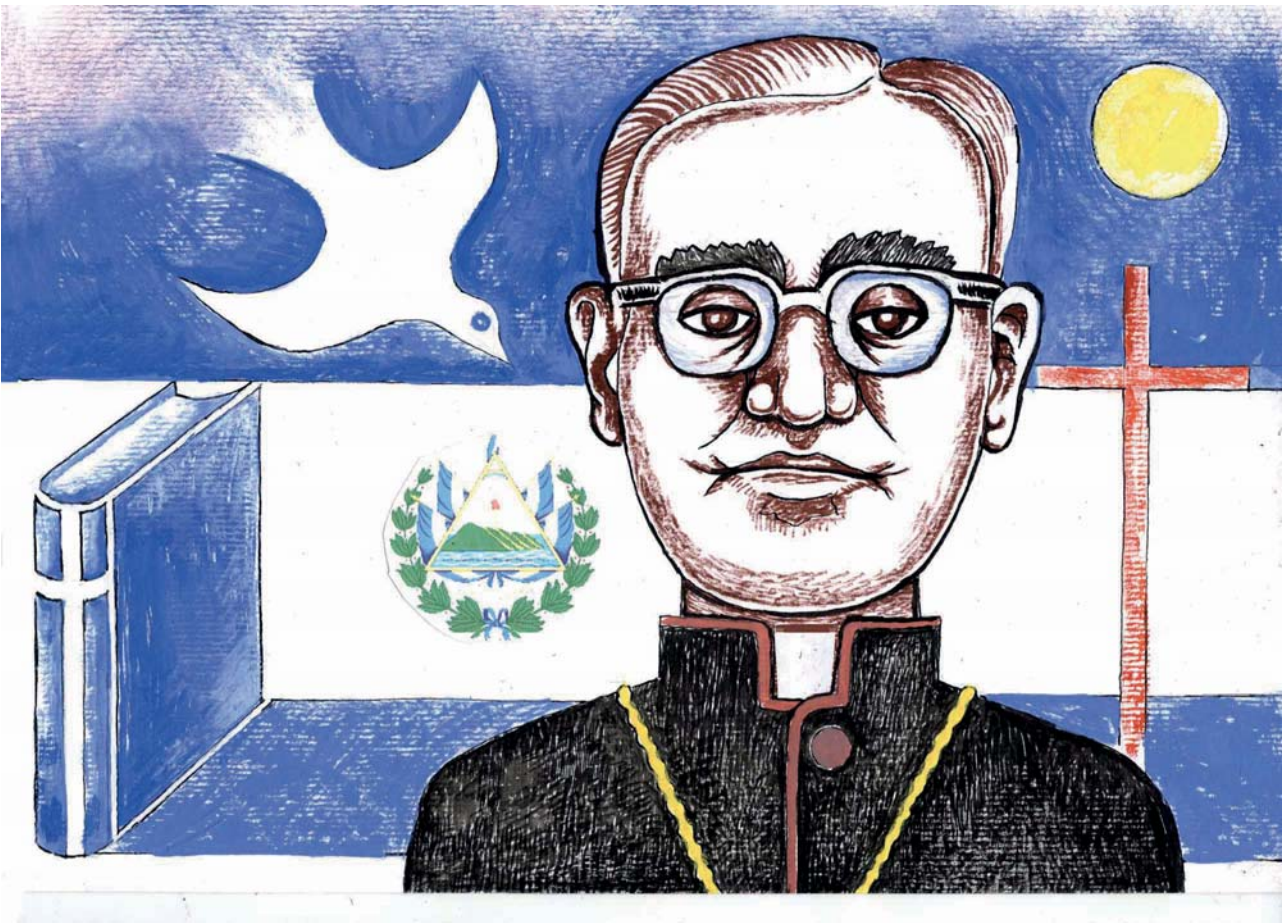
božskými bytostmi, protože vše, co jim činíme, jak řekl Ježíš, děláme pro něho samotného. A jejich krví, krví smrti, se dotykáme srdce samotného Boha.“

Arcibiskup Romero v San Salvadoru sloužil chudým v zemi zmítané občanskou válkou a sociální nespravedlností. V zemi vládla nepočtená vrstva bohaté oligarchie, která se nezabývala chudobou na venkově. Těto situace využili marxisticky orientovaní odpůrci režimu pro ospravedlnění svého boje. Kněží katolické církve usilovali o dosažení sociální spravedlnosti pro všechny. Militantní vládní kruhy však tyto kněze označily za komunisty. A marxisté zase v církevní péči o chudé spatřili konkurenci – kněží se tak stali snadnými terči obou stran. Byli unášeni, mučeni, mnozí kastrováni a zabíjeni. Óscar Romero v této nelehké do-

bě vyzýval k obrácení srdce, aby byla nastolena spravedlivější společnost. Často jezdil do chudinských čtvrtí a okrajových zbídačených vesnic, aby ostatní povzbudil ve víře. Záhy čelil výhrůžkám smrti, stále hrozivějším a reálnějším. Přestože mu bylo nabídnuto místo ve Vatikánu (tímto krokem by si zachránil život), neučinil tak. Jeho odchod by pro chudé totiž znamenal, že jediný člověk, který je miloval a sdílel s nimi jejich radosti i bolesti, když se sám dostal do podobné situace jako oni, zvolil raději vlastní bezpečí. Arcibiskup Óscar Romero nezradil své poslání, zůstal.

Když 24. března 1980 v San Salvadoru během slavení svaté liturgie v nemocniční kapli Boží Prozřetelnosti pozvedal kalich s Kristovou krví, ozval se vražedný výstřel.

KAREL SLÁDEK, teolog

© Jan Hrubý

Během pohřbu kardinála Romera vybuchla před katedrálou bomba a odstřelovači, rozmístění na střechách okolních domů, zastřelili desítky věřících účastníků obřadu. Romerova smrt byla jedním z aspektů, které roznítily salvadorskou občanskou válku.

Bůh v mém životě
Stopem
do Francie
a Itálie

Před několika lety mi můj malý, teprve devítiletý vnuk položil otázku, zda mi Bůh někdy v životě pomohl. Zapřemýšlela jsem a v mysli mi hned vytanul příběh, který se stal už před lety. Byl to příběh mých dvou synů – dnes dospělých mužů, kteří jsou vnučkovými strýci.

Když se po Sametové revoluci otevřely hranice států, mnoho lidí začalo na začátku 90. let cestovat. Také moji dva synové, tehdy vysokoškolští studenti, se rozhodli, že pojedou na výlet. Vybrali si Francii a také se domluvili, že pojedou stopem. A tak odjeli. Tehdy to byla dnes těžko představitelná doba bez mobilních telefonů a internetu. Neměli jsme o nich proto žádné zprávy. Dny utíkaly jeden po druhém a začala jsem se těšit na jejich návrat.

Náhle jsem se jednou v noci probudila. Cítila jsem velkou úzkost, až hrůzu a moc jsem se o své syny bála. Začala jsem se vroucně modlit za jejich šťastný návrat, což mě uklidnilo. Další noc se ale vše opakovalo.

Synové se naštěstí za krátký čas vrátili a vyprávěli, co všechno prožili. Prý nakonec dojeli až k jihu Francie a odtud se začali vracet domů přes Itálii. Hned po jejich odjezdu ovšem začal ve Francii nepřetržitý déšť, který způsobil záplavy a který se den nato přesunul do Itálie. Synové mu vždy s denním předstihem dokázali unikat. Připomínám, že jeli stopem, což nebylo vždy jednoduché. Nakonec se šťastně vrátili domů. Dodnes mám schovaný výstřížek z našich novin, kde je uvedeno, že v srpnu 1992 zasáhly Francii i Itálii záplavy, kdy voda vystoupila do výše 2,3 metru. Při těchto záplavách se utopilo několik desítek lidí.

Děkuji Bohu za ochranu synů, ale i za upozornění a poskytnutý čas k modlitbě, která byla vyslyšena.

Čtenářka LIBUŠE S. z Brna

Máte pocit, že Bůh zasáhl i do vašeho života? Napište nám o tom na adresu redakce nebo na e-mail sekretariat@katyd.cz.

NÁPOVĚDA: AJKA, AKM, LARA, MACA, NATAL, TEKA	POZVOLNÉ PRONIKÁNÍ VODY DO HORNINY	MAĎARSKÉ MĚSTO		ČÁST VOZU	TLOUCIT	NÁPOTŘEHO ZÁKONA	NEKOMPRO- MISNÍ VÝROK SODU	SODNÍ PŘÍSEDIČI		HOVOROVÝ SOUHLAS	DRUH STAVEBNÍ LEPENKY	CITOSLOVCE NABÍZENÍ	BAROKNÍ ANDÍLEK	JAPONSKÝ ODĚV		SPOTŘEBNÍ DRUŽSTVO (ZKRATKA)	STÁŘI	CITOSLOVCE PODIVU	JIHO- AMERICKÁ KOROPTEV	LYŽAŘSKÁ VĚTROVKA	ZIMNÍ KŘESŤANSKÉ SVÁTKY	CITOSLOVCE POVZDECHU	
VOLT- AMPÉR			STRACH ARABSKÉ KNÍŽECTVÍ						JINÝM ZPŮSOBEM VČELÍ SAMEČEK						ŽENSKÉ JMÉNO (11. 5.)								
1. ČÁST TAJENKY															3. ČÁST TAJENKY VÝTAŽEK Z BYLIN								
AUTOKLUB MORAVA (ZKRATKA)				PIGMENT DO TISKÁREN DÁVKA TRHAVINY					NEJMENŠÍ ČAS- TI MOLEKULY CHAMTIVEC							DĚLO ZN. ELEKTRO- SPOTŘEBIČŮ						VŘENÍ	
BIBLICKÝ SYN ADAMA A EVY					ZŘICENÍ PARKOVÝ STROM					VYMÍLÁNÍ PŮDY (-S-) VENEZUELSKÝ STÁT						ČÁST PRAHY 3 CH. ZNAČKA AMERICIA							
	VENKOVSKÉ STAVENÍ	MÍSTO BLAŽENOSTI 2. ČÁST TAJENKY				VYNÁLEZCE DYNAMITU TLAK (ŘÍDCE)						STAROŘECKÁ POHŘEBNÍ OBĚT						SÍDLO V PERU					
OPĚVOVAT						DOMÁCKÝ RENATA JIHOAFRICKÁ PROVINCIE						PRÝČ (ONO)							PLOŠNÁ MÍRA (SLOVENSKY)				
MUŽSKÉ JMÉNO (13. 6.)								RUSKÝ VLÁDCE ASIJSKÝ STROM															
POPĚVEK			PÁLIT (ŘÍDCE) SLOVENSKY "JINÁ"						STÁTNÍ ARBITRÁŽ DOMÁCKÝ SAMUEL														
SÍDLA SLUCHU				BLOKY LATINSKY "ALE"															CHEMICKÁ ZNAČKA INDIA				
DRUH BOROVICE					PŘITAKÁVATI																		
DRAHÝ KÁMEN (CHALCEDON)					STARO- GERMÁN																		

O knížku P. Stanislava Přibyla *Do Říma se svatou Anežkou* mohou soutěžit ti čtenáři, kteří správně vylustí tajenku naší křížovky a do týdne ji zašlou na e-mailovou (krizovky@katyd.cz) nebo poštovní adresu redakce. Knihy do soutěže věnovalo Karmelitánské nakladatelství.

Ukázka: *Knižka provází poutníky významnými kostely a místy Věčného města. Autor věnuje zvláštní pozornost českým stopám v Římě. Podnětem k sepsání tohoto průvodce se stala postava sv. Anežky České. Čtenář se proto seznámí... (viz tajenka).*

Tajenka z KT č. 10 zněla: „můžeme se uzdravit“. Knižku Jaroslava Brože *Pane, smiluj se a obnov nás, Sedm kajících žalmů nejen na dobu postní*, kterou do soutěže věnovalo Karmelitánské nakladatelství, získávají Vilém Biernat ze Sviadnova, Miroslava Lazecký z Bílovce a Hana Dancingerová z Moravského Krumlova. Blahopřejeme!

O knížku P. Stanislava Přibyla *Do Říma se svatou Anežkou* mohou soutěžit ti čtenáři, kteří správně vylouští tajenku naší křížovky a do týdne ji zašlou na e-mailovou (krizovky@katyd.cz) nebo poštovní adresu redakce. Knihy do soutěže věnovalo Karmelitánské nakladatelství.

Ukázka: *Knížka provází poutníky významnými kostely a místy Věčného města. Autor věnuje zvláštní pozornost českým stopám v Římě. Podnětem k sepsání tohoto průvodce se stala postava sv. Anežky České. Čtenář se proto seznámí... (viz tajenka).*

Tajenka z KT č. 10 zněla: „můžeme se uzdravit“. Knižku Jaroslava Brože *Pane, smiluj se a obnov nás, Sedm kajících žalmů nejen na dobu postní*, kterou do soutěže věnovalo Karmelitánské nakladatelství, získávají Vilém Biernat ze Sviadnova, Miroslava Lazecká z Bílovce a Hana Dancingerová z Moravského Krumlova. Blahopřejeme!

Doba k pochopení bratrství

V celé Itálii ochromené koronavirem se do 12. dubna neslaví mše svaté s účastí veřejnosti, ulice i Svatopetrské náměstí se vyčistily. Jak na výjimečný stav reaguje papež?

Svatý otec se minulý týden rozhodl zasvětit nejen Řím, ale Itálii i celý svět ochraně Panny Marie jako „znamení spásy a naděje“. Římská diecéze se minulou středu také postila a modlila na znamení solidarity s nemocnými. Za nakažené i za ty, kteří se o ně starají, slaví papež každé ráno v 7 hodin soukromé mše sv. v kapli Domu sv. Marty, které jsou přenášeny živě, a to také prostřednictvím TV Noe. Stejný režim, jako uvádí Vatican News, platí pro generální audience a nedělní modlitby Anděl Páně, které za situace, kdy se lidé musejí přísně vyhýbat shromažďování, snímají média.

Pro turisty se sice během pandemie uzavřela svatopetrská bazilika, ale modlitba tam zdaleka neutichla. Kardinál Angelo Comastri, papežský vikář pro stát Vatikán, v ní denně vede polední modlitbu Anděl Páně (s růžencem a loretánskými litanie), která je podobně jako jiné liturgické události vysílána v živém přenosu. Před oltářem je vystavena socha Panny Marie, „maminky, k níž se děti spontánně utíkají ve chvíli nebezpečí“, jak vysvětlil kardinál. V Římě pak zahájili modlitební řetězec, kdy se věřící spojí až do středy Svatého týdne, na niž je prozatím plánována mše sv. na poutním místě Panny Marie Božské lásky v Castel di Leva. Do té doby se každý večer ve stejnou hodinu budou věřící modlit za ochranu a pomoc Panny Marie. Liturgické obřady Svatého týdne se uskuteční bez fyzické účasti věřících, jak oznámila Prefektura papežského domu.

Prosba před ikonou Matky Boží. Snímek papežův Instagram

PRÁZDNÝMI ŘÍMSKÝMI ULICEMI se papež František vydal s modlitbou za konec pandemie koronaviru na dvě významná poutní místa v neděli 15. března v podvečer. Zamířil nejprve autem do hlavní mariánské baziliky Panny Marie Větší před ikonu Salus populi Romani (snímek níže, v překladu její název znamená Spása či Ochránkyně římského lidu), kde Svato otec začíná a končí všechny své zahraniční cesty. Toto vyobrazení Matky Boží provázelo a utěšovalo Římany v těžkých dobách epidemií. V roce 593 je papež Řehoř Veliký nesl v procesí za ukončení moru a v roce 1837 se papež Řehoř XVI. před ikonou modlil za konec epidemie cholery. Odtud se papež František – již pěšky – vydal do kostela sv. Marcela, kde se uctívá kříž, který zázrakem unikl požáru a který věřící za velkého moru roku 1522 nosili v procesí ulicemi Říma (a jemuž je přičítáno ustoupení této epidemie). V Den odpuštění se před ním během Svatého roku 2000 modlil také papež Jan Pavel II. Snímek ČTK

V duchovním usebrání zůstává i česká Papežská kolej Nepomucenum. „V modlitbách nezapomínáme na naši milovanou vlast. S důvěrou setrváváme před Nejsvětější svátostí v adoraci, abychom prosili za dar odvrácení této veliké rány pro svět. S vědomím, že nespočet křesťanů se ocitl v situaci bez možnosti fyzicky se účastnit mše svaté, obětujeme vděčně tyto chvíle právě za všechny, kteří touží po uzdravení ve svátostech,“ ujišťují představení koleje, kněží a další.

Výzva k rozlišování

Římský vikář Angelo de Donatis 12. března nejprve nařídil úplné uzavření veškerých římských kostelů. Později tento kardinál rozhodl o otevření kostelů pro individuální modlitbu, vybil kněze k „moudrému rozlišování“ a „obezřetnosti“, ale také k tomu, aby „ujistili věřící, že církev před nikým nezavírá dveře, zároveň však nechce, aby lidé riskovali životy“.

Na virtuální generální audienci minulý týden papež František poděkoval lékařům a dalšímu personálu nemocnic. „Ze srdce děkuji za vaše úsilí. Nechtěl bych ale, aby nám tato bolest, tato silná epidemie dala zapomenout na ubohé Syřany, kteří trpí na hranicích Řecka a Turecka. Tento lid roky strádá. Musejí utíkat před válkou, hladem a nemocemi,“ apeloval Svato otec.

Dopis ujišťující o blízkosti nemocným a těm, kteří v krizové situaci pracují, adresuje všem lidem dobré vůle kardinál Peter Turkson, prefekt Dikasterie pro službu integrálnímu lidskému rozvoji. „Mnohé země, především ty s nejslabším zdravotním systémem, budou ochromeny. Je to čas k upevnění mezinárodní solidarity sdílením prostředků a zásob,“ vyzval kardinál. „Pro každého člověka je tento čas dobou příhodnou k pochopení významu bratrství, skutečnosti, že jsme navzájem nerozlučně propojeni,“ doplnil.

Svatý otec v této krizové situaci věnoval 100 tisíc eur (v přepočtu 2,7

milionu korun) italské Charitě na pomoc s fungováním jídelen, azylových středisek nebo ubytoven pro bezdomovce. Vatikán také minulý týden nabídl dočasné snížení nájemného v nemovitostech, které vlastní, a to kvůli očekávanému propadu celé ekonomiky. Rovněž Italská biskupská konference věnuje deset milionů eur (270 milionů korun) na italskou Charitu. A papežův almužník kardinál Konrad Krajewski projevil blízkost nejpotřebnějším tím, že římským bezdomovcům nepřestal nosit jídlo.

Z důvodu prevence se uzavřela Vatikánská muzea, nekropole pod bazilikou sv. Petra, muzea v letní papežské rezidenci v Castel Gandolfo a muzea papežských bazilik. Římská kurie svou činnost ale zatím nepřerušuje. „Úřady a instituce Svatého stolce a městského státu Vatikán zůstávají otevřené a jsou zajištěné služby nezbytné pro chod všeobecné církve za uplatnění všech hygienických norem,“ oznámilo vatikánské tiskové středisko.

TEREZA ZAVADILOVÁ

Modlitba papeže za uzdravení

Maria, ty záříš vždycky na naší cestě jako znamení spásy a naděje. Svěřujeme se tobě, Uzdravení nemocných, jež jsi u kříže byla připojena k bolesti Ježíšově a zachovala svou víru pevnou. Ty, Záchrano římského lidu, víš, čeho nám zapotřebí, a jsme si jisti, že se postaráš, aby se, jako v Káni Galilejské, mohla navrátit radost a veselí po této chvíli zkoušky. Pomoz nám, Matko Božské lásky, abychom se připodobnili vůli Otce a učinili to, co nám řekne Ježíš, který vzal na sebe naše utrpení a obdržel se našimi bolestmi, aby nás – skrze kříž – přivedl k radosti vzkříšení. Pod ochranu Tvou... Amen.

Obracejme se k Pánu v pravdě

Kázání z kaple Domu sv. Marty – 15. března 2020

Tuto postní neděli se všichni společně modlíme za nemocné a trpící. A zvláště bych se dnes s vámi chtěl modlit za lidi, kteří zajišťují chod společnosti (pracující v lékárnách, obchodech, dopravě), a za policisty. Modleme se za všechny,

kteří v této chvíli svojí prací umožňují, aby život města a obce mohl pokračovat.

Evangelium (J 4,5-42) nás seznamuje s dialogem, který je historický. Nejde o podobenství, nýbrž o skutečnou událost setkání Ježíše s ženou, hříšnicí.

V tomto evangeliu Ježíš poprvé vyhláší svou totožnost. A činí tak před hříšnicí, která měla odvahu říci mu o sobě pravdu: „Nemám muže.“ A potom na základě stejné argumentace šla a zvěstovala Ježíše: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem udělala. Snad je to Mesiáš.“ Neužívá teologických argumentů, jak možná chtěla předtím v rozpravě s Ježíšem o tom, zda se Bůh uctívá „na této hoře, či na tamté hoře“, ale užívá pravdy o sobě. A tato pravda je tím, co ji

posvěcuje, ospravedlňuje; je tím, co užívá Pán, aby jí oznámil radostnou zvěst.

Ježíš si přeje otevřený dialog

Nemůžeme být Ježíšovými učedníky bez pravdy o sobě – o tom, čím jsme. Nemůžeme být Ježíšovými učedníky jen pomocí argumentace typu „na této, či na tamté hoře“. Tato žena měla odvahu vést dialog s Ježíšem – tyto dva národy (Samaritáni a Židé) spolu totiž nekomunikovaly. Měla odvahu zajímat se o onu vodu, kterou nabízel Ježíš. Měla odvahu vyznat své slabosti, hříchy, ba měla odvahu použít svůj životní příběh jako záruku toho, že on je prorok: „Řekl mi všechno, co jsem udělala.“

Pán si vždy přeje otevřený dialog, bez zastírání, bez obojakosti. Jsem takový a jako takový mluvím s Pánem, s pravdou o sobě. A z této své pravdy nacházím mocí Ducha Svatého pravdu, že Pán je Spasitel – že je ten, který přišel, aby mne spasil, aby nás spasil.

Tento tak otevřený dialog mezi Ježíšem a ženou končí vyznáním víry v Ježíšovo mesiášství a obrácením samaršského lidu, „zlátnoucího pole“, které spatřil Pán, protože přišel v době žní.

Kéž nám Pán daruje milost modlit se vždy pravdivě, obracet se k Bohu s pravdou o sobě. Nikoli s pravdou o druhých, nikoli s pravdami destilovanými v argumentech, nýbrž jak řekla Samaritánka: „Ano, to je pravda, měla jsem pět mužů. To je má pravda.“ (vaticannews)

Připravujeme

K čemu je církev?

Pro věřící je církev domovem, místem setkávání, modlitby a slavení eucharistie. Zvláště v době, kdy nemůžeme na mši sv. do kostela, nabízíme pohled na její poslání ve společnosti.

Církev a coronavirus

Jak se proměňuje v čase pandemie služba kněží? Dobrovolnice z farnosti šíjí roušky. Reportáže z farností a církevních organizací, jak se vypořádávají s karanténní situací.

www.katydz.cz

Nové stromy na počest světce

Neobvyklá připomínka dvoustého výročí úmrtí Klementa Maria Hofbauera se o víkendu uskutečnila v Brně – Horních Heršpicích, v blízkosti kostela tohoto světce. Farníci tam sázeli stromy.

Růžena Vašíčková a Miroslav Řepa (vlevo) patří k nejstarším občanům Horních Heršpic. Oba alespoň symbolicky chtěli pomoci při sázení stromů. Snímek autor

Virová pandemie si vynutila odklad dalších významných akcí, z nichž řada měla mezinárodní přesah. „Stromky už ale byly koupené a sázení odložit nešlo. Dodrželi jsme však platný limit počtu účastníků,“ říká or-

ganizátor akce Karel Potáček. Povzbudit mladé sázející muže přicházeli obyvatelé Heršpic

postupně. Pomoci přišli například Růžena Vašíčková a Miroslav Řepa. „Nelíbí se mi, jak se

dnes všichni štvou jen za penězi a mocí – jednotlivci i celé národy. Aby se lidé zastavili a udělali něco dobrého pro druhé jen tak, zadarmo, to se nevidí často. I proto si tuto akci velmi cením,“ poznamenal k tomu Miroslav Řepa.

„Některé staré stromy v kostelním parčíku musely být pokáceny, protože ohrožovaly bezpečnost. Jejich náhradou jsme chtěli pomoci přírodě i vzájemným vztahům,“ přiblížil Karel Potáček, který na závěr požádal přítomné o modlitbu za jejich farnost a za ochranu celé strádající Evropy. A dodal: „Tyto stromy nemají být mrtvým pomníkem svatého Klementa. Nyní o ně budeme pečovat, aby neuschly. Připomenou nám tím povinnost zájmu i o lidi ve farnosti – ať už do kostela chodí, nebo ne.“ VÁCLAV ŠTAUD

Brno otevřelo paliativní centrum

Pacienti v závěru života většinou potřebují pomoc v podobě paliativní péče, tedy zmírnění bolestí nebo jiného strádání.

Paliativních ordinací v nemocnicích na jihu Moravy proto přibývá. Brno je nyní prvním městem v republice, které zřídilo komplexní Centrum paliativní péče, jež pečuje i o duchovní a duševní potřeby pacientů.

Od počátku března zahájila činnost poradna pro paliativní péči. V dubnu na ni naváže specializovaná péče v ambulanci paliativní medicíny a na prahu května bude uvedena do provozu nejdůležitější část centra – domácí hospic. Zatímco první dvě jmenovaná pracoviště mohou nemocnému dobře sloužit někdy i celá léta, mobilní specializovaná péče je bez ohledu na pacientův věk určená až pro posledních 30 až 60 dnů jeho života. Když se mu ve známém domácím prostředí přitíží, nemusí být znovu hospitalizován,

protože po zavolání mu ihned vyjíždí na pomoc lékař nebo sestra, bez ohledu na denní či noční hodinu.

„Města ve vyspělých zemích mívají paliativní centrum s mobilním hospicem na každých sto tisíc obyvatel. V Brně už dobře slouží Domácí hospic sv. Alžběty a Hospic svaté Lucie zřizovaný Charitou. Nyní by tak mohla být v Brně naplněna touha všech, kteří si nepřejí zemřít v nemocnici, ale doma, uprostřed rodiny,“ uvedl při zahájení činnosti Centra paliativní péče Petr Hladík. První náměstek brněnské primátorky dodal, že na zavedení této činnosti přispělo město třemi miliony korun a ještě zakoupí několik automobilů. „I tak zůstane domácí hospicová péče pro společnost mnohem levněj-

ší než smutné umírání v LDN,“ zdůraznil Hladík.

Postupně vzniká pečující tým, jehož členy má být až osm lékařů v různých úvazcích, připraven pomoci bude i kněz. Větší část nákladů na provoz uhradí zdravotní pojišťovny, k dalšímu financování umožní Brno sbírku, do níž budou ochotní lidé přispívat prostřednictvím sociálního nadačního fondu. Vedoucí nového centra, zkušená hospicová lékařka Regina Slámová, předpokládá, že poradnu a ambulanci využije ročně zhruba 800 nemocných, u mobilního hospice ve stejném období očekává kolem 300 pacientů.

Centrum sídlí na Poliklinice Zahradníková. Na poradnu se mohou obracet všichni, které zaskočila diagnóza – ať už sami nemocní, jejich blízcí, nebo i praktický lékař. Zatím to bude možné v běžné pracovní době na číslech 770 193 675 nebo 771 125 899. Od května už bude tato služba 24hodinová včetně víkendů. (vaš)

Krátce

■ **Žákyně pěveckého oddělení** Základní umělecké školy varhanické Brno se v minulých dnech zúčastnily regionálního kola soutěže Karlovarský skřivánek s těmi nejlepšími výsledky. Tři z nich – Linda Ambrožová, Stella Ivanová a Eliška Křenková – získaly ve svých kategoriích první místa a postoupily do celostátního kola. Soutěž měla vyvrcholit v závěru března, finále bylo ale kvůli nemoci COVID-19 zrušeno.

■ **Akademie třetího věku** oznamuje, že vzhledem k opatření proti stávající epidemii pozastavila do odvolání svou přednáškovou činnost. Akce, už dříve avizovaná na 20. 3., se nekoná, stejně jako přednášky připravené v KD Rubín na 3. 4.

(vaš)

Nejsilnější zbraně jsou půst a modlitba

Až do odvolání byla kvůli stavu nouze zakázána náboženská shromáždění a veřejné mše svaté, některé kostely v českobudějovické diecézi však zůstanou otevřené.

„Na území českobudějovické diecéze ruším všechny veřejné bohoslužby, společné pobožnosti, duchovní obnovy, modlitební setkání a jiná shromáždění ve všech kostelích a kaplích,“ uvedl českobudějovický biskup Vlastimil Kročil. Biskup vybídl nemocniční kaplany a kněze, aby navštěvovali nemocné a seniory ve zdravotnických zařízeních, když je potřeba udílet svátosti.

„Všem věřícím na území diecéze uděluji dispens od po-

vinné účasti na nedělní bohoslužbě,“ pokračoval biskup.

Přenosy bohoslužeb v médiích

„Doporučuji využít každodenních přenosů bohoslužeb v médiích, například Radia Proglas, TV Noe, TV Lux a prostřednictvím internetu i z dalších poutních míst. Nezapomínejme na možnost duchovního svátého přijímání. Snažme se každý

den, zvláště v neděli, věnovat četbě Písma svatého a společným modlitbám v rodinách. Modleme se za všechny nemocné a budme připraveni pomoci těm, kdo potřebují. Společná modlitba spojená s postem je nejsilnější zbraní, kterou máme. Mysleme na naše předky, kteří mnohokrát vyprosili ukončení moru a z vděčnosti Bohu pak stavěli kostely a mariánské sloupy,“ připomněl biskup Vlastimil Kročil.

Ochrana nejzranitelnějších

„Opatření mají na mysli hlavně ochranu těch nejzranitelnějších a mají snížit nebezpečí přenosu viru,“ uvedl k podpoře prohlášení biskupa P. Josef Sláčík

z Pelhřimova. „Pokud chceme být skutečně zodpovědní, brát vážně Ježíšova slova, která nás vybízí k praktické lásce, zvláště k těm slabším, užívat daru rozumu, který nám Bůh dal, musí to mít své důsledky,“ řekl kněz.

Prohloubení víry

„Vybídl jsem věřící, aby každý oslavil neděli v rodinném kruhu nad Bibli, s modlitbou, s využitím přenášených bohoslužeb v médiích. Myslím, že to může být i velmi podnětný krok k prohloubení víry a uvědomění si, že nedělní povinnost účasti na mši svaté je také a především velkým darem a milostí,“ dodal P. Josef Sláčík.

RADEK GÁLIS

Farníci pomáhají uprchlíkům

Na téma uprchlíků se před několika dny konala přednáška v poutním domě Emauzy na Klokotech v Táboře. Na pozvání České křesťanské akademie přijel Daniel Vychytil, pracovník Rakouské biskupské konference v oblasti katechumenátu a azylu.

O situaci uprchlíků v Rakousku hovořil v Emauzích Daniel Vychytil. Snímek Václav Mikula

Hovořil zejména o situaci imigrantů v Rakousku a zasadil ji do světového kontextu. „Ačkoli nám připadá, že všichni uprchlíci směřují k nám do Evropy, je mezi deseti zeměmi, které přijaly nejvíce uprchlíků na světě, jediná evropská země, a to Německo,“ doplnil jej jeden z účastníků přednášky Václav Mikula. „Do Rakouska přitom přišlo loni 12 tisíc uprchlíků, kteří zde požádali o azyl,“ připomněl Daniel Vychytil a doplnil: „Pro srovnání v roce 1968 přijalo Rakousko kolem 160 tisíc uprchlíků z Čes-

koslovenska, z nichž ale většina pokračovala do jiných zemí.“

Daniel Vychytil vysvětlil, že v současnosti je azylové řízení v Rakousku čím dál složitější a dost uprchlíků je posíláno zpět. „Farnosti se snaží těmto lidem pomáhat při hledání ubytování, v kurzech němčiny a v navazování normálních lidských kontaktů, aby usnadnili jejich integraci,“ řekl Daniel Vychytil. Dále připomněl, že rakouské farnosti pomáhají v uprchlickém táboře v Bosně, kde přežívá deset tisíc běženců.

Pomoc do Řecka

Pomoci uprchlíkům mohou také obyvatelé Českých Budějovic. Do Vegetárny Impala v Nové ulici přinášeli dárce ponožky, spodní prádlo, dobré boty, zubní kartáčky a pasty, mýdla, ibalgin, paralen nebo sirupy proti kašli, ale i štetce a barvy. Sbírkou organizátoři převezou, až to bude možné, lidem do uprchlického tábora Morie na řeckém ostrově Lesbos. (rag)

Vlajka pro Tibet vlála i na teologické fakultě

Minulé úterý 10. března zaválala na mnoha místech republiky tibetská vlajka jako výraz solidarity s národem, okupovaným desítky let Čínou. Tibetský prapor se objevil už den předem na budově rektorátu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, k akci se tradičně připojilo vedení Teologické fakulty Jihočeské univerzity.

„Tibetskou vlajku vyvěšuje naše fakulta každoročně,“ uvedl proděkan Michal Opatrný. „Vyjadřujeme tak podporu tibetským disidentům i všem ostatním jinde ve světě, kteří trpí nesvobodou a útlakem ze strany autoritativních režimů, jako je například komunistický režim v Číně. Vyvěšení tibetské vlajky považujeme také za podporu demokracie, která má chránit práva a svobody každého člověka,“ doplnil Michal Opatrný. (rag)

Papežská misijní díla s novým vedením

Bronislava Halbrštátová

Snímky archiv Biskupství HK

Vedení Papežských misijních děl (PMD) v diecézi se změnilo. Po deseti letech aktivní práce v čele PMD odchází BRONISLAVA HALBRŠTÁTOVÁ.

Jak se vám odcházelo po letech spojených s PMD?

Odešla jsem sice do důchodu, ale s PMD zůstanu spojená do smrti. Jednak jsem nyní na malý úvazek asistentkou národního ředitele a jednak kdo skutečně pochopí, co jsou misie, nemůže už od nich nikdy „odejít“, protože misie jsou skutečně především záležitostí srdce. Papež František říká, že každý pokřtěný je misionář, misie tedy nelze ukončit. Budu nadále s papežskými misiemi spojená už jen proto, že národním ředitelem je můj manžel. Naše rodina misie-mi žije 24 hodin denně.

Vedla jste PMD deset let. První ročníky dětí v Misijních klubkách jsou dnes již dospělé. Máte od nich zpětné reakce, jak jim PMD ovlivnila život?

Od některých ano a s těmi spolupracuji dodnes. Jsou to děvča-

ta, z nichž některá studují na vysokých školách a jsou ochotná pomoci s organizací misijních aktivit (jarmarků, karnevalů). Některé se stávají i vedoucími nových Misijních klubek.

Mají PMD v porovnání s jinými charitativními organizacemi své specifikum?

Především je nutno říct, že Papežská misijní díla nejsou prvoplánově charitativní organizace! Jsou misijní církevní neziskovou organizací, která pod přímou patronací papeže koordinuje a zajišťuje misijní činnost katolické církve ve všech kontinentech. Působí asi ve 130 zemích světa. Velkou devizou PMD je práce s dětmi v Papežském misijním díle dětí podle hesla „Děti pomáhají dětem“ – společně se modlí, vzdělávají, tvořivými aktivitami pomáhají v misiích, navštěvují nemocné a lidi v pečovatelských domech.

Co by PMD nejvíce potřebovala?

Především by potřebovala nabrat všeobecnou vážnost mezi věřícími na všech úrovních. A jak už bylo řečeno, jsme přímo papežovou organizací a vlastně Svatému otci pomáháme pomáhat! Takto to lidé nejlépe pochopí. Papežská misijní díla

určitě potřebují velkou podporu od biskupů a kněží a mnoho nadšených misionářů, k čemuž nás velmi často papež František vybízí!

Co byste nyní přála PMD do dalších let?

Aby mohla plnit skutečně své misijní poslání naplno a byla oporou sestrám a bratrům na celém světě.

Vedení po Bronislavě Halbrštátové převzala nová ředitelka LUDMILA TEREZIE CINEROVÁ. Zeptali jsme se jí, s čím přichází do této služby.

Ludmila Terezie Cinerová

Čím je vám blízká činnost PMD?

Svým posláním hlásat Radostnou zvěst, a to především chudým a trpícím. Sama mám za sebou několik evangelizačních zkušeností, čas strávený s lidmi bez domova, se závislými či jinak trpícími lidmi. Mají nás stále čím obohacovat a my se od nich můžeme učit. Především jejich upřímné lásce a vděčnosti.

Jakou máte profesní zkušenost na tomto poli?

Nemám za sebou zatím žádnou profesní zkušenost, jsem studentka Evropských studií a francouzského jazyka na Masarykově univerzitě. Mám za sebou roční pobyt ve Francii,

kde jsem se účastnila ročního diecézního kurzu Učedníci-misionáři, který vznikl v návaznosti na encykliku papeže Františka Evangelii gaudium. Dále mám za sebou krátký pobyt v mezinárodní evangelizační škole Jeunesse-Lumière, kterou založil a stále vede kněz Daniel Ange. Vedení PMD mi bylo nabídnuto právě pro mé zkušenosti s evangelizací, kterou bychom chtěli v naší diecézi více podpořit.

Na co byste se chtěla zaměřit?

Jak už vyplývá z toho, co jsem řekla, ve své práci bych chtěla začít především na evangelizaci u nás v diecézi. Rovněž chci více vyzdvihnout a podpořit možnost různého členství v PMD (Misijní klub, Misijní růže, Adorace pro misie...), skrze které člověk může dojít k vnitřnímu obrácení, o němž mluvím výše, neboť kromě finančního příspěvku se zavazuje k pravidelnému modlitbám, půstům či obětím nejen za misie.

Už vás něco během krátké doby v čele PMD v diecézi překvapilo?

Během prvních týdnů jsem se zatím seznamovala s prostředím PMD a s tím, co a jak zde funguje. Jsem velmi mile překvapena našimi diecézními Misijními klubky, která skutečně dodávají život a radost celým farnostem – a mnohdy i celým obcím, odkud pocházejí. Je radost vidět, jaký evangelizační charakter mají tato Misijní klubka, jejichž členy jsou především děti a maminky.

PAVEL SRŠEŇ

Setkání mládeže zrušeno

Z důvodu nařízení vlády České republiky o zamezení rozšíření viru Covid-19 se v Hradci Králové neuskuteční avizované dubnové Diecézní setkání mládeže a květnové Diecézní setkání dětí. Ze stejného důvodu bude odložena i vzpomínková bohoslužba 18. dubna k 100. výročí narození arcibiskupa Karla Otčenáška. (srp)

Dočasná opatření ruší bohoslužby

Se zavedením celostátní karantény jsou v celé diecézi zrušeny bohoslužby a také další veřejné aktivity ve farnostech. Tyto i další instrukce kněžím a věřícím adresoval litoměřický biskup Jan Baxant.

Vládní nařízení o karanténě omezuje pohyb lidí na veřejnosti jen na nejnútnejší činnosti. Uzavřené pro bohoslužebná shromáždění zůstanou v době karantény (mezi pondělím 16. března a úterým 24. března) i katolické kostely. Věřící jsou od povinnosti návštěvy nedělních bohoslužeb dispensováni.

„Nabízí se však možnost sledovat mši sv. díky rozhlasovému vysílání, respektive televiznímu přenosu (Radio Proglas a TV Noe), je-li jim to dostupné. Svaté přijímání jim mohou

Po dobu karantény zůstane i katedrála prázdná.

Snímek Dominik Faustus

donést pomocníci eucharistie. V naší diecézi jich je téměř třicet,“ uvedl biskup Jan Baxant. „Jejich počet okamžitě rozšířím, když o to jejich duchovní správci požádají a každého jednotlivého kandidáta doporučí,“ dodal biskup.

Uzavřená zůstane v době karantény i budova kurie na Dómském pahorku v Litoměřicích. Zaměstnanci biskupství dostali

od zaměstnavatele osmidenní placené volno.

Litoměřický biskup povzbudil věřící v diecézi, aby těžké chvíle prožívali s vírou a modlitbou. „V současné situaci, pro nás zcela nezvyklé, spatruji i pozitivní impulzy: možná si začneme více vážit každé mše sv., eucharistie, sounáležitosti s postiženými, zapomeneme na všemožné sváry a nepokoje,

prohloubíme důvěru v Boha, Kristovu církev a její právoplatné představitele, uvědomíme si sílu modlitby v duchovním propojení na dálku, naučíme se skromnosti ve svých nárocích, a získáme živé přesvědčení, že na všechno sami nestačíme, všechno mít nemusíme, stane se více svobodnými pro službu Bohu a lidem.“

Biskup nezapomněl ani na důležitost modliteb za postižené nemocné, ošetřovatele a lékaře a také za ty, kdo v této době rozhodují o osudech obyvatel.

Praktická pomoc

Litoměřický biskup si ve zmíněné výzvě všiml i problémů, které opatření přinesla rodinám s malými dětmi. Ještě v době, kdy byla omezení mírnější, vyzval starší žáky a studenty, kterým odpadla také účast ve všech typech škol, aby nabídli pomoc s hlídáním dětí, jejichž rodiče museli i v těchto dnech pracovat. Biskupství dobrovolníkům nabídlo alespoň uhrazení oběda.

KAREL PUČELÍK

Setkání mládeže proběhne v srpnu

Kvůli opatřením proti šíření koronaviru vedení diecézního centra mládeže se souhlasem litoměřického biskupa Jana Baxanta rozhodlo o přesunutí 55. diecézního setkání mládeže.

Akce se původně měla konat tradičně v pátek a v sobotu před Květnou nedělí v Litoměřicích. Nové datum je stanoveno na 16. – 20. srpna v interdiecézním centru života mládeže v Příchovicích.

(puč)

Pouze hrstka farníků se sešla ke slavení mše sv. o třetí neděli postní v kostele sv. Vavřince v Jezvě.

Ve většině farností litoměřické diecéze se lidé v chrámech nesešli vůbec a neděli světili třeba domácí bohoslužbou nebo u televize či rádia. Například v Jablonci nad Nisou bohoslužbu vysílali on-line přes internet.

Snímek Jana Chadimová / Člověk a Víra

Mše svatá i křížová cesta online

Nepropadejme panice, zbytečně neriskujme a modleme se – s těmito výzvami se arcibiskup Jan Graubner obrací k věřícím v době mimořádných opatření proti šíření koronaviru.

Ve svém listu vybízí ke sledování přímých přenosů mší svatých v médiích či na internetu a ke svátečnímu klidu od práce. „Využívejte i duchovní svaté přijímání, tedy při sledování mše svaté vyjádřete touhu po přijetí Krista a přivítejte ho ve svém srdci,“ vybízí olomoucký arcibiskup.

„Neriskujme zbytečně, budme poslušnými občany, ale následujme svého Pána, který nás učí sloužit těm nejslabším s výhledem na věčný život,“ pokračuje a všechny věřící zve k mod-

Přímý přenos bohoslužby a společná modlitba v rodině – tak nyní prožívají den Páně křesťané po celé republice.

Snímek Dominik Novák / Člověk a Víra

litbě každý den ve 20.00 za ukončení epidemie, za nemocné, za překonání strachu i za odpuštění hříchů. „Společná modlitba je nejsilnější zbraní, kterou máme,“ zdůrazňuje arcibiskup.

V reakci na vyhlášená vládní opatření se některé farnosti rozhodly vyjít lidem vstříc aspoň na dálku a zprostředkovat vysílání mší svatých přes internet. Přenos prostřednictvím kanálu YouTube tak ještě před nedělí zprovoznil například P. Vladimír Mrázek z Kyjova. A jiným způsobem na věřící pamatuje

P. Pavel Šupol, farář v Otrokovcích a správce webu „Křesťan a hudba“. Místo nedělního kázání tak na adrese hudba.Signaly.cz nabízí možnost zhlédnout například videoklipovou křížovou cestu nebo „Kázání k povzbuzení v době boje s koronavirem“ – videoklip představující biblický příběh o stvoření světa. „V čase zmatku a šířícího se strachu se můžeme nechat uklidňovat četbou Písma a mohou nás k tomu inspirovat také tyto písně,“ dodává.

JIŘÍ GRAČKA

Ruší se avizované poutě i přednášky

Opatření vyhlášená vládou ČR postihla mnohé akce, které už byly oznámeny i v KT: přednášky v Kroměříži, Olomouci nebo Strážnici, pouť děkanátů Konice a Svitavy za obnovu rodin a duchovní povolání, jednotlivá děkanátní setkání mládeže, pouť za úctu k počátku života 25. března v Napajedlích nebo setkání tříkrálových koledníků v Olomouci. A otazník se vznáší nad mnoha avizovanými duchovními cvičeními, která se v následujících měsících měla uskutečnit na Svatém Hostýně a na Velehradě – v případě dotazů lze kontaktovat pořadatele na tel. číslech 573 381 693-4 (Matičce svatohostýnská) a 733 741 896 (Stojanov na Velehradě).

Velikonoční festival Paschalia Olomucensia zahájen

Festival Paschalia Olomucensia, který byl o prvním březnovém víkendu zahájen výstavou věnovanou arcibiskupu Rudolfu Janovi, chce upozornit i na osudy kněží v době války a na návštěvu Matky Terezy v Olomouci.

„Pestrý kaleidoskop jubilejních akcí v průběhu roku 200. výročí zvolení třetího olomouckého arcibiskupa“ – tak zní podtitul výstavy velkoformátových fotografií „Rudolf Jan 2019“, která je až do 17. dubna k vidění v křížové chodbě olomouckého kostela sv. Michala. O první březnové sobotě ji zde za účasti papežského nuncia Charlese D. Balva zahájil arcibiskup Jan Graubner a vernisáží přítomně provedl Marek Eben.

Známý hudebník a moderátor připomněl také zásluhy arcibiskupa Rudolfa Jana na poli hudebním, mimo jiné jeho skladatelské schopnosti. „Kdo

ze současných poslanců by dokázal něco složit? Přitom u některých bychom byli spokojeni, kdyby dokázali složit alespoň svůj mandát,“ zavtipkoval Eben před přítomnými politiky.

Arcibiskup Graubner pak poděkoval všem, kdo se na loňském projektu k připomenutí Rudolfa Jana podíleli. „Děkujeme Pánu, že naši diecézi před dvěma sty lety poslal jako pas-

týře arcibiskupa Rudolfa Jana, jehož srdce bilo pro Olomouc. Mějme na paměti, že prokázání úcty k odkazu našich předků vypovídá o nás samých a o naší době a že vděčnost je projevem Boží bázně a láskyplnosti v našich životech,“ dodal.

Na konci dubna by měla být křížové chodbě olomouckého kostela sv. Michala otevřena výstava věnovaná osudům kněží za druhé světové války, ve druhé půli května se má pak uskutečnit beseda věnovaná návštěvě Matky Terezy v Olomouci před třiceti lety a také bohoslužba s vystavením ostatků této svěřence. „Program je plánován až do konce května, a proto věříme, že ho budeme moci uskutečnit,“ sdělil organizátor festivalu Josef Kořenek a doplnil: „Veškeré aktuální informace lze najít na www.paschaliaolomucensia.cz.“

Zahájení výstavy moderoval Marek Eben.

Snímek Dominik Novák / Člověk a Víra

(gra)

Blahoslavený Richarde, oroduj za nás

Ostatky nového diecézního blahoslaveného P. Richarda Henkese měly podle původních plánů v těchto dnech putovat po diecézi.

Vzhledem ke každodenně měnící se situaci v naší zemi to není možné a lze si na webových a na facebookových stránkách diecéze najít k rozjímání obraz P. Richarda Henkese, křížovou cestu, litanii a nověnu. Světcův příklad je totiž velmi aktuální právě v době šířící se infekční choroby.

„Uvědomil jsem si, že máme v P. Richardu Henkesovi přímluvce, na kterého se můžeme v aktuální situaci epidemie obracet,“ připomíná pomocný biskup Martin David. „On sám totiž zažil epidemii tyfu v koncentračním táboře Dachau a dokázal v ní zůstat svědkem Kristovy lásky a naděje. Může být tedy pro nás vzorem a přímluvcem, abychom ve vlne šířícího se viru byli spojeni s Kristem a byli posly jeho lásky a naděje,“ povzbuzuje věřící biskup. Také upozorňuje na slova biskupa Františka Lobkowicze, který ve své aktuální výzvě vě-

O prvním březnovém víkendu byly světcovy ostatky vystaveny v kostele sv. Mikuláše v Ludgeřovicích.

Snímek Jarmila Fussová / Člověk a Víra

řící vybízí, aby se o přímluvu obraceli právě k bl. Richardu Henkesovi.

Ostatky vystaveny v Ludgeřovicích

O prvním březnovém víkendu byly ostatky vystaveny v kostele sv. Mikuláše v Ludgeřovicích, kde si lidé mohli prohlédnout

výstavu o životě blahoslaveného, od dětství až po mučednictví. Společně se také v chrámu modlili křížovou cestu inspirovanou životem bl. P. Richarda Henkese. Koordinátor putování ostatků P. Jan Larisch k tomu dodává: „Jako postní podnět nám může mimo jiné posloužit rozhodnutí bl. Richarda Henkese vstoupit do uzavřeného infekčního bloku. To nebylo zále-

žitostí mimořádného impulsu, ale důsledkem mnoha malých kroků každodenní věrnosti Ježíši Kristu. On zřejmě přesně nevěděl, co ho za dveřmi bloku č. 17 čeká, ale v srdci mu bylo jasné, že musí vstoupit – udělat ten krok. My také mnohdy netušíme, co bude zítra či pozítří, ale příklad našeho světce nám ukazuje, jaký postoj máme zaujmout.“

JANA PRAISOVÁ

Rodičovská inspirace Barbory Wormové

„Máte chuť prožít s dětmi čas od času večerní modlitbu trochu jinak? Chcete dětem přiblížit nedělní čtení?“ ptá se v době, kdy jsou zavřené školy i kostely, maminka pěti dětí Barbora Wormová z Jeseníku.

gu. Nyní nabízí rodičům, kteří v tuto dobu hledají pro své děti duchovní aktivity, drobné inspirace, které mohou díky své fantazii a kreativnosti nechat vyrůst do nebývalých velikostí. Týkají se například nedělního čtení o uzdravení slepého z Janova evangelia.

„Doma, na pro děti nezvyklém místě, tajně zapálíme svíčky, můžeme umístit kříž, Bibli a místo jakkoliv hezky vyzdobit. Svoláme děti a povídáme si o tom, k čemu máme oči, co jimi můžeme vidět a jestli si umí představit, že třeba někdo vůbec nic nevidí,“ popisuje Barbora Wormová. Dále navrhuje, aby rodiče dětem zavázali oči,

provedli je celým domem nebo bytem, aby je zmátli, a potom je zavedli na zmíněné připravené místo. Zde si děti mohou například ohmatat určitou věc a hádat, co to je a kam je rodiče zavedli.

Uzdravení slepého

„Potom jim rozvážeme oči, necháme je rozhlédnout se kolem sebe a vybídeme je, aby vyprávěly, co vidí, co jsme tady nachystali. Popovídáme si také o tom, jaké to bylo, jít poslepu a jaké to je, zase vidět,“ navrhuje Wormová s tím, že děti jsou pak připraveny slyšet biblický příběh o uzdravení slepého,

který by jim rodiče nejlépe měli převyprávět vlastními slovy. „Vybereme jen popis, jak ho Ježíš uzdravil, a také to, že uzdravený člověk uvěřil, že Ježíš je Boží Syn. Zde můžeme dětem také říct, že Ježíš mu daroval život ve světle a že ho chce darovat každému z nás. Někdy se totiž chováme, jako bychom byli slepi, přestože máme oči zdravé,“ dává návod Barbora Wormová. Podle ní je zde i prostor k přemýšlení, kdy se chováme, jako bychom byli slepi, nebo naopak – kdy se naše oči dívají na věci, na které by se dívat neměly. „V modlitbě pak prosíme, aby Ježíš naše oči uzdravil,“ uzavírá svůj návod maminka. (jap)

Nebojme se, vyzývá biskup

Milé sestry, milí bratři, má výzva z 12. března, kterou najdete na webových stránkách biskupství www.bip.cz, již opět není v překotném vývoji událostí aktuální.

V této chvíli se plně ztotožňuji se slovy Mons. Jana Graubnera, která v reakci na vývoj událostí zveřejnil jménem všech biskupů Čech a Moravy (viz titulní strana KT).

Prosím, pozorně si je přečtěte a s důvěrou v Boží pomoc se je všichni snažme naplňovat.

Nyní promyšlím a promoduji mimořádný pastýřský list, kterým bych vás všechny, sestry

a bratři, chtěl oslovit na následující 4. neděli postní. Rád bych v něm celou současnou situaci zasadil do širšího duchovního kontextu.

Sestry a bratři, modlím se za vás za všechny! Dnes jsem zaslal všem kněžím naší diecéze podněty pro jejich službu za stávajících podmínek a vyzývám je, aby se s vámi ve vašich farnostech spojili telefonem, e-mailem

Snímek Jiří Strašek

či jinými prostředky sociálních sítí. Aby se s vámi takto modlili, naslouchali vám a žehnali.

Ozvěte se jim proto, prosím, se svými kontakty, aby tato ko-

munikace ve farnostech mohla být co nejširší.

Nebojme se, věříme v Pána, který přemohl svět!

Váš biskup TOMÁŠ

Charita přijala opatření proti šíření nákazy

V souvislosti s vyhlášeným nouzovým stavem, který má zabránit šíření koronavirového onemocnění, přijala opatření i Diecézní charita Plzeň.

„Situace se mění ze dne na den, snažíme se reagovat podle aktuálního vývoje,“ konstatuje mluvčí Diecézní charity Petr Šimek. Momentálně jsou podle něj do odvolání uzavřeny pro návštěvy všechny charitní domovy,

Dohodu o spolupráci s německým dobročinným spolkem Tafel, který zajišťuje poskytování materiální a potravinové pomoci, nedávno podepsala Diecézní charita Plzeň. Přínos to bude hlavně pro Domažlicko. Chladicí kontejner pro potraviny bude v areálu domácí charitní služby, hledají se prostory pro šatník. Pracovníci spolku Tafel navštívili v doprovodu ředitele plzeňské diecézní Charity Jiřího Lodra (na snímku) chráněné dílny v Meclově. Snímek Petr Šimek

zrušena je činnost stacionářů, terapeutických dílen a kurzů, poradny poskytují služby jen po telefonu či e-mailem. Je pozastaven výdej potravinové pomoci, uzavřen je i charitní šatník. „Cesty, jak poskytnout pomoc těm nejpotřebnějším, samozřejmě existují, řešíme je s konkrétními organizacemi, které lidi v potravinové a hmotné nouzi k nám doporučují,“ doplňuje Šimek.

Ošetrovatelské a pečovatelské služby v domácnostech fungují, ale pracovníci se potýkají s nedostatkem ochranných pomůcek a dezinfekce. Porady pracovníků Diecézní charity probíhají po skypu.

(alo)

Kalendář

NEČTINY

Mladí lidé jsou zváni do místního farního areálu na následující letní pobytové akce:

■ **Quest** – tábor plný výzev pro účastníky ve věku 12–15 let proběhne 19. – 25. 7. s přespáváním ve stanech. Více informací a přihlášky na webu dcm.krestan.org.

■ **Rozlet** – setkání pro mladé 19 až 33 let s mottem Zvol si život! Od 26. 7. do 1. 8. budou účastníci tři dny putovat

a dva dny přebývat na místě. „Budeme hledat, kam nás život zavedl a jakým směrem se vydat dál. To všechno ve světle Božího slova a v síle společenství,“ zve P. Vlastimil Kadlec OMI. Hlásit se lze na <http://www.bip.cz/nnn20>.

■ **Úlet** – společně strávený čas, dobrodružství, výlet, povídání, gangy, promítání, koupání, sdílení, volejbal, ringo, divadlo, oheň, hry a legraci, to vše nabídnou od 2. do 8. 8. mladým ve věku 14 až 18 let tábor pořádaný Pastoračním cent-

rem Biskupství plzeňského. Přihlášky na <https://www.bip.cz/nnn20>.

OSTROV NAD OHŘÍ

■ **24 hodin s Pánem** – celodenní adorace s možností svátosti smíření, duchovního rozhovoru, modlitby a kontemplace proběhne 20. – 21. 3. Začátek v pátek v 18.00, zakončení v sobotu v 17.00. „Jednotlivci budou přicházet k adoraci, modlitbě či zpovědi v soukromí. Proto akci v souvislosti s vyhlášením nouzového sta-

vu nerušíme,“ potvrdil ostrovský duchovní správce P. Marek Hric. Podrobný program na webu farnostostrov.wordpress.com.

TEPLÁ – KLÁŠTER

■ Kanonie premonstrátů oznamuje, že na základě opatření Bezpečnostní rady státu klášter uzavřel své prostory pro veřejnost. Až do odvolání jsou zrušeny prohlídky i všechny ostatní akce.

Kontakt:
ourednikova@katyd.cz

Neměňme nákazu v epidemii strachu

V reakci na postupující epidemii infekce koronaviru vydal kardinál Dominik Duka, arcibiskup pražský a primas český, 15. března stanovisko s výzvou k respektování postupu státních úřadů.

Vážení přátelé, drazí bratři a sestry, dovoluji mi pár slov v této době, kdy téměř dva týdny slyšíme o rozmáhající se nákaze COVID-19 a dostáváme nové a nové informace spolu s omezujícími příkazy a zákazy. Naše společnost je nejednotná a často i zmatená. Odvážím se k vám hovořit jako pražský arcibiskup a primas český, tak jak jsou titulování nástupci sv. Vojtěcha, ale také jako váš spoluobčan.

Můj úřad je zaplavován dotazy, připomínkami, kritikou i podnětnými návrhy, ne vždy uskutečnitelnými. Piši tato slova v duchu nástupců sv. Vojtěcha, kardinála Josefa Berana a kardinála Františka Tomáška, s připomínkou slov papeže Františka, která pronesl na konci minulého týdne.

Rád bych na začátek připomněl úvodní slova konstituce II. vatikánského koncilu Radost a naděje, která říkají, že radosti, bolesti a starosti lidí, našich spoluobčanů, jsou i našimi – tj. nás katolických křesťanů a dovolím si říci i ostatních křesťanů a v duchu humanity i všech spoluobčanů.

Chci zdůraznit především, že nejsem pověřen příslušnou autoritou a kompetencí zaujímat stanoviska a přinášet řešení. Ale jedno mi dovoluji. Po rozhovorech se zodpovědnými představiteli a kompetentními odborníky, kterých si vážím a vím, že danému problému rozumí, chci se vyslovit následovně:

Rád bych poděkoval všem, kteří zaujali zodpovědný a racionální přístup a neproměňovali nákazu koronavirem v epidemii strachu a neupadli v paniku. Určitá kaskádovitost instrukcí je především zaviněna nedostatečnými, ale potřebnými informacemi zejména z čínské strany, a tak je krátký čas k posouzení této nemoci a jejích následků.

Dík patří především zdravotníkům a záchrannému personálu na všech úrovních a ostatním příslušným složkám. Jednali jste a jednáte v duchu Ježíšových slov: „Cokoliv jste učinili jednomu z nejposlednějších, mně jste učinili!“ (Mt 25,31-46).

Obrácím se tedy na vás ve farnostech, v charitách a v ostatních křesťanských institucích, abyste pokračovali v potřebné

„Ujišťuji nemocné i uvězněné v karanténě, že na ně myslím a modlím se za jejich uzdravení,“ píše kardinál Duka. Snímek Benedikt Renč

pomoci. Prosím, aby se nikdo nesnažil doplňovat a rozšiřovat instrukce Bezpečnostní rady státu, ministerstva zdravotnictví a hygienických ústavů. Tato kreativita nepatří církvi. Na prvním místě musí církev uchovávat duchovní rozměr pomoci. Ujišťuji nemocné i uvězněné v karanténě, že na ně myslím a modlím se za jejich uzdravení. Tam směřují naše modlitby v rodinném kruhu, v kostelích a při slavení eucharistie, a to v duchu směrnic předaných nám zmíněnými kompetentními státními úřady.

Naším úkolem je praktická aplikace, ne vytváření dalších příkazů a zákazů. Máme vnášet do společnosti útěchu a potřebný klid pro plné nasazení v boji proti zmíněné nákaze.

V této nelehké situaci prosím Boží milosrdenství, naši ochránkyni z Palladia země české a národní světce o přimluvu a pomoc.

Váš nehodný služebník
Kardinál DOMINIK DUKA,
arcibiskup pražský
a primas český

Dopis kněžím a jáhnům

„V náročných situacích, kdy mnozí nevěříci hledají duchovní útěchu, jim musí být církev na blízku. Doporučujeme, aby byly kostely co nejvíce otevřeny. Prosíme všechny duchovní, aby byli lidem co nejvíce k dispozici. Na místech, kde bohoslužby budou omezeny, je dobré nabízet příležitost ke svátosti smíření, podávat eucharistii a poskytovat duchovní útěchu,“ piši v dopise z 13. března na kněžím a jáhnům k režimu výjimečného stavu generální vikáři Mons. Zdenek Wasserbauer a Mons. Jan Balík. (apha)

Kalendář

POZVÁNKY NA (PŘEVÁŽNĚ) ON-LINE AKCE

■ *Pozvání do ticha* – individuální zastavení k modlitbě. Každou neděli v 8.00–17.00 v kostele sv. Benedikta (Fortna, Hradčanské náměstí 3).

■ *Meditace v kostce on-line*, živý přenos každý den v 19.50. Podcast „U ambonu“ – slovo na každý den, kazatelé se střídají. Pro aktuální informace sledujte webové stránky kláštera Fortna www.fortna.eu.

■ *Živý přenos nedělní mše sv. on-line* v 9.30 na YouTube kanálu „Farnost sv. Františka z Assisi Praha-Chodov“.

■ *Záznam nedělní mše sv.* z kláštera premonstrátů na Strahově na webu tv.idnes.cz.

■ *Záznam nedělní mše sv. a páteční adorace* z Břevnovského kláštera na webu www.farnost-brevnov.cz.

■ *Videopřenosy duchovních impulzů* z Farnosti Stodůlky „Farnost v karanténě“ na YouTube kanále farnosti. Každý den v 12.00, k dispozici i záznam.

■ *Nedělní kázání Mons. Tomáše Halíka* z kostela Nejsvětějšího Salvátora na YouTube kanále „Akademická farnost Praha-Salvátor“.

■ *Promluvy z poutního místa Svatá Hora*, záznam na YouTube kanále „Redemptoristi“.

■ *Karmelské on-line postní exercicie* „Blahé štěstí! Odvaha žít lásku spolu se sv. Janem od Kříže“. Více informací na webu www.farnostdobris.cz.

Kontakt:
zavadiлова@katyd.cz

Televize / Rozhlas KT

22.–28. března 2020

TIPY A PROGRAMY

www.proglas.cz

ZMĚNY VE VYSÍLÁNÍ

Vzhledem k vládním opatřením proti šíření koronaviru, která omezují shromažďování, dochází v pravidelném programu Proglasu k několika změnám. Nebudeme vysílat rubriku Pozvánky ani Ranní ziváček. Každou neděli vám kromě pravidelné bohoslužby v 9.00 nabídneme mimořádnou mši svatou od 19.30 (hitparádu Kolem se toč nalaďte v 18.00).

VÍTEJTE, SENIOŘI!

Prof. M. Hejný se před II. světovou válkou narodil do česko-slovenského manželství. Jeho maminka byla slovenská herečka, tatínek matematik a učitel, který na výzvu prezidenta Masaryka odešel pomáhat vybudovat slovenské školství. Vystudoval matematiku a celý život se zabýval tím, jak ji co nejlépe vyučovat. V pondělí 23. 3. od 9.00 představí svůj životní příběh.

BARVÍNEK

Letos si připomínáme 800 let od narození jedné hradní paní, která pomáhala chudým a nemocným. Je to svatá Zdislava a v Barvíneku ji představí sestra Guzmánová Valentová, která je pokračovatelkou v díle této svěřence. Prozkoumáme, jak asi vypadal život v době, kdy Zdislava žila, a můžete se těšit na soutěžení o knížky. Nenechtejte si ujít v úterý 24. 3. od 16.00.

FOLKLORNÍ OKÉNKO

Za pár dní budeme slavit den učitelů. 28. března 1592 se narodil Jan Ámos Komenský. Učitel národů, zakladatel moderní pedagogiky, který by se svými vizionářskými myšlenkami a metodami obstaral i v čele dnešního školského resortu, byl ve své době nadčasový také v koncepci hudby, zpěvu a hudební výchovy. Neboť, jak pravil: Muzika nejpřirozenější nám jest. Písníčky J. A. Komenského, zpěvy Jednoty bratrské i zpívající děti nabídně ve Folklorním okénku Magdalena Múčková ve středu 25. března od 16.55.

STUDIO BRNO

459 Kč je částka, která dokáže nasytit například jedno africké nebo asijské dítě v místní škole. Humanitární organizace Mary's Meals takto pomáhá bojovat proti hladu a zároveň podporuje vzdělávání dětí v rozvojových zemích. Na konci roku 2019 obyvatelé z České republiky sytili 42 503 dětí. Je to krásné číslo, ale pořád je dost těch, kteří trpí hladem a nemají základní vzdělání. Dílo lze podporovat i dalšími způsoby – jak? Dozvíte se ve čtvrtek 26. března od 20.15 v pořadu Jaroslavy Otrádkové, která si k mikrofonu pozvala jednu ze zakladelek české pobočky Lucie Nečaslovou a hovořila s několika dobrovolníky na akci na podporu Mary's Meals.

SABINA HAUSEROVÁ

Některé biblické úryvky nás silně oslovují. Střípky životní modrosti, naděje nebo radosti ovšem najdeme i v obyčejných knížkách. Které se líbí a líbí vám? Podělte se s Irenou Kintrovou v Noční lince v pondělí 23. 3. od 22.30.

www.tvnoe.cz

KLAPKA S PETREM FRANCÁNEM

Klapka vás provede světem neprofesionálního filmu. Hostem moderátora a filmaře Petra Barana tentokrát bude pedagog JAMU doc. Mgr. Petr Francán, který promluví o cestách za kláštery na Balkán, o fotografování a domácím muzicírování. Hlavním snímkem pořadu budou Svatí sedmipočetníci. (út 24. 3. 20.05)

LETEM JAZZEM

Pořad se snaží přinášet to nejlepší ze současné jazzové scény. Součástí je živé vystoupení muzikantů ve studiu televize Noe a povídání s cílem nahlédnout do historie tohoto hudebního oboru. Březnový díl se zaměří na bluesové postupy z pohledu jazzového muzikanta. Moderuje V. Šmída a T. Samiec, hostem bude kytarista Mario Šeparovič. (čt 26. 3. 20.05)

OUTDOOR FILMS

I se zdravotním omezením je možné podnikat nadlidské výkony. Nevěříte? Markéta Hanáková vám to v tomto dílu pořadu Outdoor films dokáže. Jako první člověk na světě vystoupila s kardiostimulátorem do výšky 7 219 metrů. Těšit se můžete nejen na zajímavé povídání, ale také na filmy z Markétiných expedic do Pamíru či Nepálu. (so 28. 3. 20.05)

ATELIÉR UŽITÉ MODLITBY

Začátek 21. století klade palčivou otázku: jak žít ve světě a zároveň nebyť ze světa?

Poustevníci čtvrtého století prchali na poušť, pryč od lidí, aby byli sami a s Bohem. První kláštery se stavěly mimo lidská sídla, aby se mohly stát centry nejen modlitby, nýbrž také architektury, umění a vědy. Od počátku 13. století, kdy vznikaly žebrařské řeholní řády, přes jezuitu a následné kongregace až po vlnu nových komunit Taizé v současnosti nastává návrat duchovních středisk do měst. S tím souvisí také otázka laiků: jak tedy žít hlubokým a kontemplativním duchovním životem, usilovat o svatost a zároveň být studentem, matkou pěti dětí, vědcem nebo hokejistou?

Odpovědi možná naleznete v novém pořadu Ateliér užité modlitby, kterým vás bude každý měsíc provázet kněz a biolog Marek Orko Vácha. V rozhovorech se svými hosty se zamyslí nad modlitbou a možnostmi křesťanského života ve 21. století. V prvním díle se setkáte s řeckokatolickým duchovním a teologem Václavem Venturou. Těšit se na něj můžete v pondělí 23. března ve 20.05. Do pořadu mohou vstupovat také diváci se svými dotazy, e-mail: vysilani@tvnoe.cz, sms: 775 177 377.

TEREZIE VAŠKOVÁ

Novým pořadem Ateliér užité modlitby vás bude každý měsíc provázet kněz a biolog Marek Orko Vácha a jeho hosté. V pondělí 23. března ve 20.05 se setkáte s řeckokatolickým duchovním a teologem Václavem Venturou.

NEDELE 22. 3.

12.30 Sváteční slovo

Petra Jana Vinše. Generální sekretář Ekumenické rady církví o vrchu Vítkov a Bílé Hoře

12.35 Křesťanský magazín

13.00 Uchem jehly. Setkání Zbigniewa Czendlika s reportérkou Leou Surcovcovou

13.30 Cesty víry.

Není kam spěchat. Poutník Petr Hirsch

13.55 Na plovárně s Jiřím Bičákem, českým vědcem a fyzikem

NEDELE 22. 3.

8.30 Jak to vidí...

Jaroslav Pekara, zdravotnický záchranář. Sváteční setkání Zbigniewa Czendlika

9.04 My dva a čas.

Hosté: Lucie Bílá a Karel Zaňák

11.04 Rozpravy Milana

Heina. Hosté: Regina Rázlová a Simona Postlerová

17.04 Meteor

NEDELE 22. 3.

7.00 Duchovní hudba.

Katolická chrámová hudba romantických skladatelů

19. století (3/4)

8.00 Spirituála.

Duchovní Evropa.

Goethe katolický?

8.30 Spirituála.

Ke kořenům.

Náboženská indiferentnost

9.00 Bohoslužba

10.30 Concertino.

Roland Dyens:

Libra sonatine pro kytaru

11.00 Rozhlasový seriál.

Guy de Maupassant:

Miláček (8/9). Pád ministra

12.00 Polední zvony.

Z věže farního kostela sv. Prokopa v Chotovicích u Litomyšle

14.00 Radiodokument.

Vanda Melicharová:

Němčina v kontextu

18.30 Četba na pokračování.

Josef Svatoopluk Machar:

Konfese literáta (6/6)

NEDELE 22. 3.

8.07 Vertikála

20.05 Příběhy 20. století

19.30 Mše svatá

18.55 Příroda kolem nás

11.00 F. L. Věk (12/13)

12.30 Sváteční slovo

0.05 Kolem se toč! 1.05 Komorní hudba
2.00 Zrcadlo týdne 2.15 Komentář týdne (R) 3.00 Z archivu hudebních pořadů 5.00 Varhanní hudba 5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 6.00 Čteme z křesť. periodik 6.30 Evangelium: Jan 9,1-41 6.35 Ranní chvály 6.50 Duchovní slovo
7.00 Radio Vatikán (R)
7.30 Komentář týdne (R)
7.45 TWR: Studna slova
8.00 Duchovní hudba: Georg Philipp Telemann: Matthäus-Passion
9.00 Mše svatá
10.00 Varhanní hudba
10.30 O katechezi od Adama 9/11: Stvoření, církev a eschatologie (R)
11.00 Proglas (biblický kvíz)
12.00 Anděl Páně
12.05 Hudební siesta a poezie: C. Debussy
13.30 Knihovnička: Miloš Doležal: Když není motorka, lépe chodit pěšky. Po stopách P. Josefa Toufara
13.45 Dnešek v kalendáři
14.00 Nedělní pohádka: Přelstěný kníže a O siláku Honzovi
14.30 Blahopřání
16.00 Písničky z archivu
16.30 Synkopy na kanapi
16.55 DS: Zaselí vítr, sklídí bouři 4/8: Můj Bůh je zavrhne (R)
18.00 Kolem se toč
19.00 Vesmírníčky na dobrou noc 6/11: Planeta Popelínka
19.15 Hitparáda Kolem se toč!
19.30 Mše svatá (ze studia Proglasu)
20.15 Křesťan a svět:
Jarda Tomáš a divadlo Polárka
Radio Vatikán
21.05 Večerní chvály
21.20 Koncert vážné a duchovní hudby: G. Verdi: Requiem, F. X. Thuri: Křížová cesta svatohorská, Kantáta postní ke svatému kříži
23.50 Duchovní slovo

6.10 Oggy a Škodíci V. Fr./kan. anim. seriál 6.30 Tlapková patrola (18, 19) 7.20 Looney Tunes: Úžasná Show (1). Am. anim. seriál 7.45 Kačerův příběh (17, 18) 8.30 Malá mořská víla. Něm. poh. 9.45 101 dalmatinů. Am. kom. 11.40 Báječný svět shopaholiků. Am. kom. 13.40 Nějak se to komplikuje. Am. film 16.05 Kulový blesk. Čes. kom. 17.25 Zítřka to roztočíme, drahoušku...! Čes. kom. 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 SuperStar 22.20 Střepiny 22.55 Křížovka smrti. Am. akc. kom. 0.45 Kulový blesk. Čes. kom. 2.05 Malý Sheldon II (4). Am. kom. 2.25 Volejte Novu

6.05 Max Steel II (1). Návrát. Am./kan. anim. 6.35 Ninjago X (1). Temnota přichází. Dán. anim. miniseriál 6.55 M*A*S*H (52, 53) 8.00 Přírodní vesmír (14). Rak. dok. 9.10 Prima ZOOM SVĚT 9.45 Poldo (2). Kurz přežití. Det. 11.00 Partie 11.45 Receptář prima nápadů 12.40 Libovky Peppy Libického 13.05 Vychytávky Ládi Hrušky 13.45 Vychytávky 14.05 Jak básníci přicházejí o iluze. Čes. kom. 16.15 Libáš jako Bůh. Čes. kom. 18.55 VELKÉ ZPRÁVY 19.40 Divošky 19.55 TOP STAR 20.15 Nestyda. Čes. kom. 22.15 Milionář z chatrče. Fr./br./am. film 0.45 Kmotr 2. Am. film

6.05 G. Verdi: Requiem: Podzimní festival duchovní hudby 2018
7.35 Řeckokatolický magazín
7.50 Kalvária Nitrianské Pravno
8.25 Večeře u Slováků: 4. neděle postní
8.50 Cvrlikání (77. díl): Malina Brothers & Kateřina García
10.00 Pošta pro Holuba
10.15 ARTBITR - Kulturní magazín (93. díl)
10.30 Mše svatá z kaple Telepace [L]
11.45 Přijeme si... [P]
12.00 Polední modlitba Sv. otce Františka [L]
12.20 V souvislostech
12.40 Světlo pro Evropu (10. díl)
12.50 Zpravodajský souhrn uplynulého týdne [P]
13.35 Poletuchy: na skok do propasti
14.25 Muzikanti, hrajte
15.00 Živě s Noe
16.10 Jak potkávat svět (77. díl): se Simou Martausovou
17.35 Historie sklářství v Karolince. Příběh Salomona Reicha, zakladatele jedné z našich nejvýznamnějších sklárén v Karolince
18.00 Sedmihlášky (134. díl): Babka a kozlík
18.05 Animované biblické příběhy: Ježíšovy zázraky
18.35 Zřím Řím
18.55 Příroda kolem nás: Ježek a buvol pralesní [P]. Dokumentární cyklus přibližuje krásu kolem nás
19.10 P. Vojtěch Kodet - Blahoslavenství
19.50 Přijeme si...
20.05 Místní hrdina
21.55 V souvislostech
22.20 Má vlast: Otrokovice
23.05 Buon giorno s Františkem
0.05 Polední modlitba Sv. otce Františka
0.20 Zpravodajský souhrn uplynulého týdne
1.00 Noční repríza dopoledních pořadů

5.40 Teleshopping
6.15 Noci v Rodanthe. Am./austr. film
8.00 Zachraňte Willyho 2
9.45 Holka na rozhraní. Am. kom.
11.40 Teleshopping
12.15 Tarzan a Jane. Am. anim. film
13.35 Stíhači Red Tails. Am. vál. film
16.00 Eldorado. Am. anim. film
17.35 Piráti z Karibiku: Na vlnách podivna. Am. dobr. film
20.00 Superman se vrací. Am. dobr. film
22.55 Constantine. Am./něm. fantasy film
1.10 Rychle a zběsile 6. Am./jap./šp. akc. film

9.05 Veřelci dávnověku X (3) 10.05 Paranormální noční můry (4) 11.00 Putování se žraloky 12.00 Výpravy ke skotským jezerům II (1) 13.10 Nacistická letadla: Přísné tajné (2) 14.10 Válečné projekty Třetí říše III (1) 15.10 Frank v Itálii (3) 16.20 Orangutaní škola v džungli (1) 17.25 Život na 15. polevníku (1). Něm. dok. 18.40 Velké vlakové putování V (5) 20.00 Jaguar: Jak se rodí superauto. Br. dok. 21.00 Ruská výprava s Guyem Martinem (3/3). Černobyl. Br. dok. 22.05 Neuvěřitelné omyly inženýrství (6) 23.00 Krize antibiotik
0.25 Voyager: Nejzazší hranice

6.00 Zajímavosti z regionů
6.25 Stokoruna. Povídka z oblíbeného cyklu Bakaláři 1974
6.40 Pro pamětníky... Irena Kačírková - 95 let. Bílá paní
8.10 Miriam Kantorková - 85 let. Úsměvy Miriam Kantorkové
8.50 Polopatě. Moderní hobby magazín Filipa Čapky
9.45 Kalendárium
10.00 Toulavá kamera. Mozaika z regionů
10.30 Objektív. Magazín zahraničních zajímavostí
11.00 Alois Jirásek - 90 let od úmrtí. F. L. Věk (12/13)
12.00 Otázky Václava Moravce
13.00 Zprávy
13.05 Martin Dolenský - 50 let. O bílé paní. Kom. poh.
14.05 Sůva z nudlí. Poh.
15.00 Simona Stašová - 65 let. Psí kus. Kom.
16.25 Karel Smyczek - 70 let. Případy detektivní kanceláře Ostrozrak (5/6). Vražda v zastoupení - 1. část
17.25 Pošta pro tebe
18.25 Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli. Led
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.52 Branky, body, vteřiny
20.05 Losování Sportky a Šance
20.10 Zrádci (5/6). Den pravdy. Krimí minisérie
21.15 168 hodin. Události týdne s Norou Fridrichovou
21.49 Výsledky losování Šťastných 10
21.55 Fotbalista roku
23.10 V HLAVNÍ ROLI ZLOČIN. Bigbeatová svatba
0.05 Detektiv Endeavour Morse II. Vražda v muzeu. Br. seriál
1.35 Sestřičky (2/6). Dok.
2.20 13. komnata Marka Výborného
2.50 Žiješ jenom 2x. Pošták v neoprenu
3.15 Hobby naší doby

15.10 Otázky slečny Milý II. Fr. anim. 15.25 Prasátko Peppa II 15.30 Mášiny strašidelné příběhy 15.35 Vynalézáme s přírodou 16.00 Dynotrax Turbo 17.10 Ovečka Shaun V. 17.20 City: Dobrodružství 17.40 Pan Tau (12/33) 18.10 Šmoulové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Sofie První IV (21/30) 19.15 Jake a piráti ze Země Nezemě II (24/38) 19.40 Máša a medvěd 19.50 Pat a Mat se vrací 20.00 Události v kultuře 20.18 Úsměvná galerie 20.20 Démanty noci 21.30 Trebbia 2020 23.05 Vodňanský & Skoumal - Všechno je proměnlivé
0.05 Victor Hugo, nepřítel státu (1/4). Fr.

9.30 Naše zprávy 09.40 Kašpárku, vař! Hovězí ragú na pívě se špekem a kroketo 10.00 Babica vs. Sapík 10.55 Willie Boy. Am. western 13.00 Duel Jaromíra Soukupa 14.00 Ten nejlepší z Vtipu za stovku 15.00 Otec Braun (3). Něm. krimi 17.20 Tomáš Arsov v akci 18.20 Nebezpečné vztahy 19.25 MOJE ZPRÁVY 20.00 Týden podle Jaromíra Soukupa 20.10 Seznamka - Finále 21.10 Láska na talíři Speciál 22.45 Nebezpečné vztahy 23.40 Zákon a pořádek XIX (16, 17). Am. krimi 1.30 Rosamunde Pilcher: Popelkou na jednu noc. Něm. film 3.35 Naše zprávy 3.40 Na plac! Šance pro herce z ulice

6.00 Raniček
6.05 Včelka Mája II
6.20 Bali. Fr. anim. seriál
6.35 Sněhulák Albi. Fin. anim. seriál
6.40 Prasátko Peppa II
6.45 City: Dobrodružství
6.55 Mimi a Liza
7.05 Včelka Mája II
7.20 Ovečka Shaun V. Br. anim. seriál
7.30 Studio Kamarád
9.00 Československý filmový týdeník 1970 (1296/2379)
9.15 Hledání ztraceného času
9.35 Velká vlastenecká válka
10.25 Film o filmu Sarlatán
10.40 Nedej se plus
11.05 Nedej se: Lesy k sežrání
11.35 Chcete mě?
12.00 Království divočiny
12.30 Sváteční slovo Petra Jana Vinše. Generální sekretář Ekumenické rady církví
12.35 Křesťanský magazín
13.00 Uchem jehly
13.30 Cesty víry: Není kam spěchat. Poutník Petr Hirsch na své cestě světem i životem
13.55 Na plovárně s Jiřím Bičákem
14.25 Kočka není pes. Rozmazlená Lili a bázlivý Sid
14.55 Lidstvo: Příběh nás všech (10/12)
15.40 Barokní srdce Evropy (11/11)
16.10 Neobyčejná mládež: Nejsrdnatější mrňousové (6/6). Am. cyklus
16.55 Nádherná americká města: Den v Las Vegas. Am. dok.
17.50 Etiopie, země kontrastů. Fr. dok.
18.45 Večerníček. Káťa a Škubánek
18.55 Folklorika: Bohémský masopust
19.20 Zajímavosti z regionů
19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
20.00 Kulka pro generála. It. western
22.05 Velikáni filmu: Dan Aykroyd. Blues Brothers 2000. Am. film
0.05 Dokumentární klub. Jižní Korea: Úspěch za každou cenu. Fr. dok.

8.45 Fotbal: TCL Gól týdne 8.50 Alpské lyžování: SP Itálie 9.40 Snowboarding: FIS magazín SP 10.10 Lety na lyžích: MS 2020 Slovensko 12.15 Alpské lyžování: SP Itálie 12.55 Fotbal: Evropská liga UEFA 13.45 Biatlon: SP Norsko 15.15 S ČT sport na vrchol aneb nová energie českého lyžování 15.30 Biatlon: SP Norsko 16.50 Hokej: Generáli Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy 20.30 Freestyle lyžování: FIS magazín SP 21.00 Krasobruslení: MS 2020 Kanada 23.30 Studio fotbal - Dohráno 0.10 Horská kola: Cape Epic 2020 0.40 Alpské lyžování: SP Itálie 1.20 Biatlon: SP Norsko

9.30 Nová kvalita života 10.00 Svátá omša (P) 11.15 Eucharistické zázraky 11.35 Spravodajský súhrn 12.00 Anjel Pána (P) 12.25 Ruženec 13.00 V Samárii pri studni 14.25 Spolu 14.40 Prečo, otcé? 15.00 Hodina milosrdenstva 15.30 Křížová cesta 16.05 Spojení oceánem (P) 16.40 Truman Show 18.35 Kibko - Svátá omša 19.00 Katechéza (P) 19.25 Ruženec 20.00 Spravodajský súhrn 20.30 Duchovná poradňa (P) 21.00 Medzi nehom a zemou (P) 21.45 Príbehy písane životom: Rozvody 22.45 Jeden na jedného 23.00 Večerná univerzita 23.25 Láska a rodičovstvo (8, 9)

9.00 Vítejte, senioři!

0.05 Všimli jsme si (R)
1.00 Komorní hudba
2.00 Dobrá smrt 9/10 (R)
3.00 Z archivu hudebních pořadů
5.00 Ranní magazín
5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55)
5.45 Radio Vatikán (R)
6.00 Evangelium: Jan 4,43-54
6.05 Ranní chvály
6.20 Duchovní slovo
7.05 Písne
7.45 Tříkrát z Proglasu
8.05 Ranní magazín
9.00 Vítejte, senioři!
Matematik Milan Hejný
10.15 TWR: Stopy
10.30 Vonička lidových písní
11.00 Zprávy Proglasu
11.05 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 11/52
12.00 Anděl Páně
12.05 Hudební siesta: A. Rejcha: Kvintet, F. Berwald: Symfonie
13.00 Zprávy Proglasu
13.45 Dnešek v kalendáři
14.00 Tříkrát z Proglasu
15.00 Zprávy Proglasu
16.00 Kukadlo
16.55 Hitparáda Kolem se točí (R)
18.00 Modlitba růžence světa
19.00 Vesmírníčky na dobrou noc 7/11: Planeta Ospalka
19.15 Jak se vám líbí Watermelon Slim
20.15 Studio Hedvika: Světový den vody 2020
20.45 Radio Vatikán
21.05 Večerní chvály
21.30 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 11/52
22.00 O katechezi od Adama 9/11: Stvoření, církev a eschatologie (R)
22.30 Noční linka s Irenou Kintrovou: **Knížka, co mě zasáhla**
23.50 Duchovní slovo

11.50 Tescoma s chutí 12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 12.45 Malý Sheldon II (5) 13.00 Ordinance v růžové zahradě 2 (664) 14.15 Mentalista VI (10) 15.05 Mentalista VI (11). Bílá linka 15.55 Dr. House III (18) 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.30 Ulice (3856) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Specialisté (109). Muž bez paměti. Čes. krimi 21.15 Specialisté (61). Vondráčkovy tajemství 22.15 Smrtonosná zbraň (11) 23.05 Mentalista VI (10, 11) 0.45 Dr. House III (18)

7.20 M*A*S*H (53-55) 9.20 Inga Lindström: Osudová výměna. Něm. film 11.25 Policie Hamburk XII (12) 12.25 Polední zprávy 12.30 Jake a tlustoch IV (13) 13.30 Walker, Texas Ranger V (13) 14.30 Námořní vyšetřovací služba IV (22). Ve tmě. Am. krimi 15.25 Z místa činu 16.30 Odpolední zprávy 16.45 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.40 Prostřeno! 18.55 VELKÉ ZPRÁVY 19.40 Divošky 19.55 TOP STAR 20.15 Modrý kód (238). Když zhasne slunce 21.35 Modrý kód (21). Traumaaplán 22.55 Ano, šéfe! 0.10 Policie v akci 1.10 Walker, Texas Ranger V (13)

19.40 Pošta pro Holuba: Ekologie

6.05 Labyrintem víry s T. Halikem
6.30 U NÁS aneb od cimbalu o lidové kultuře: Odysea Mariana Friedla
7.00 **Mše svatá z domu sv. Marty ve Vatikánu (ŽIVĚ) – přímý přenos bohoslužby s papežem Františkem**
7.50 Buon giorno s Františkem
8.45 V pohorách po horách
9.00 Živě s Noe [L]
9.20 Outdoor Films s Kateřinou a Ladislavem Bezděkovými
10.55 Bible pro Severní Koreu
11.30 Živě s Noe [L]
11.45 Přejeme si... [P]
12.00 Polední modlitba [L]
12.05 **Mše svatá z kaple Telepace [L]**
12.50 Duchovní malby: Ježíšovo utrpení
13.15 Dáváme lidem naději
14.00 Živě s Noe [L]
14.35 Cesta k andělům: Václav Vacek – kněz
15.30 V souvislostech
15.55 Noční univerzita: David Říman – Bojová umění: ANO, či NE!
16.45 Mezi pražci: Březen 2020
17.35 Terra Santa News
18.00 **Uzdrav naši zem (ŽIVĚ) – interaktivní pořad**
18.15 Vezmi a čti: Březen 2020 [P]
18.30 Maminčiny pohádky: O Heřmanovi a jedovatém býlí II
18.45 Můj chrám: doc. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D., bývalý děkan filozofické fakulty Univerzity Karlovy
19.05 **Víra do kapsy [P]**
19.20 Jaroslav Samson Lenk na Mohelnickém dostavníku 2018
19.40 **Pošta pro Holuba: Ekologie [P]**
19.50 Přejeme si...
20.05 **Ateliér užité modlitby: Marek Orko Vácha a jeho host [L]**
21.10 ARTBITR – Kulturní magazín
21.25 Živě s Noe [P]
22.05 Harfa Noemova: Operní přehledy
22.30 Kulatý stůl: 70 let od Akce K

5.20 Teleshopping
5.50 101 dalmatinů. Am. kom.
7.40 Piráti z Karibiku: Na vlnách podivna. Am. dobr. film
10.00 Teleshopping
10.35 Stíhači Red Tails. Am. vál. film
12.50 Teleshopping
13.20 Nějak se to komplikuje. Am. film
15.35 Superman se vrací. Am. dobr. film
18.25 Král Škorpión. Am./něm. akč. film
20.00 Nevinnost. Čes. film
22.05 Americká jízda. Am. film
1.10 Constantine. Am./něm. fantasy film

10.25 Život ve stínu 2. světové války (2)
11.40 Na velikosti záleží (2) 12.45 Objevo-vání Pacifiku se Samem Neilem (2) 13.50 Větrníci dálnovůvek X (14) 14.45 Podivuhod-ná věda (5) 15.45 Na lovu obrů (3). Soltyň barakuda 16.50 Nejdivočejší ostrovy II (4) 18.05 Mimořádní psi (9, 10) 18.55 Zvěro-lékař v jednom kole III (17) 20.00 Anthony Bourdain: Neznámé končiny V (7) 20.55 Vel-ké vlakové putování VI (2). Br. dok. 22.10 Planety: Nové obzory (3) 23.20 Tajemství vesmíru I (4) 0.20 Dějiny letectví (1) 1.30 Mikuláš a Alexandra (1/2) 2.40 Lesy na pro-dej 4.55 Divoká příroda bez konce (2/3)

21.05 Sestřičky (3/6)

5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT
9.00 Durrellovi (6/6). Br. seriál
9.55 168 hodin. Události týdne s Norou Fridrichovou
10.25 Poldové a nemluvné (11/13). Čumáček to zařídí. Det./kom. seriál
11.30 AZ-kvíz
12.00 Zprávy ve 12
12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus Sama doma
12.30 Šípková Růženka. Povídka z oblíbeného cyklu Bakaláři 1983
14.00 Ludvík Kundera – 100 let. Královské řádění. Kom.
15.55 To je vražda, napsala III. Smrt si vybírá nejvyšší daň, 1. část. Am. seriál
16.45 **Cestománie. Tchaj-wan: Probuzený ostrov**
17.15 AZ-kvíz. Soutěž pro každého
17.40 Černé ovce. Reportáže, testy, rady
18.00 Události v regionech
18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.56 Branky, body, vteřiny
20.10 Místo zločinu Ostrava (12/13). Konec tiskaře
21.05 **Sestřičky (3/6). Dok. seriál**
21.50 Reportéři ČT. Kauzy a reportáže s Markem Wollnerem
22.29 Výsledky losování Šťastných 10
22.30 Na stopě
22.55 Kriminalista II. Její poslední hit. Něm. krimi
23.55 Profesionálové. Na dva pokusy. Br. krimi
0.50 AZ-kvíz
1.20 Z metropole. Týden v regionech
1.50 Kalendárium
2.00 Sváteční slovo Petra Jana Vinše
2.10 Dobré ráno
4.40 Banánové rybičky. Zábavná talk show Haliny Pawlowské

17.00 LOGOhrátky II 17.05 Hudební perličky Pavla Šporcla 17.10 Hýbáčky 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dynotrax Turbo 18.10 Šmoulové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Sofie První IV (22/30) 19.15 Jake a piráti ze Země Nezemě II (25/38) 19.40 Mášiny strašidelné příběhy 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.18 Úsměvná galerie 20.20 Z první řady... BBC Proms 2018 (1/2) 21.35 Maria Callas v roli Tosky 22.30 Jaro s ARTE. Tajnosti slavných obrazů: Hieronymus Bosch 22.55 Film o filmu Šarlatán 23.10 Průvan 1.15 Ludvík Kundera pohledem Aleny Hynkové

5.40 Jak to dopadlo!? 6.50 Klenot TV 9.50 Live Teleshopping 12.30 Naše zprávy 12.35 Záchranáři. Čtyři příběhy, čtyři výjezdy 13.45 Nebezpečné vztahy live 14.45 Nebezpečné vztahy 16.40 Láska na talíři 17.15 Nebezpečné vztahy 18.25 Jasně a stručně 18.30 Nebezpečné vztahy 19.25 MOJE ZPRÁVY 20.00 Týden podle Jaromíra Soukupa 20.10 Jak to dopadlo!? 21.10 INSTINKTY Jaromíra Soukupa 22.00 Jasně a stručně 22.10 Příběhy mužů zákona (7). Am. dok. 23.05 Kamera v akci (4). Am. dok. 0.05 Zákon a pořádek XIX (18) 1.05 Rosamunde Pilcher: Dokonalý plán

18.55 Uchem jehly s L. Surovcovou

5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize
8.30 Kouzelná školka
9.00 **UčTelka... když děti učí telka.** Zábavně-vzdělávací program
12.00 Život ve vzduchu: Přeplněná obloha (3/3). BBC Earth
12.35 Klíč
13.00 Československý filmový týdeník 1970 (1296/2379)
13.15 Něco navíc. Sl. dok.
14.25 Zradil jsem Hitlera. Fr. dok.
15.15 Svět z ptáčích perspektiv
16.10 Dobrodružství vědy a techniky
16.40 Letecké katastrofy: Mrazivá hrozba. 15. listopadu 1987. Kan. dok.
17.25 Obří opravny: Bojový letoun Gripen. Něm. dok.
18.15 Barokní srdce Evropy (11/11). Evropský kontext
18.45 Večerníček. Káťa a Škubánek
18.55 **Uchem jehly. Setkání Zbigniewa Czendlika s reportérkou Leou Surovcovou**
19.20 Kus dřeva ze stromu (11/26). S výtvarníkem Martinem Patříčným
19.40 Postřehy odjinud. Štýrsko očima Marie Woodhamsové. Život s vůni kakaa
19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
20.00 Lidstvo: Příběh nás všech (11/12). Am. dokudrama
20.55 Obří opravny: Válečná loď Absalon. Něm. dok.
21.45 Velikáni filmu: Norman Jewison. V záru noci. Am. film
23.35 Nebe počká. Am. kom.
1.10 Queen: Zpátky do budoucnosti
1.40 Příběhy z jižních moří: Telefonní seznam

11.25 Snowboarding: FIS magazín SP 11.50 Maximum pro zdraví 12.05 Panorama 12.25 Sportovní zprávy 12.50 Běh: Run-Czech 2019 13.15 Spurt 13.45 Sokolský zpravodaj 13.55 Běžkotoulky. Olomoucký kraj 14.10 Biatlon: SP Norsko 16.05 S ČT sport na vrchol aneb nová energie českého lyžování 16.20 Volejbalový magazín 16.40 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy 20.25 Fotbalista roku 21.45 Studio fotbal – Dohráno Plus 22.40 Sportovní zprávy 23.00 Horská kola: Cape Epic 2020 23.30 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy

8.55 Medzi nebom a zemou 9.40 Duchovná poradňa 10.10 Z prameňa (P) 10.40 Katechéza 11.00 Moja misia – magazín 11.30 Náš z Beninu 12.00 Anjel Pána 12.25 Ruženec 13.00 Slovo v obraze 13.08 Kulmenie 13.30 Večerná univerzita: On je živý (1) 14.20 Láska a rodičovstvo (6, 7) (P) 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Ruženec z Lúrd (P) 16.05 V škole Ducha (P) 16.55 Vaticano (P) 17.30 Doma je doma (P) 19.25 Ruženec 20.05 Krátke správy (P) 20.15 A teraz čo? (P) 20.30 V Samárii pri studni (P) 22.00 Soňa 22.30 Katolícka Austrália (3/5) 23.00 Peter medzi nami 23.15 vKontexte

9.00 Kafemlýnek

0.05	Vítejte, seniři! (R)
1.00	Komorní hudba
2.00	Kukadlo (R)
3.00	Z archivu hudebních pořadů (R)
5.00	Ranní magazín
5.27	Myšlenka na den (R 11.57, 17.55)
5.45	Radio Vatikán (R)
6.00	Evangelium: Jan 5,1-3a.5-16
6.05	Ranní chvály
6.20	Duchovní slovo
7.05	Pisně
7.45	Tříkrát z Proglasu
8.05	Ranní magazín
9.00	Kafemlýnek: Lékárnice maminky a jak na alergie
10.15	TWR: Nahoru
10.30	Vonička pro milovníky dechovky
11.00	Zprávy Proglasu
11.05	F. Werfel: Píseň o Bernadettě 12/52
12.00	Anděl Páně
12.05	Hudební siesta: Z díla G. P. Telemanna, G. Tartiniho, A. Vivaldiho a G. Torelliho
13.00	Zprávy Proglasu
13.45	Dnešek v kalendáři
14.00	Tříkrát z Proglasu
15.00	Zprávy Proglasu
16.00	Barvínek: Svatá Zdislava
16.55	Slyšte, lidé! Hudební výlet do Portugalska 2020 (R)
18.00	Mše svatá
19.00	Vesmírníčky na dobrou noc 8/11: Planeta Koulinek
19.15	Jak se vám líbí: Jason Moran
20.00	Večerní zprávy Proglasu
20.15	Studio Vojtěch: Spolek kultura pro město a farnost v Holíčích
20.45	Radio Vatikán
21.05	Večerní chvály
21.30	F. Werfel: Píseň o Bernadettě 12/52
22.00	Studio Hedvika: Světový den vody 2020 (R)
22.30	Modlitba živého bolestného růžence
23.50	Duchovní slovo

12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí **12.45** Malý Sheldon II (6) **13.00** Ordinance v růžové zahradě 2 (665) **14.15** Mentalista VI (12) **15.05** Mentalista VI (13) **15.55** Dr. House III (19) **16.57** Odpolední Počasí **17.00** Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny **17.30** Co na to Češi **18.30** Ulice (3857) **19.30** Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí **20.20** Ordinance v růžové zahradě 2 (963). V šest u dvou kopeček **21.30** Víkend **22.25** Smrtonosná zbraň (12). Srdeční záležitost. Am. det. **23.15** Mentalista VI (12, 13) **0.50** Dr. House III (19) **1.30** Malý Sheldon II (6)

11.25 Policie Hamburg XII (13) **12.25** Polední zprávy **12.30** Jake a tlustoch IV (14). Táta je doma. Am. krimi **13.30** Walker, Texas Ranger V (14). Mayday. Am. akč. **14.30** Námořní vyšetřovací služba IV (23). Trojský kůň **15.25** Z místa činu **16.30** Odpolední zprávy **16.45** Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy **17.40** Proštráno! **18.55** VELKÉ ZPRÁVY **19.40** Divošky **19.55** TOP STAR **20.15** Slunečná (22). Tri přání **21.45** Na Pavlačku **22.50** Polda (2). Kurz přežití. Det. seriál **0.05** Policie v akci **1.00** Walker, Texas Ranger V (14) **2.00** Námořní vyšetřovací služba IV (23). Am. krimi **3.00** Jake a tlustoch IV (14)

20.05 Klapka

0.00	Post Scriptum [P]
6.05	Příroda kolem nás
6.20	Ars Vaticana
6.30	Pod lampou
7.00	Mše svatá z domu sv. Marty ve Vatikánu (ŽIVĚ) – přímý přenos bohoslužby z papežem Františkem
8.35	V souvislostech
9.00	Živě s Noe [L]
9.20	Muzikanti, hrajte
9.55	Noční univerzita
10.55	Opřu se o floralovou hůl
11.20	Maminčiny pohádky
11.30	Živě s Noe [L]
11.45	Přejeme si... [P]
12.00	Polední modlitba [L]
12.05	Mše svatá z kaple Telepace [L]
12.50	V pohorách po horách (36. díl)
13.00	Kde končí Evropa II.: Balkán
14.00	Živě s Noe [L]
14.35	Cesta k andělům
15.25	Ceferino Jiménez Malla – Cikán v nebi
16.00	Kulatý stůl: 70 let od Akce K
17.30	Ars Vaticana
17.40	BET LECHEM – vnitřní domov (7. díl)
18.00	Mše svatá z kaple Telepace (ŽIVĚ) – přímý přenos bohoslužby
18.20	Maminčiny pohádky: O ošklivé Pepině I
18.25	Sedmíhlásky: Babka a kozlík
18.30	Biblická studna
19.30	Zpravodajské Noeviny
19.50	Přejeme si...
20.05	Klapka s doc. Mgr. Petrem Francánem [P]. Pořad o amatérském filmu a jeho autorech
21.05	Světlo pro Evropu (10. díl): Speciál – Mezináboženský dialog
21.15	Řeckokatolický magazín [P]
21.30	Živě s Noe [P]
22.10	P. Vojtěch Kodet – Blahoslavenství
22.45	Má vlast: Jedlí
23.50	Post Scriptum

5.05 Teleshopping **5.35** Zachraňte Willyho
2. Am./fr. dobr. film **7.20** Mentalista VI (10,
11). Am. krimi **9.00** Nějak se to komplikuje.
Am. film **11.10** Teleshopping **11.45** Su-
perman se vrací. Am. dobr. film **14.35** Tele-
shopping **15.10** Král Škorpión. Am./něm.
akč. film **16.50** Zítřka to roztočíme, drahouš-
ku...! Čes. kom.
18.40 Kulový blesk. Čes. kom.
20.00 Maverick. Am. western
22.25 Číslo 23. Am. thriller
0.10 Prci, prci, prcičky 2. Am. kom.
1.55 U moře. Am. film
3.50 Film o filmu – Můj příběh

11.20 Ocelová srdce IV (3) **12.15** Bear Grylls: Muž vs. divočina IV (9). Čína **13.15** Watergate (1) **14.15** Letácejí tygři (3) **15.25** Sedm světů, jedna planeta: Ze zákulisí **16.40** Dělníci divočiny (3) **17.50** Nejdivočejší Indie (1) **18.55** Život v ráji (1). Ha Long: Zátoka draků. Něm. dok. **20.00** Americká 90. léta (5). Am. dok. **21.00** Neviditelná města starověku (2). Atény. Br. dok. **22.05** Pohotovost pro exotická zvířata III (2) **23.05** Veterinář z Yorkshiru VII (3) **0.05** Letecké nehody: Přísně tajné III (6) **1.10** Největší extrémě světa II (4) **2.10** Zásadní bitvy 2. světové války (7) **3.15** Válečné projekty Třetí říše II (5)

16.40 Cestománie. Řecko

5.59	Studio 6. Ranní info servis ČT
9.00	To je vražda, napsala III. Smrt si vybírá nejvyšší daň, 1. část. Am. seriál
9.50	Růžena Merunková – 80 let. Úsměvy Růženy Merunkové
10.30	Pošta pro tebe
11.30	AZ-kvíz
12.00	Zprávy ve 12
12.20	Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus
12.30	Sama doma
14.00	Všechno, co mám ráda. Nápady, recepty a návody
14.30	Všechnopárty
15.05	To je vražda, napsala III. Smrt si vybírá nejvyšší daň, 2. část. Am. seriál
15.50	To je vražda, napsala III. Nevyřízené účty
16.40	Cestománie. Recko: Egejský trojúhelník
17.15	AZ-kvíz. Soutěž pro každého
17.40	Černé ovce. Reportáže, testy, rady
18.00	Události v regionech
18.25	Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
18.55	Události za okamžik a počasí
19.00	Události
19.56	Branky, body, vteřiny
20.10	Vyprávěj. Žijí Markovi rodiče?
21.00	Ach, ty vraždy! Vražda poštovní doručovatelky
22.39	Výsledky losování Šťastných 10 a Euromiliony
22.40	Columbo. Vražedné stopy. Am. seriál
0.10	AZ-kvíz
0.40	Bolkoviny
1.20	Zajímavosti z regionů
1.45	Bydlení je hra. Mini pokojíček s maxi nápady
2.10	Dobré ráno
4.40	Kočka není pes
5.15	Černé ovce
5.30	Události v regionech

15.40 Kája a Mat+Ema+Tika **15.55** Bankovkovi **16.10** Planeta YO **16.45** Ty Brdo!
Kosmonauti **17.10** Jogínci v přírodě **17.20**
Kouzelná školka **17.50** Dynotrax Turbo.
Am. anim. **18.15** Šmoulouě **18.40** Zprávičky
18.45 Večerníček **18.55** Sofie První IV
(23/30). Am. anim. **19.15** Jake a piráti ze Země
Nezemě II (26/38) **19.40** Mášiny strašidelné
příběhy **19.45** Čtení do ouška **20.00**
Události v kultuře **20.20** Zkouška orchestru:
Orchestr plný osobnosti **21.40** Piknik na
Hanging Rock (4/6). Austr. **22.30** Kino Art.
Čtyři neapolské dny. It. vál. drama
0.25 Po stopách slavných skladatelů

4.40 Nebezpečné vztahy **5.40** Jak to dopadlo? **6.50** Klenot TV **9.50** Live Teleshopping
12.30 Naše zprávy **12.35** Záchranáři. Čtyřlíp příběhy, čtyři výjezdy **13.45** Nebezpečné vztahy live **14.45** Nebezpečné vztahy **16.40** Láska na talíři **17.15** Nebezpečné vztahy **18.25** Jasně a stručně **18.30** Nebezpečné vztahy **19.25** MOJE ZPRÁVY. Zábavná show **20.00** Týden podle Jaromíra Soukupa **20.10** Jak to dopadlo? **21.10** Duel Jaromíra Soukupa **22.00** Jasně a stručně **22.10** To nejlepší z Vtípů za stavku **23.05** Kamera v akci (5). Am. dok. **0.05** Zákon a pořádek XIX (22) **1.05** Rosamunde Pilcher: Hlava rodiny

19.15 Cesty víry

5.59	Dobré ráno. Ranní show České televize
8.30	Kouzelná školka
9.00	UčiTelka... když děti učí telka. Zábavně-vzdělávací program
12.00	Afrika (3/5). Kongo
12.45	Rande s Fyzikou
13.10	Chcete je?
13.20	Vltava – staronová cesta
13.50	Válka v Pacifiku (2/3). Vysílující boje. Br. dok.
14.40	Jak Nero zachránil Řím. It. dok.
15.35	Příběh života: Rodičovství (6/6). BBC Earth
16.25	Byla jednou jedna kráva. Fr. dok.
17.20	Svět z ptáčích perspektivy: Portugalsko, pestrá mozaika barev. Fr. dok.
18.15	Putování s párou (5/10). Posázavský Pacifik
18.45	Večerníček. Káta a Škubánek
18.55	Příběhy z jižních moří: Návraty
19.15	Cesty víry: Není kam spěchat. Poutník Petr Hirsch
19.40	Postřehy odjinud. Štýrsko očima Marie Woodhamsové. Putování za vínem
19.50	Zprávy v českém znakovém jazyce
20.00	Přes kosti mrtvých. Thriller
22.10	Návrat Agnieszky H. Netradiční portrét světové režisérky
23.30	Dicté – kriminální reportérka III (2/10). Dán. seriál
0.15	Jižní Korea: Úspěch za každou cenu. Fr. dok.
1.15	Luther V (1/4). Br. krimi
2.10	Náš venkov: Obecní obyvák
2.35	Příliš drahý sport
3.00	Přísně tajné vraždy

11.50 Maximum pro zdraví **12.05** Panorama **12.25** Sportovní zprávy **12.50** S ČT sport na vrchol **13.00** Tanec: Pohár partnerských měst **13.20** Biatlon: SP Norsko **15.20** Téma pro hosty **15.40** Judo: IJF World Tour 2020 Rusko **16.10** Fotbal: EURO 2020 **16.40** Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy **20.05** Volejbal: UNIQA Extraliga **22.25** Sportovní zprávy **22.45** Poker: WSOPC Main Event **1.45** Branky, body, vteřiny **1.55** Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy

10.10 Z prameňa (P) **10.25** Vaticano **11.00** Doma je doma **12.00** Anjel Pána **13.00** Spojení oceánom **13.30** Hudobné pódium **14.10** Na ceste k Bohu: Zvestovanie Presvätej Bohorodičky (P) **14.30** LUXáren **15.00** Hodina milosrdenstva (P) **15.30** Ruženec z Lúrd (P) **16.05** Správy zo Svätej zeme (P) **16.30** Teodor, dar Boží (P) **17.00** Viera do vrečka (P) **17.30** Doma je doma (P) **19.25** Ruženec **20.05** Krátke správy (P) **20.25** vKontexte **20.55** Gréckokatolícky magazín (P) **21.15** Misie – Až na kraja sveta s jezuitmi (P) **22.15** Medzi nebom a zemou **23.00** Eucharistické zážitky **23.15** Godzone magazín

16.55 Folklorní okénko

- 0.05 Kafemlýnek (R)
1.00 Komorní hudba
2.00 Křesťan a svět (R)
3.00 Folklorní okénko (R)
5.00 Ranní magazín
5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55)
5.45 Radio Vatikán (R)
6.00 Evangelium: Lk 1,26-38
6.05 Ranní chvály
6.20 Duchovní slovo
7.05 Písňe
7.45 Třikrát z Proglasu
8.05 Ranní magazín
9.00 Okolo stolu: Nový fonograf
10.15 TWR: Zrcadlo
10.30 Vonička lidových písní
11.00 Zprávy Proglasu
11.05 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 13/52
12.00 Anděl Páně
12.05 Hudební siesta: C. Saint-Saëns: Suita pro violoncello a orchestr, P. I. Čajkovskij: „Charakteristická“ suita
13.00 Zprávy Proglasu
13.45 Dnešek v kalendáři
14.00 Třikrát z Proglasu
15.00 Zprávy Proglasu
16.00 Hvězdná rána: Damián 03
16.55 **Folklorní okénko: Učitel národů Jan Ámos Komenský a jeho vize hudebního školství**
18.00 Mše svatá
19.00 Vesmírníčky na dobrou noc 9/11: Planeta Den a Noc
19.15 Jak se vám líbí: Koncert skupiny Madalen ze studia Proglas
20.00 Večerní zprávy Proglasu
20.15 Studio Jan Neumann: Posel naděje z Dobře
20.45 Radio Vatikán
21.05 Večerní chvály
21.30 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 13/52
22.00 Studio Vojtěch: Spolek kultura pro město a farnost v Holících (R)
22.30 Noční cukrárna s Anežkou Wiewiorkovou a Janem Krbcem

12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 12.40 Malý Sheldon II (7). Am. kom. 13.00 Ordinance v růžové zahradě 2 (666). Chlívek nebo sklípek? 14.15 Mentalista VI (14). Špinavá voda. Am. krimi 15.05 Mentalista VI (15). Bílá jako padlý sníh 15.55 Dr. House III (20). Houseův výcvik. Am. seriál 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.30 Ulice (3858) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Výměna manželů XII 21.35 MasterChef Česko 22.55 Smrtonosná zbraň (13). Zpovědní tajemství 23.50 Mentalista VI (14, 15)

11.25 Policie Hamburk XII (14). Poslední krok. Něm. krimi 12.25 Polední zprávy 12.30 Jake a tlustoch IV (15) 13.30 Walker, Texas Ranger V (15) 14.30 Námořní vyšetřovací služba IV (24). Anděl smrti 15.25 Z místa činu 16.30 Odpolední zprávy 16.45 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.40 Proštěno! 18.55 VELKÉ ZPRÁVY 19.40 Divočky 19.55 TOP STAR 20.15 Modrý kód (239). Vada na kráse 21.35 Show Jana Krause 22.40 Cesty k úspěchu 22.55 Einstein – Případy nesetřelého génia (1). Kinetika. Kom. akč. krimi 0.35 Policie v akci 1.30 Walker, Texas Ranger V (15)

12.05 Mše svatá

- 0.05 Cvrlikání
6.05 Zpravodajské Noeviny: 24. 3.
6.25 Noční univerzita: David Říman – Bojová umění: ANO, či NE?
7.00 **Mše svatá z domu sv. Marty ve Vatikánu (ŽIVĚ) – přímý přenos bohoslužby s papežem Františkem**
7.20 Outdoor Films s Milanem Daňkem
9.00 Živě s Noe [L]
9.25 Přímý přenos generální audience papeže [L]
10.30 O zaniklé Karvině
11.15 Sedmihlášky
11.20 Maminčiny pohádky
11.30 Živě s Noe [L]
11.45 Přejeme si... [P]
12.00 Polední modlitba [L]
12.05 **Mše svatá z kaple Telepace: ze slavnosti Zvěstování Páně [L]**
12.50 Hrajeme si
13.40 Můj chrám
14.00 Živě s Noe [L]
14.35 Cesta k andělům
15.30 Irák: Ninive
16.05 Zpravodajské Noeviny: 24. 3.
16.25 Ateliér užité modlitby: Marek Orko Vácha a jeho host
17.30 Ars Vaticana
17.45 ARTBITR – Kulturní magazín
18.00 **Uzdrav naši zem (ŽIVĚ) – interaktivní pořad**
18.35 Sedmihlášky: Babka a kozlík
18.40 Maminčiny pohádky
18.55 Lubor Patsch, muzikant s kamerou
19.30 Terra Santa News: 25. 3. 2020 [P]
19.50 Přejeme si...
20.05 **Adorace: s P. Lukášem Mockem [L]**
21.10 BET LECHEM – vnitřní domov
21.30 Živě s Noe [P]
22.10 Noční univerzita: P. Daniel Ange
23.15 Víra do kapsy
23.30 **Generální audience papeže Františka [P]**
23.50 Duchovní malby: Ježíšovo utrpení
0.15 Post Scriptum

5.15 Jak Honza ke štěstí přišel. Něm. film 6.15 Teleshopping 6.45 Malá mořská víla. Něm. poh. 7.55 Mentalista VI (12, 13). Am. krimi 9.30 Eldorado. Am. anim. film 11.10 Teleshopping 11.40 Nevinnost. Čes. film 13.35 Teleshopping 14.05 Báječný svět shopaholiků. Am. kom. 16.00 Maverick. Am. western 18.25 Honey. Am. hud. drama 20.00 Vzkaz v láhvi. Am. film 22.35 Silenci na prknech. Am. kom. 0.15 Křižovatka smrti. Am. akč. kom. 1.55 Americká jízda. Am. film

7.05 Utajené příběhy českých dějin II (5) 7.30 Pyramidy: Odhalená tajemství (6) 8.40 Voyager: Nejzazší hranice 11.05 Život na 15. poledníku (1) 12.10 Velké vlakové putování V (5) 13.30 Neuvěřitelné omyly inženýrství (6) 14.40 Krize antibiotik 15.55 Jaguar: Jak se rodí superauto 16.55 Ruská výprava s Guyem Martinem (3/3) 18.00 Frank v Mexiku (5) 19.00 Arabské inferno (1). Kan. dok. 20.00 Rovník z výšky (4). Jihovýchodní Asie. Br. dok. 21.05 Zvířata ze zlou pověsti (2). Fr. dok. 22.15 Ross Kemp: Extrémní svět (1) 23.25 Jak přežít katastrofu (5) 0.25 U455: Zapomenutá ponorka

14.00 Po stopách hvězd

- 5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT
9.00 To je vražda, napsala III.
Smrt si vybírá nejvyšší daň, 2. část. Am. seriál
9.45 To je vražda, napsala III. Nevyřízené účty
10.35 Vyprávěj. Žiji Markovi rodiče?
11.30 AZ-kvíz
12.00 Zprávy ve 12
12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus Sama doma
12.30
14.00 **Po stopách hvězd. Obrazový životopis slavných – tentokrát Ondřeje Vetchého Columbo.**
14.25 **Vražděné stopy. Am. seriál**
15.55 To je vražda, napsala III. Jedna bílá růže pro smrt. Am. seriál
16.45 **Cestování. Nikaragua: Země jezer a vulkánů**
17.15 AZ-kvíz. Soutěž pro každého
17.40 Černé ovce. Reportáže, testy, rady
18.00 Události v regionech
18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.56 Branky, body, vteřiny
20.05 Losování Sportky a Šance
20.10 Případy 1. oddělení (12/22). Důvod k zabíjení
21.10 Martin Dolenský – 50 let. Chyťte doktora. Kom.
22.39 Výsledky losování Šťastných 10
22.40 Jaroslava Adamová – 95 let. Společnice
0.05 AZ-kvíz
0.30 Na stopě
0.55 Máte slovo s M. Jílkovou
1.58 Vrchotovy Janovice
2.15 Dobré ráno
4.45 Kluci v akci.
Tradiční domácí japonská jídla
5.15 Černé ovce
5.30 Události v regionech

16.45 Země patří Luně. Braz. anim. 16.55 Myši na vědu slyší 17.10 Tance z pohádkového rance 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dynotrax Turbo 18.10 Šmolové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.50 Sofie První IV (24/30) 19.15 Jake a piráti ze Země Nezemě II (27/38) 19.40 Mášiny strašidelné příběhy 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.18 Úsměvná galerie: Georges de la Tour – Falešný hráč karet (2/3) 20.20 Klobouk dolů 21.25 Na plovárně s Křištofem Kinterou 21.55 Příběhy filmových legend. Rita Hayworthová 22.50 Artmix 23.45 Hudební klub. Liam Gallagher

12.35 Záchranáři. Čtyři příběhy, čtyři výjezdy 13.45 Nebezpečné vztahy live 14.45 Nebezpečné vztahy 16.40 Lásky na talíři 17.15 Nebezpečné vztahy 18.25 Jasně a stručně 18.30 Nebezpečné vztahy 19.25 MOJE ZPRÁVY. Zábavná show 20.00 Týden podle Jaromíra Soukupa 20.10 Nebezpečné vztahy – Seznamka 21.10 Kauzy Jaromíra Soukupa 22.05 Jasně a stručně 22.10 Pohotovost: Život v ohrožení (4). Am. dok. 23.15 Kamera v akci (6). Am. dok. 0.15 Zákon a pořádek: Útvar pro zvláštní oběti IV (4) 1.15 Emilie Richards: Nikdy nevěřte svému zeti 3.15 Naše zprávy 3.20 Na plac! Šance pro herce z ulice

15.55 Zasvěcení: Dominikánky

- 5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize
8.30 Kouzelná školka
9.00 **Učitelka... když děti učí telka.**
Zábavně-vzdělávací program
12.00 Divočina bez hranic (1/13). Nationalpark Thajatal
13.00 Kvarteto
13.30 **Nádhernější města a vesnice (3/3). Šp. dok.**
14.25 Ebenové otroctví
15.25 Televizní klub neslyšících
15.55 **Zasvěcení: Dominikánky**
16.20 Kus dřeva ze stromu (12/26). S výtvarníkem Martinem Patříčným
16.40 **Návrat Agnieszky H. Netradiční portrét světové režisérky**
18.00 Film o filmu Šarlatán
18.15 Expedice do Arktidy
18.45 Večerníček.
Káta a Škubánek
19.00 Babylon. Dok.
19.25 Vzduch je naše moře (20/30). Wellington KX-B neodpovídá 1. Dok.
19.40 Postřehy odjinud. Štyrsko očima Marie Woodhamsové. Lipicáni z Píberu
19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
20.00 **Tábor – sen, město, symbol. Dok. film**
21.00 Na cestě po fidžijském Vanua Levui. S Jiřím Bartoškou a Miroslavem Donutilem
21.30 Balkánem nahoru a dolů s Adamem Ondrou (5/6). Extrémní Albánie
22.00 Letecké katastrofy: Tajemství letu č. 990. Kan. dok.
22.50 Luther V (2/4). Br. krimi
23.45 Učitel II (3, 4/8). Pol. seriál
1.45 Křesťanský magazín
2.10 Chcete je?
2.15 Industriál na hraně

14.10 SČT sport na vrchol aneb nová energie českého lyžování 14.20 Jezdecký festival Královice u Slaného 14.40 Paralympijský magazín 15.05 Olympijský magazín 15.30 Svět motorů: Speciál 15.50 Svět motorů: MM ČR Endurosprint Uhlířské Janovice 16.05 Svět motorů: 11. Testovací RZ Žižlice 2020 16.20 Svět motorů: Aktuálně 16.40 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy 20.05 Házená: Česko – Švédsko 22.00 Sportovní zprávy 22.15 Krasobruslení: MS 2020 Kanada 0.45 Branky, body, vteřiny 0.55 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy

10.20 Teodor, dar Boží 11.00 Doma je doma 12.00 Anjel Pána 12.25 Ruženec 13.00 Misie – Až na kraj světa s jezuiti 14.00 vKon- texte 14.30 Správy zo Svätej zeme 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Ruženec z Lúrd (P) 16.05 Na ceste k Bohu: Zvestovanie Presvätej Bohorodičky 16.30 Katolícka Austrália (4/5) (P) 17.00 Kľbko – Svätá omša 17.30 Doma je doma (P) 19.25 Ruženec 20.05 Krátke správy (P) 20.20 Prehľad katolíckych periodík (P) 20.30 Fundamenty (P) 21.30 Jeden na jedného (P) 21.45 Viera do vrecka 22.05 Taizé (P) 22.55 Katechéza 23.10 Vaticano

9.00 Mezi slovy: Úcta k životu

- 0.05 Okolo stolu (R)
1.00 Komorní hudba
2.00 Dotýkání světla (R)
3.00 Hrajte, kapely! (R)
5.00 Ranní magazín
5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55)
5.45 Radio Vatikán (R)
6.00 Evangelium: Jan 5, 31-47
6.05 Ranní chvály
6.20 Duchovní slovo
7.05 Písně
7.45 Třikrát z Proglasu
8.05 Ranní magazín
9.00 Mezi slovy: Úcta k životu
10.15 TWR: Nejen chlebem
10.30 Vonička pro milovníky dechovky
11.00 Zprávy Proglasu
11.05 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 14/52
12.00 Anděl Páně
12.05 Hudební sista: J. K. Vaňhal: Koncert pro varhany a komorní orchestr, C. P. E. Bach: Koncert pro violoncello a orchestr, J. A. Benda: Sinfonia
13.00 Zprávy Proglasu
13.45 Dnešek v kalendáři
14.00 Třikrát z Proglasu
15.00 Zprávy Proglasu
16.00 Na dřevě: S Josefem Trojanem
16.55 Hrajte, kapely!
Ej, od Buchlova větr věje
18.00 Mše svatá
19.00 Vesmírníčky na dobrou noc 10/11: Planeta Zlatice
19.15 Jak se vám líbí: Joakim Berghäll
20.15 Studio Brno: Rodina podporovatelů Mary's Meals v Česku se rozrůstá
20.45 Radio Vatikán
21.05 Večerní chvály
21.30 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 14/52
22.00 Studio Jan Neumann: Posel naděje z Dobře (R)
22.30 Modlitba živého růžence světla
23.50 Duchovní slovo

12.45 Malý Sheldon II (8). Am. kom. 13.05 Ordinance v růžové zahradě 2 (667). Vítej na světě 14.15 Mentalista VI (16). Fialky. Am. krimi 15.05 Mentalista VI (17). Stříbrná křídla času 15.55 Dr. House III (21). Rodina. Am. seriál 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.30 Ulice (3859) 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Ordinance v růžové zahradě 2 (964). Já si tě vzít nenechám 21.35 MasterChef Česko 22.55 Život ve hvězdách 23.30 Mentalista VI (16, 17) 1.05 Dr. House III (21) 1.45 Život ve hvězdách

12.25 Polední zprávy 12.30 Jake a tlustoch IV (16). Hezouněk děťátko. Am. krimi 13.30 Walker, Texas Ranger V (16). Full Contact. Am. akč. 14.30 Námořní vyšetřovací služba V (1). Pohřbit své mrtvé 15.25 Z místa činu 16.30 Odpolední zprávy 16.45 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.40 Prostředí 18.55 VELKÉ ZPRÁVY 19.40 Divošky 19.55 TOP STAR 20.15 Slunečná (23). Svatební pochod 21.35 Tloušťci 22.55 Tloušťci EXTRA 23.30 Policie v akci 0.30 Walker, Texas Ranger V (16) 1.30 Námořní vyšetřovací služba V (1). Am. krimi 2.30 Jake a tlustoch IV (16)

19.00 Večeře u Slováka

- 6.05 Labyrintem víry s Tomášem Halíkem: Oslovit Zachea
6.30 Pošta pro Holuba: Ekologie
6.35 Práce jako na kostele
7.00 Mše svatá z domu sv. Marty ve Vatikánu (ŽIVĚ) – přímý přenos bohoslužby s papežem Františkem
8.00 Terra Santa News
8.20 P. Vojtěch Kodet – Blahoslavenství
9.00 Živě s Noe [L]
9.20 Světlo pro Evropu: Speciál – Mezináboženský dialog
9.30 Kulatý stůl: 70 let od Akce K
11.00 Ars Vaticana
11.15 Maminčiny pohádky
11.30 Živě s Noe [L]
11.45 Přejeme si... [P]
12.00 Polední modlitba [L]
12.05 Mše svatá z kaple Telepace [L]
12.50 Velehrad: době nespobody
13.10 Má vlast: Otrokovice
14.00 Živě s Noe [L]
14.35 Cesta k andělům: Miloslav Fiala – prezident České katolické Charity
15.25 Generální audience papeže Františka
15.50 Zpravodajské Noeviny: 24. 3.
16.10 Poletuchy: na skok do propasti
17.00 V pohorách po horách
17.10 Příroda kolem nás
17.30 Animované biblické příběhy
18.00 Mše svatá z kaple Telepace (ŽIVĚ) – přímý přenos bohoslužby
18.40 Historie sklárství v Karlovině
19.00 Večeře u Slováka: 5. neděle postní [P]
19.30 Zpravodajské Noeviny
19.50 Přejeme si...
20.05 Letem jazzem
21.15 Vezmi a čti: Březen 2020
21.30 Živě s Noe [P]
22.10 Pod lampou [P]
0.15 Post Scriptum
0.25 Zpravodajské Noeviny
0.45 Vincent Hložník, umělec evropského formátu

5.15 Flintstoneovi: Mela doby kamenné. Am. anim. film 6.05 Teleshopping 6.40 Mentalista VI (14, 15). Am. krimi 8.20 Honey. Am. hud. drama 10.00 Teleshopping 10.35 Maverick. Am. western 12.55 Teleshopping 13.25 Zítro to roztočíme, drahoušku...! Čes. kom. 15.20 Vzkaz v láhvi. Am. film 17.40 Podraz. Am. krimi film 20.00 Nesvatbovi. Am. kom. 22.15 Čarodějky z Eastwicku. Am. horor. kom. 0.30 Šilenci na prknech. Am. kom. 2.00 Číslo 23. Am. thriller

7.05 Lesy na prodej 9.25 Dějiny letectví (1) 10.35 Mikuláš a Alexandra (1/2) 11.45 Mímořádní psi (9, 10) 12.45 Zvěrolékař v jednom kole III (17) 13.45 Planety: Nové obzory (3) P 14.50 Tajemství vesmíru I (4) 15.50 Anthony Bourdain: Neznámé končiny V (7) 16.45 Velké vlakové putování VI (2) 17.55 Žraloci z podsvětí 18.50 Výpravy ke skotským jezerům II (2) 20.00 Nacistická letadla: Přísně tajné (3). Bojové kluzáky. Am. dok. 21.10 Válečné projekty Třetí říše III (2). Br. dok. 22.10 Frank a mamba černá (1) 23.20 Oranžutaní škola v džungli (2) 0.15 Větrníci dávnověku X (4)

20.10 Vyprávěj. Příjimačky

- 5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT
9.00 To je vražda, napsala III. Jedna bílá růže pro smrt. Am. seriál
9.50 Šípková Růženka. Povídka z oblíbeného cyklu Bakaláři 1983
10.05 Simona Stašová – 65 let. Neobyčejné životy
11.00 Všechno, co mám ráda. Nápad, recepty a návody
11.30 AZ-kvíz
12.00 Zprávy ve 12
12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus
12.30 Sama doma
14.00 Milena Steinmasslová – 65 let. Přepadení
14.20 Durrellovi (6/6). Br. seriál
15.10 To je vražda, napsala III. Krvavý sendvič. Am. seriál
15.55 To je vražda, napsala III. Zlato mrtvých
16.45 Všechno, co mám ráda. Nápad, recepty a návody
17.15 AZ-kvíz. Soutěž pro každého
17.40 Černé ovce. Reportáže, testy, rady
18.00 Události v regionech
18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.56 Branky, body, vteřiny
20.10 Vyprávěj. Příjimačky
21.05 Gejzír. Geniální nápady, odvážné experimenty a vyprávění
21.35 Máte slovo s M. Jílkovou
22.29 Výsledky losování Štátních 10
22.30 Columbo. Popel popelu. Am. seriál
0.00 AZ-kvíz
0.25 Toulavá kamera
1.00 Po stopách hvězd. Obrazový životopis slavných – tentokrát Ondřeje Vetchého
1.30 Chalupa je hra. Papír, sláma, konopí – stavební izolace z přírody
1.50 Pod pokličkou
2.15 Dobré ráno

17.50 Dynotrax Turbo 18.15 Šmoulové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.50 Sofie První IV (25/30) 19.15 Jake a piráti ze Země Nezemě II (28/38) 19.40 Mášiny strašidelné příběhy 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.18 Úsměvná galerie: Georges de la Tour – Falešný hráč karet (3/3) 20.20 Victor Hugo, nepřítel státu (2/4). Fr. 21.10 Po stopách slavných skladatelů: P. I. Čajkovskij 22.05 Průvodce výtvarným územím: Pavla Sceranková a Dušan Zahoranský (6/6) 22.35 Kino Art. Komisařka. Sov. psych. drama 0.20 Jaroslav Kučera zblízka 1.25 Evropský koncert 2019

4.40 Nebezpečné vztahy 5.40 Jak to dopadlo? 6.50 Klenot TV 9.50 Live Teleshopping 12.30 Naše zprávy 12.35 Záchranáři. Čtyři příběhy, čtyři výjezdy 13.45 Nebezpečné vztahy live 14.45 Nebezpečné vztahy 16.40 Láska na talíři 17.15 Nebezpečné vztahy 18.25 Jasně a stručně 18.30 Nebezpečné vztahy 19.25 MOJE ZPRÁVY. Zábavná show 20.00 Týden podle Jaromíra Soukupa 20.10 Nebezpečné vztahy – Seznamka 21.10 Du-el Jaromíra Soukupa 22.00 Jasně a stručně 22.10 INSTINKTY Jaromíra Soukupa 23.00 Kauzy Jaromíra Soukupa 23.55 Zákon a pořádek: Útvar pro zvláštní oběti IV (8)

13.45 Křesťanský magazín

- 5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize
8.30 Kouzelná školka
9.00 Učitelka... když děti učí telka. Zábavně-vzdělávací program
12.00 Nádherné Španělsko
12.50 Letadlová loď Enterprise: Pekelné kladivo (7/10). Am. dok.
13.45 Křesťanský magazín
14.15 Zvuk života. Dán. dok.
14.40 Jak Nero zachránil Řím. It. dok.
15.35 Obří opravy: Válečná loď Absalon. Něm. dok.
16.25 Sloni žijí do sta let
17.25 Nádherné Španělsko: Nejkrásnější města a vesnice (3/3). Šp. dok.
18.15 Na cestě po fidžijském Vanua Levui. S Jiřím Bartošem a Miroslavem Donutilem
18.45 Večerníček. Káta a Škubánek
18.55 Dobrodružství vědy a techniky. Bakterie – život na mořském dně
19.20 Příběhy z jižních moří: Návraty
19.40 Postřehy odjinud. Štýrsko očima Marie Woodhamsové. Schláding – ráj sportovců
19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
20.00 Nádherná americká města: Den v Seattlu. Am. dok.
21.00 Putování s párou (6/10). Kolem Slavkovského lesa
21.30 Osudové lásky (1/12). Anny a Max. Dok.
21.55 Halina Pawłowska – 65 let. Díky za každé nové ráno. Kom.
23.40 Queer: Asexual LOVE
0.05 Život začíná po stovce. Švéd. dok.

12.05 Panorama 12.25 Sportovní zprávy 12.50 BBV po 25 letech 13.25 Klasické lyžování: Hledáme Nové Talenty 13.35 Sokolský zpravodaj 13.40 S ČT sport na vrchol aneb nová energie českého lyžování 13.55 Tenis: Hochtief Karviná Indoor Cup 2020 14.10 Golf Time 14.35 Krasobruslení: MS 2020 Kanada 16.40 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy 20.00 Futsal: VARTA futsal liga 22.10 Fotbal: TCL Gól týden 22.15 Sportovní zprávy 22.35 Tanec: Brno Open 2020 23.05 Krasobruslení: MS 2020 Kanada 1.05 Tenis: Hochtief Karviná Indoor Cup 2020

8.55 Katolická Austrálie (4/5) 9.25 Duchovní poradna 10.00 Krátké správy 10.35 Viera do vrecka 11.00 Doma je doma 12.25 Ruženec 13.05 Taizé 13.55 Medzi nebem a zemou 14.40 Litanie k Najsvätejšiemu menu Ježiš 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Ruženec z Lúrd (P) 16.05 Gréckokatolícky magazín 16.30 Večera u Slováka (P) 17.00 „Iba“ škola (P) 17.30 Doma je doma (P) 19.25 Ruženec 20.05 Krátké správy (P) 20.20 Adorácia (P) 21.10 Poltónklub (P) 22.25 Slovo v obraze 22.35 Katechéza 22.55 Nová kvalita života (P) 23.10 V škole Ducha

PÁTEK 27.3.

20.15 O katechezi od Adama

20.05 Noemova pošta

21.10 13. komnata Jána Jackuliaka

9.00 Učitelka...

0.05 Mezi slovy (R) 1.00 Komorní hudba 2.00 Z archivu slovesných pořadů (R) 3.00 Z archivu hudebních pořadů (R) 5.00 Ranní magazín 5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 5.45 Radio Vatikán (R) 6.00 Evangelium: Jan 7, 1-2.10.25-30 6.05 Ranní chvály 6.20 Duchovní slovo 7.05 Písně

7.45 Tříkrát z Proglasu

8.05 Ranní magazín

9.00 Všimli jsme si

10.15 TWR: Uši k duši

10.30 Vonička lidových písní

11.00 Zprávy Proglasu

11.05 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 15/52

12.00 Anděl Páně

12.05 Hudební siesta: A. K. Glazunov: Předehra na tři řecká témata, S. Prokofjev: Symfonie

13.00 Zprávy Proglasu

13.45 Dnešek v kalendáři

14.00 Tříkrát z Proglasu

15.00 Zprávy Proglasu

15.10 Křížová cesta

16.00 Křesťan a svět: Jarda Tomáš a divadlo Polárka (R)

16.55 Oktáva: Johann Sebastian Bach – chudý kantor a génius

18.00 Mše svatá

19.00 Vesmírníčky na dobrou noc 11/11: Planeta Tančička

19.15 Jak se vám líbí: Koncert skupiny Koňaboj ze studia Proglasu

20.00 Večerní zprávy Proglasu

20.15 O katechezi od Adama 10/11: O církvi a svátostech

20.45 Radio Vatikán

21.05 Večerní chvály

21.30 F. Werfel: Píseň o Bernadettě 15/52

22.00 Studio Brno: Rodina podporovatelů Mary's Meals v Česku se rozrůstá (R)

22.30 Modlitba živého bolestného růžence

23.50 Duchovní slovo

6.05 Labyrintem víry s Tomášem Halikem: Vyzván i nevyzván

6.30 Zpravodajské Noeviny: 26. 3. 2020

7.00 Mše svatá z domu sv. Marty ve Vatikánu (ŽIVĚ) – přímý přenos bohoslužby s papežem Františkem

7.35 Noční univerzita: P. Daniel Ange – Otec ho spatřil...

8.40 Víra do kapsy

9.00 Živě s Noe [L]

9.20 Nededza

9.45 Práce jako na kostele

10.00 ARTBITR – Kulturní magazín (93. díl)

10.10 Ateliér užité modlitby

11.15 Sedmihlášky: Babka a kozlík

11.20 Maminčiny pohádky (9. díl)

11.30 Živě s Noe [L]

11.45 Přijeme si... [P]

12.00 Polední modlitba [L]

12.05 Mše svatá z kaple Telepace [L]

12.50 BET LEChem – vnitřní domov

13.05 Izrael: Země zaslíbená

13.35 Jaroslav Samson Lenk na Mohelnickém dostavníku 2018

14.00 Živě s Noe [L]

14.35 Cesta k andělům (31. díl)

15.25 Cesta kříže

16.20 Zpravodajské Noeviny: 26. 3. 2020

16.40 Dům ze skla?

17.45 Pošta pro Holuba: Ekologie

18.00 Uzdrav naši zem (ŽIVĚ) – interaktivní pořad

18.30 Maminčiny pohádky (10. díl): Čarovná křída I

18.40 Poodří – mokřady mezinárodního významu České republiky

19.20 Země neočekávaného – Papua Nová Guinea

19.50 Přijeme si...

20.05 Noemova pošta: Březen 2020 [L]

21.35 Živě s Noe [P]

22.15 Poletuchy: Na skok do propasti

23.00 Sedm výprav Josefa Vágnera (5. díl): Tragedie žiraf

0.30 Post Scriptum

5.59 Studio 6. Ranní infoservis ČT

9.00 To je vražda, napsala III.

9.45 Krvavý sendvič. Am. seriál

9.45 To je vražda, napsala III. Zlato mrtvých

10.35 Vyprávěj. Příjimačky

11.30 AZ-kvíz

12.00 Zprávy ve 12

12.20 Předpověď počasí, sportovní zprávy, Události v regionech plus

12.30 Sama doma

14.00 Na stopě

14.25 Reportéři ČT. Kauzy a reportáže s Markem Wollnerem

15.10 Cestománie.

15.40 Jitka Molavcová – 70 let. Komíci na jedničku

16.35 Polopatě. Moderní hobby magazín Filipa Čapky

17.30 AZ-kvíz. Soutěž pro každého

18.00 Události v regionech

18.25 Kde domov můj? Zábavná vědomostní soutěž

18.55 Události za okamžik a počasí

19.00 Události

19.56 Branky, body, vteřiny

20.05 Losování Mimořádné Sportky a Šance

20.10 Poldové a nemluvně (12/13).

21.10 Evina nevína. Det./kom. seriál

21.10 13. komnata Jána Jackuliaka. Populární slovenský herec

21.39 Výsledky losování Šťastných 10

21.40 Všechnopárty. Zábavná talk show Karla Šipa

22.35 Profesionálové.

23.25 Přílišná starost. Br. krimi

23.25 Kriminalista II.

0.25 Její poslední hit. Něm. krimi

0.25 AZ-kvíz

0.55 Objektiv. Magazín zahraničních zajímavostí

1.20 Bolkoviny

2.00 Žiješ jenom 2x.

Z ředitelny do masérny

5.59 Dobré ráno. Ranní show České televize

8.30 Kouzelná škola

9.00 Učitelka... když děti učí telka. Zábavně-vzdělávací program

12.00 Etiopie, země kontrastů

12.35 Chcete mě?

13.05 Postřehy odjinud. Gruzie očima Petra Voldána. Vášně na lanech

13.10 Válečné lodě: Torpédové čluny. Br. dok.

13.55 Příběh života: Rodičovství (6/6). BBC Earth

14.45 Byla jednou jedna kráva. Fr. dok.

15.40 Etiopie, země kontrastů. Fr. dok.

16.35 Divočina bez hranic (1/13). Nationalpark Thayatal

17.00 Sousedé

17.30 Neobyčejná mláďata: Nejsrdnatější mrňousové (6/6). Am. cyklus

18.15 Balkánem nahoru a dolů s Adamem Ondrou (5/6). Extrémní Albánie

18.45 Večerníček. Káta a Škubánek

18.55 Vltava – staronová cesta

19.25 Vzduch je naše moře (21/30). Wellington KX-B neodpovídá 2. Dok.

19.40 Postřehy odjinud. Štýrsko očima Marie Woodhamsové. Království ledu a skal

19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce

20.00 Zázračná planeta: Afrika (3/5). Kongo. BBC Earth

20.55 Medicína: Lorenzo Nádherný (3/8). Překážky a příležitosti. It./br. hist. seriál

21.55 Učitel II (5, 6/8). Pol. seriál

23.45 Zabít Reagana

1.20 Hranice po našem

2.20 Jen si tak trochu přihnout

12.00 Polední Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 12.40 Malý Sheldon II (9). Am. kom. 13.00 Ordinance v růžové zahradě 2 (668). Není všem dnům konec 14.15 Mentalista VI (18). Klub vyvolených. Am. krimi 15.05 Mentalista VI (19). Hnědooká děvčata 15.55 Dr. House III (22). Výpověď. Am. seriál 16.57 Odpolední Počasí 17.00 Odpolední Televizní noviny, Sportovní noviny 17.30 Co na to Češi 18.30 Ulice (3860)

19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Čertova nevěsta. Čes. film 22.20 Rychle a zběsile 7 0.50 Mentalista VI (18, 19) 2.15 Dr. House III (22)

4.45 Teleshopping 5.20 Království opic. Am. dok. 6.40 Mentalista VI (16, 17). Am. krimi 8.15 Lego: Liga spravedlivých vs. Legie zkázy. Am. anim. film 9.40 Teleshopping

10.10 Vzkaz v láhvi. Am. film

12.35 Teleshopping

13.10 King Kong. Am. dobr. film

15.40 Nesvatbovi. Am. kom.

17.55 Vidláci. Am. kom.

20.00 Korálina a svět za tajemnými dveřmi. Am. anim. film

22.00 Tajemná řeka. Am. film

0.30 Čarodějky z Eastwicku

2.30 Šílenci na prknech. Am. kom.

16.40 DVA3 16.55 Terčín zvířecí svět 17.10 Cvičky pana Hudbičky 17.20 Kouzelná školka 17.50 Dynotrax Turbo 18.15 Šmoulové

18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Sofie První IV (26/30) 19.15 Jake a piráti ze Země Nezemě II (29/38) 19.40 Mášiny strašidelné příběhy 19.45 Čtení do ouška 20.00 Události v kultuře 20.18 Úsměvná galerie

20.20 Pop-rockové pódium 21.35 Příběhy světové hudby. Brian Johnson: Rock na cestě (6/6). Br. dok. 22.20 Příběhy českého jazzu (12/22). Dok. 22.45 Olympic – procházka historií (6/10) 23.15 Top of the Pops: Úžasně zpěvačky (6/12). Br.

12.25 Sportovní zprávy 12.50 Paralympijský magazín 13.15 Tanec: Brno Open 2020

13.45 Spurt 14.20 Bojové sporty 14.50 Cyklistika: inCycle 2020 15.20 S ČT sport na vrchol aneb nová energie českého lyžování

15.30 Alpské lyžování: FIS magazín SP 16.00 Judo: IPPON 16.20 Čtyřka sport 16.40 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy 20.05 Volejbal: UNIQA Extraliga 22.25 Hokej: NCAA Winter 2020 Championships 2.00 Branky, body, vteřiny

2.10 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy 4.05 Téma pro hosty ČT sport 4.20 Olympijský magazín

12.25 Polední zprávy 12.30 Jake a tlustoch IV (17). Přistaviště mám pod kontrolou 13.30 Walker, Texas Ranger V (17). 99. Ranger 14.30 Námořní vyšetřovací služba V (2). Rodina. Am. krimi 15.25 Z místa činu 16.30 Odpolední zprávy 16.45 Policie v akci. Čtyři případy, čtyři lidské osudy 17.40 Prostřeno! 18.55 VELKÉ ZPRÁVY 19.40 Divochy 19.55 TOP STAR 20.15 Zlatá maska. Záb. pořad 22.00 Cesta za pomstou. Am. thriller 0.10 Policie v akci 1.10 Walker, Texas Ranger V (17) 2.10 Námořní vyšetřovací služba V (2) 3.10 Jake a tlustoch IV (17) 4.10 Prostřeno!

9.15 Letecké nehody: Přísně tajné III (6)

10.25 Největší extrém světa II (4) 11.25 Nejdivočejší Indie (1) 12.40 Život v ráji (1)

13.45 Americká 90. léta (5) 14.45 Neviditelná města starověku (2). Atény. Br. dok.

15.50 Pohotovost pro exotická zvířata III (2)

16.50 Veterinář z Yorkshiru VII (3) 17.50 Yellowstone: Velké tání (1) 18.55 Objevování Pacifiku se Samem Neilem (3) 20.00 Bretaň: Země tuluňů. Něm. dok. 20.45 Humři: Rytíři hlubin. Něm. dok. 21.15 Nejdivočejší ostrovy II (5). Falklandy: Ráj tučňáků 22.20 Větelci dávnověku X (15) 23.25 Podivuhodná věda (6) 0.20 Dějiny zbrani (5)

4.40 Nebezpečné vztahy 5.40 Jak to dopadlo? 6.50 Klenot TV 9.50 Live Teleshopping

12.30 Naše zprávy 12.35 Záchranáři. Čtyři příběhy, čtyři výjezdy 13.45 Nebezpečné vztahy live 14.45 Nebezpečné vztahy 16.40 Mezi námi 17.15 Nebezpečné vztahy 18.25 Jasně a stručně 18.30 Nebezpečné vztahy 19.25 MOJE ZPRÁVY. Zábavná show 20.00 Týden podle Jaromíra Soukupa. Zábavná show 20.10 Cizinec na útěku. Am. western 22.25 Jasně a stručně 22.35 Lovce jelenů. Am. vál. film 2.35 Zákon a pořádek: Útvar pro zvláštní oběti IV (12) 3.30 Naše zprávy 3.35 Ostříháno

9.15 Slovo v obraze 9.40 „Iba“ škola 10.00 Krátké správy 10.30 Ruženec 11.00 Doma je doma 12.25 Ruženec 13.00 Fundamenty 13.55 Duchovní poradňa 14.25 Jeden na jednoho 14.40 Litánie k Najsvětějšímu Srdcu Ježíšovu 15.00 Hodina milosrdenstva (P) 15.30 Křížová cesta (P) 16.05 Nová kvalita života 16.25 VneMY (P) 17.00 Kulmenie (P) 17.15 A teraz čo? 17.30 Moja misia – magazín (P) 19.25 Ruženec 20.05 Krátké správy (P) 20.30 Svätý Anton z Padovy: Milost a oheň (P) 21.30 Spojení oceánem 22.30 Teodor, dar Boží 23.00 Katechéza 23.15 Večera u Slováka

13.30 Knihovnička

- 0.05 Noční bdění 1.00 Komorní hudba
2.00 Oktáva (R) 3.00 Z archivu hudebních pořadů (R) 5.27 Myšlenka na den (R 11.57, 17.55) 5.30 Ranní magazín 6.30 Evangelium: Jan 7.40-53 6.35 Ranní chvály
- 6.50 Duchovní slovo
7.00 Radio Vatikán (R)
7.30 Komentář týdne
8.00 TWR: Na sobotní frekvenci Proglasu
9.00 Písne a informace
10.30 Vonička pro milovníky dechovky
11.00 Zprávy Proglasu
11.05 Barvínek: Svátá Zdislava (R)
12.00 Anděl Páně
12.05 Hudební siesta a poezie: M. Kraft: Koncert pro violoncello a orchestr, W. A. Mozart: „Haffnerova“ serenada
- 13.30 **Knihovnička: Miloš Doležal: Když není motorka, lépe chodit pěšky. Po stopách P. Josefa Toulfara (R)**
13.45 Dnešek v kalendáři
14.00 Písničky pro hezké odpoledne
15.00 Zprávy Proglasu
15.15 Jak se vám líbí: Joakim Berghäll (R)
16.00 Čteme z křesťanských periodik
16.15 Hudební listování
16.55 Všimli jsme si (R)
18.00 Zprávy a Zrcadlo týdne
18.20 Komentář týdne
18.30 Folklorní sedmička
19.00 Vesmírníčky na dobrou noc 5/11: Planeta Nosánek
19.15 Slyšte, lidé! R.E.M. ke čtyřicetinám
20.15 DS: Zaseli vítr, sklídí bouři 5/8: Hory, přikryjte nás!
20.45 Radio Vatikán
21.05 Večerní chvály
21.20 Tóny ze scény: A. Vivaldi: Agrippa 2/2
22.30 Modlitba živého slavného růžence
23.50 Duchovní slovo

- 6.10 Tlapková patrola (20, 21) 7.00 Looney Tunes: Úžasná Show (2). Am. anim. seriál 7.25 Kačeří příběhy (19, 20). Am. anim. seriál 8.10 Hvězdné tolarý. Něm. film 9.20 SuperStar 11.20 Koření 12.15 Volejte Novu 12.50 Rady ptáka Loskutáka 14.00 Výměna manželék XII 15.20 Co je Šeptem... Am. kom. 17.05 Mumie. Am. dobr. velkofilm 19.30 Televizní noviny, Sportovní noviny, Počasí 20.20 Piráti z Karibiku: Salazarova pomsta. Am. film 22.40 Prci, prci, prcičky: Svátba. Am./něm. kom. 0.25 Mumie 3.50 Víkend 4.35 Volejte Novu 5.05 Novashopping

- 6.30 Ninjago VIII (3). Oni & drak. Dán. anim. miniseriál 6.55 M*A*S*H (63-65) 8.30 Autosalon.tv 9.45 Tloušťci EXTRA 10.20 Zlatá maska. Záb. pořad 12.15 Vražedné záhady slečny Fisherové III (3). Vražda a mozzarella. Austr. krimi 13.25 Vražedné záhady slečny Fisherové III (4). Krev a peníze 14.45 Tulipány pro Rose. Kan. film 16.40 Limonádový Joe (čb). Čes. kom. 18.55 VELKÉ ZPRÁVY 19.40 Divošky 19.55 TOP STAR 20.15 Einstein - Případy nesnesitelného génia (2). Balistika. Kom. akc. krimi 21.30 Jak básníkům chutná život. Čes. kom. 23.55 V řetězech. Am. thriller 2.20 Nepoučitelní

21.35 Bačkorám navzdory

- 6.05 Labyrintem víry s Tomášem Halíkem: Vyzván i nevyzván
6.30 Rok vína
6.55 Hlubinami vesmíru s dr. Petrem Scheirichem, 1. díl
7.35 Cesta k církvi - Život a osud otce Alexandra Meně
8.35 Příroda kolem nás: Ježek a buvol pralesní
8.55 Sedmihlasy: Babka a kozlík
9.00 Animované biblické příběhy
9.35 GOODWILLBOY IV. (13. díl)
10.15 V posteli POD NEBESY V. (1. díl)
11.10 Víra do kapsy
11.25 Tak trochu jiný lyžák
11.45 Přejeme si... [P]
12.00 Angelus Domini [P]
12.05 Pod lampou
14.10 Terra Santa News
14.30 Letem jazzem
15.45 V pohorách po horách: Plešivec - Brdy
16.00 Výpravy do divočiny
17.05 Velehradská zastavení: Díl 6. - Poutníci ze Slovenska
17.15 Víťajte u nás: Rožňovské slavnosti 2019
18.00 Mše svatá z kaple Telepace [L]
19.10 Maminčiny pohádky: Čarovná křída I.
19.20 Světlo pro Evropu: Výročí pádu Berlínské zdi
19.30 V souvislostech [P]
19.50 Přejeme si...
20.05 Outdoor Films s Markétou Hanákovou: S kardiostimulátorem do velehor [P]
21.35 **Bačkorám navzdory: Poslední etapou k cíli [P].** Medailon přestavuje 87letou paní, která se rozhodla strávit zbytek života v Charitním domu sv. Václava
22.00 Živě s Noe
23.10 Jak potkávat svět: se Simou Martausovou
0.35 Sierra Leone: Ježíš v ulicích

- 4.40 Teleshopping
5.10 Podraz. Am. krimi film
7.25 Mentalista VI (18, 19). Am. krimi
9.05 Vidláci. Am. kom.
11.15 Teleshopping
11.50 Nesvatbovi. Am. kom.
14.00 Korallina a svět za tajemnými dveřmi. Am. anim. film
15.55 Zachraňte Willyho 3. Am. dobr. film
17.25 Rychle a zběsile 7
20.00 Sufražetka. Br. drama
22.05 Parchanti. Am. akc. film
23.50 Tajemná řeka. Am. film
3.15 Čarodějky z Eastwiku

- 6.10 Lovce rybích obrů III (6) 7.10 Větelci dávnověku: Nezvratné důkazy (1) 8.10 Bílá místa historie II (10) 9.10 U455: Zapomenutá ponorka 10.25 Hitlerův kruh zla (1) 11.40 Frank v Mexiku (5) 12.40 Arabské inferno (1) 13.45 Ross Kemp: Extrémní svět (1) 14.45 Jak přežít katastrofu (5) 15.45 Rovník z výšky (4) 16.55 Zvířata se zlou pověstí (2) 18.00 Ocelová srdce IV (4). Něm. dok. 19.00 Bear Grylls: Muž vs. divočina IV (10). Guatemala. Br. dok. 20.00 Pravěk Země (1). Fr. dok. 22.00 Watergate (2) 22.55 Letající tygři (4) 0.05 Mechanici obřích strojů (2) 1.10 Malé velké zlepšovaky II (3)

16.30 Eva tropí hlouposti

- 6.00 Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli. Led
6.30 Polopatě. Moderní hobby magazín Filipa Čapky
7.25 Pohádka pro pamětníky... Pavel Šrut - 80 let. Komu straší ve věži
8.15 Gejzír. Geniální nápady, odvážné experimenty a vyprávění
8.45 Durrellovi II (1/6). Br. seriál
9.35 Columbo. Popel popelu. Am. seriál
11.05 Všechnopárty. Zábavná talk show Karla Šípa
12.00 Z metropole, Týden v regionech
12.25 Hobby naší doby
12.50 **Postřehy odjinud. Gruzie očima Petra Voldána. Hurikán na jevišti**
13.00 Zprávy
13.05 Jana Brežinová - 80 let. Čertův švagr. Poh.
14.15 **Milena Steinmasslová - 65 let. Pavouk se smaragdovým očima** Perinbaba. Sl. poh.
16.30 **Pro pamětníky... Raoul Schráníl - 110 let. Eva tropí hlouposti. Kom.** Móda s Terezou Vu. Sportovní styl
18.25 Kluci v akci
18.55 Události za okamžik a počasí
19.00 Události
19.52 Branky, body, vteřiny
20.05 Ach, ta láska nebeská... Hud. kom.
21.14 Výsledky losování
21.15 Štátných 10 a Euromiliony
21.15 Miroslav Ondříček - 5 let od úmrtí. Amadeus. Am. film
0.10 Detektiv Endeaavour Morse II. Dávné hříchy. Br. seriál
1.40 Manéž Bolka Polívky
3.55 Sama doma
5.30 Z metropole

- 14.55 Šmoulové 15.20 Věda je detektivka 15.45 Wafku. Fr. anim. fantasy 16.10 Ronja, dcera loupežníka. Jap. anim. 16.35 Dynotrax Turbo 17.20 Ovečka Shaun V 17.30 MasterChef Junior VI (3/16) 18.15 Šmoulové 18.40 Zprávičky 18.45 Večerníček 18.55 Sofie První IV (27/30) 19.15 Jaké a piráti ze Země Nezemě II (30/38) 19.40 Máša a medvěd 19.50 Pat a Mat se vrací 20.00 Události v kultuře 20.18 Úsměvná galerie: Gustave Caillebotte - Parketáři (2/3) 20.20 Je nám ctí... G. Donizetti: Favoritka 23.00 Kino Art. Vzpomeň si. Kan. drama 0.35 Top of the Pops: Úžasná zpěvačky (6/12)

- 5.55 Zvířata v divočině (27). Přír. seriál 6.35 ANIMÁČEK. Dinopark 7.00 Klenot TV 9.30 Naše zprávy 9.40 Kašpárku, vař! 10.00 Babica vs. Sapík 11.50 INSTINKTY Jaromíra Soukupa 12.45 Katie Fforde: Anděl hledá lásku. Něm. film 14.55 Otec Braun (4). Něm. krimi 17.10 Záchranáři. Čtyři příběhy, čtyři výjezdy 18.30 Nebezpečné vztahy 19.25 MOJE ZPRÁVY 20.00 Týden podle Jaromíra Soukupa. Zábavná show 20.10 Barrandovský videostop 21.10 Cibulkova zábavná tajemka 22.45 Nebezpečné vztahy 23.40 Zákon a pořádek: Útvar pro zvláštní oběti IV (16) 0.35 Exkluziv Kateřiny Brožové

17.00 Kamera na cestách

- 6.00 Raniček. Z deníku žáka III.B aneb Edudant a Francimor
6.05 Včelka Mája II
6.20 Bali. Fr. anim. seriál
6.30 Prasátko Peppa II
6.45 City: Dobrodružství. Am. anim. seriál
7.00 Drobečci
7.05 Včelka Mája II
7.20 Ovečka Shaun V. Br. anim. seriál
7.30 Studio Kamarád
9.00 Běžkotoulky. Tvrdošin
9.10 Náš venkov: Cesta za školou
9.40 Putování za muzikou
10.10 Folklorika: Tohle je dixieland!
10.35 Putování s párou (6/10). Kolem Slavkovského lesa
11.05 Letecké katastrofy: Tajemství letu č. 990. Kan. dok.
11.55 Babylon. Dok.
12.25 Rošťáci. Am. film
14.15 Žiju Dunajem. Sl. dok.
15.10 Na cestě po fidžijském Vanua Levui. S Jiřím Bartoškou a Miroslavem Donutilem
15.40 Tajný život psů II (1/3). BBC Earth
16.30 Balkánem nahoru a dolů s Adamem Ondrou (5/6). Extrémní Albánie
17.00 **Kamera na cestách: Malé perly Karibiku. Fr. dok. Zárazná planeta: Afrika (3/5). Kongo. BBC Earth**
18.45 Večerníček. Káta a Škubánek
18.55 Sousedé
19.20 **Zasvěcení: Dominikánky**
19.50 Zprávy v českém znakovém jazyce
20.00 Bojovali za vlast. Sov. vál. film
22.40 Noc patří nám. Am. krimi drama
0.30 Medicejové: Lorenzo Nádherný (3/8). Překážky a příležitosti. It./br. hist. seriál
1.25 Dicte - kriminální reportážka III (2/10). Dán. seriál
3.10 Letadlová loď Enterprise: Pekelné kladivo (7/10). Am. dok.
4.05 Zvíře jako zbraň

- 9.20 Snowboarding: FIS magazín SP 9.50 Běh: Sportisimo 1/2Maraton Praha 2020 11.20 Klasické lyžování: Reistadlopset 12.20 Panorama 12.40 S ČT sport na vrchol aneb nová energie českého lyžování 12.50 Běžkotoulky. Tvrdošin 13.05 Čtyřka sport 13.25 Josef Vojta. Medailon 13.35 Archiv D: Prohry a vítězství Jana Kodeše. Dok. 14.05 Florbal: Superliga florbalu 16.40 Hokej: Generali Česká pojišťovna play off Tipsport extraligy 20.05 Basketbal: BK ARMEX Děčín - SLU-NETA Ústí nad Labem 21.45 Hokej: NCAA Winter 2020 Championships 2.00 Branky, body, vteřiny

- 8.35 Správy ze Svätej zeme 9.05 Večerná univerzita 10.05 Krátke správy 10.15 Vne-MY 10.45 A teraz čo? 11.00 Misie - Až na kraj sveta s jezuitmi 12.00 Anjel Pána 13.00 Spojení oceánom 13.30 Večera u Slovaka 14.00 Akatist (P) 14.40 Loretánske litanie 15.00 Hodina milosrdenstva 15.30 Ruženec z Lúrd 16.00 Generálna audiencia 16.40 Nová kvalita života 17.30 Svätý Anton z Padova: Milosť a oheň 18.30 Spravodajský súhrn (P) 18.50 Živý vstup z Nitry (P) 19.00 Mestské misie Nitry (P) 20.30 Krajina tieňov (P) 22.00 Nová kvalita života 22.30 Katolícka Austrália (4/5) 23.00 Vaticano

care[®]

Balíky pomoci pro lidi v nouzi

Inzertní příloha Katolického týdeníku 12/2020

17.–23. března 2020

**NEJVĚTŠÍ HUMANITÁRNÍ
KATASTROFA NA SVĚTĚ.**

**ŽENY A DĚTI V JEMENU
POTŘEBUJÍ VAŠI POMOC!**

„Žili jsme pod stromy dva roky poté, co jsme museli uprchnout před válkou z našeho rodného města,“ říká Najwa, dvaatřicetiletá maminka sedmi dětí (na fotografii). Dnes bydlí celá rodina v jedné místnosti s jedinou postelí. Někteří však stále musí spát venku. Kvůli válce přišel Najwin muž o práci. Je nucena kupovat jídlo na dluh. Děti jsou často nemocné, protože jim nemůže poskytnout ani tři jídla denně.

19. března uplyne dlouhých pět let od začátku války, která připravila o život desítky tisíc lidí. Miliony dalších bojují o život, jednou z nich je i Najwa. V Jemenu právě teď probíhá největší humanitární krize současnosti, o které média téměř neinformují. **Situace je zde stále kritičtější. Mnoho dětí trpí akutní podvýživou. 17 milionů lidí nemá přístup k pitné vodě.** Proto jsme na místě také my z CARE. Distribuujeme potřebným lidem vodu a základní potraviny. Podporujeme rodiny, které by jinak nepřežily. Stavíme s místními obyvateli nové studny a opravujeme ty staré. **Díky naší činnosti se může napít čisté vody již více než 1,3 milionu lidí.**

Váš dar má cenu života.

Pouze rychlá humanitární pomoc dokáže zachránit děti a rodiny na pokraji vysílení.

- **1 balík CARE s tabletami na čištění vody v hodnotě 450 Kč**
pomůže zajistit pitnou vodu jako prevenci cholery.
- **1 balík CARE s výživou pro děti v hodnotě 750 Kč**
zajistí jednomu podvyživenému dítěti vysokokalorickou terapeutickou výživu.
- **1 balík CARE pro přežití v hodnotě 1 500 Kč**
pomůže zajistit celé rodině v nouzi to nejdůležitější pro přežití – vodu, potraviny a základní hygienické potřeby.

CARE je jednou z největších mezinárodních humanitárních organizací. Po celém světě zachraňuje životy a podílí se na odstraňování chudoby. Také díky štědrosti čtenářů Katolického týdeníku podpořila v roce 2019 více než 68 milionů lidí ve 100 zemích světa. CARE byla založena roku 1945 s cílem pomoci strádajícím lidem ve válkou zničené Evropě. Jen Československu poskytla v letech 1946-1950 pomoc v hodnotě 32,8 milionu korun. Česká kancelář byla v době totality zrušena. K její obnově došlo v roce 2007. Dnes lidem v nouzi s Vaší pomocí hrdě pomáháme taky my.

Děkujeme, že pomáháte s CARE! Váš dar má cenu života.

Jemen: nejhorší humanitární krize současnosti

Rafiqa byla provdána ve 14 letech. Její chudá rodina už ji nemohla živit.

Snímek Jennifer Bose / CARE

Šestnáctiletá Rafiqa a její roční syn Mohammad (na fotografii) museli společně s příbuznými utéct z domova v Al Dhale začátkem loňského roku.

Jejich dům se v důsledku vojenského útoku ocitl v plamenech. Utekli pouze s tím, co měli na sobě. Dnes Rafiqa patří k více než 3,6 milionu obyvatel Jemenu, kteří jsou kvůli válce vysídle-

ni uvnitř vlastní země a živoří. Rafiqa nyní žije ve městě Aden: „Abychom se sem dostali, musela jsem prodat své zlaté náušnice a žebrať na ulici. Nejhorší je, že syn trpí potničkami. Přá-

la bych si vrátit se domů, protože tam stále žijí moji rodiče. Dokud ale nebude mír, zpátky nemůžeme,” říká mladá maminka.

Válka v Jemenu začala v březnu roku 2015. Po pěti letech konfliktu potřebuje 80 % populace, tedy 24 milionů lidí, humanitární pomoc. Lidem v Jemenu chybí základní věci nezbytné pro život: voda, jídlo, hygienické zázemí, lékařská péče či místo, kam v bez-

peči složit hlavu. Děti trpí podvýživou, čelí infekčním onemocněním jako cholera a nemohou chodit do školy. Lidé zde kvůli nedostupnosti lékařské péče umírají na běžně léčitelná onemocnění, jako jsou cukrovka nebo zánět slepého střeva. Více než 17 700 civilistů bylo v důsledku bojů zabito a více než 3 miliony lidí musely ve strachu o život opustit své domovy.

Válečný konflikt a útoky, které cílí na civilisty, silně poškodily infrastrukturu země: silnice, mlýny nebo také přístavy. Cílem útoků se bohužel stávají i nemocnice a jiná zdravotnická zařízení. CARE se neúnavně zaměřuje na pomoc lidem v nouzi. S větší podporou může zachránit více životů! CARE lidem jako Rafiqa poskytuje vodu a základní potraviny. Podporuje rodiny, které by jinak nepřežily. Staví nové studny, opravuje ty staré, buduje latríny a hygienická zařízení. Díky tomu pomáhá předcházet šíření infekčních onemocnění. Každý měsíc CARE podpoří milion nejzranitelnějších obyvatel Jemenu.

Ženy jsou více zatíženy dopady krize a války, zároveň jsou to ale ony, které často musejí nést odpovědnost za uživení celé rodiny. CARE proto věnuje specifickou pozornost a podporu rodinám, kde je živitelkou rodiny / hlavou domácnosti žena.

V Jemenu CARE působí od roku 1992, a má proto o zemi velmi dobré znalosti. Její kanceláře se nacházejí na klíčových místech ve městech Amran, Hajjah, Taiz a Aden. Díky tomu je pomoc CARE efektivně rozprostřena.

Texty v příloze tým CARE

Dva miliony dětí ve věku do pěti let trpí akutní podvýživou.

Snímek Ammar Awadh Omar Avadh Bamatraf / CARE

17,8 milionu lidí nemá přístup k pitné vodě a hygienickému zázemí. CARE staví nové studny, opravuje staré a distribuuje vodu. *Snímek Holly Frew / CARE*

Dívky mají mít školní uniformy, ne svatební šaty!

„Bylo mi dvanáct let, když jsem se musela provdat za pětadvacetiletého muže. Matka zařídila sňatek, aniž mi o tom řekla. A tak jsem utekla,“ začíná vyprávět Mikre z Etiopie.

Na venkově v Etiopii je běžné, že jsou už jedenáctileté dívky provdávány za mnohem starší muže proti své vůli. Útěk se Mikre ovšem nepovedl, musela se vrátit domů a vdát se: „Nemohla jsem nic dělat. Šla jsem s ním. Ale po třech dnech jsem utekla k matce a nechtěla se vrátit zpět.“

Mikre se v 16 letech stala živitelkou celé své rodiny.

Snímek Kate Adelung / CARE

„Vrátila se domů a řekla, že raději zemře, než aby přestala chodit do školy,“ vzpomíná její matka Mare Nega. Otec a živitel rodiny byl okraden a zabít cestou domů z trhu. „Poté co můj muž zemřel, byla jsem zoufalá. Nemohla jsem si dovolit žít, natož šatit své děti,“ vysvětluje obtížnou situaci Mare. Na severu země v regionu Amhara, kde Mikre žije, je 48 % dívek provdáno před dovršením patnácti let.

Mare svou dceru nechtěla ztratit. Proto ji podpořila v rozvodu. Rodina za to ale byla komunitou odsouzena. Mikre zažívala šikanu a musela se potýkat s obviněním, že opustila svého manžela a místo něho upřednostnila vzdělání. „Bála jsem se chodit do školy,“ vzpomíná. Navzdory tomu ve studiu pokračovala a zapojila se do výukového programu od CARE. Zde se naučila, nejenom jak správně hospodařit s penězi, ale také o nebezpečí brzkých sňatků. Mikre si od místní skupiny spořicí kooperativy půjčila peníze a začala chovat slepice. Brzy měla dost peněz, aby mohla zabezpečit školní pomůcky pro sebe i své sourozence.

40 % dívek v Etiopii je provdáno před završením věku 18 let a 14 % z nich je provdáno před svými 15. narozeninami.

Snímek Josh Estey / CARE

Mikre je dnes ve svých 16 letech hlavou domácnosti. Drobně podniká a studuje, aby se stala lékařkou. Zabránila také provdání své mladší sestry. „Až získám vzdělání, chci si sama určit, koho si vezmu. Stejně tak mé sestry. Chci, aby se má komunita změnila a také, aby skončila předčasná manželství.“

Čtyřicet procent dívek v Etiopii je provdáno před završením věku 18 let a 14 % z nich je provdáno před svými 15. narozeninami. Hlavním důvodem dětských sňatků bývá, že rodiče v nejchudších zemích světa nemají prostředky na uživení svých dcer. Jejich počet výrazně narůstá v případě

katastrof a krizí. Brzké sňatky ohrožují zdraví mladých dívek. Hrozí, že budou fyzicky zneužívány, nakazí se HIV a dalšími nemocemi, zemřou během těhotenství nebo porodu. Navíc mají výrazně sníženou šanci na dokončení vzdělání. V důsledku toho přetrvává kruh chudoby – v rodinách i celých komunitách. Jaká je cesta ven z tohoto kruhu? CARE pracuje s celými komunitami, prosazuje důležitost vzdělání dívek i žen a rovného přístupu k příležitostem a zdrojům. Pokud ženy a dívky získají vzdělání, sníží se počet dětských sňatků. Zvýší se tak soběstačnost a prosperita nejen žen a dívek, ale i celých komunit.

Škola, která připraví na budoucnost

Chtěli byste, aby se vaše dítě připravilo ve škole na svou práci? Právě takovou školu provozuje CARE v Samut Sakhon v Thajsku.

Tato škola je zcela závislá na financování CARE a dává jedinečnou šanci na vzdělání dětem, které by jinak zůstaly ngramotné. Děti s rodiči utekli z Myanmaru (Barmy) před násilím nebo extrémní chudobou. Rodiče v drtivé většině těžce pracují v továrnách na zpracování ryb.

V Samut Sakhon žije přibližně 5 500 dětí migrantů z Myanmaru. Necelá polovina z nich navštěvuje oficiální thajské školy. Ostatní nemohou, protože nemají legální status nebo neumějí thajský jazyk, a školu by proto nezvládaly. Přibližně dalších 1 200 dětí chodí do škol provozovaných neziskovými organizacemi. Jednou z nich je právě škola CARE v Samut Sakhon.

Ředitelka Katarína Klamková na návštěvě školy.

Snímek CARE

Školu navštěvuje 103 dětí ve věku 4 až 16 let. Děti se zde nejen naučí thajský jazyk, angličtinu, matematiku a další, ale především získají praktické znalosti a dovednosti, které jim pomohou získat důstojné zaměstnání. Velký důraz je zde kladen na praktické vyučování: děti se starají o zeleninovou zahradu, společně vaří nebo myjí nádobí. Co studenti na zahradě pěstují? Například rajčata, špenát, brokolici nebo bazalku. Také nakličují klíčky

a pěstují houby (především hlívu ústříčnou). Z těchto plodin pak připravují různé chutné polévky nebo pokrmy s rýží.

„Uvědomila jsem si zde, co je podstatné. Zázemí školy není nijak luxusní, je jednoduché, nicméně způsoby výuky, interaktivní zapojování dětí, projektová výuka, osobní přístup k dětem respektující znalost jejich životních podmínek a potřeb, spolupráce s rodiči a komunitou i ra-

dost, která rezonuje všemi místnostmi, je něco, co mi nenabídla ani moje škola v Evropě,“ vzpomíná na svou návštěvu školy Katarína Klamková, ředitelka CARE Česká republika, a dodává: „Navíc jsou roční náklady na provoz školy nízké. Snažíme se, aby školu mohlo navštěvovat co nejvíce žáků.“

Neméně důležité je, že děti nejen získají kvalitní vzdělání, ale také jsou chráněny před dětskou prací nebo nebezpečím thajských ulic. Ty, které nemají takové štěstí a nemohou chodit do školy, celé dny zůstávají zavřené samy ve tmavých bytech nebo chodí s rodiči pracovat či jsou vystaveny veřejnému nebezpečí a prostituci.

Jste studentí a rádi byste podpořili žáky na druhém konci světa? V roce 2019 takto škole pomohlo gymnázium The English College in Prague. Studenti uspořádali festival a jeho výťažek věnovali dětem v Samut Sakhon. Z jejich podpory jsme zaplatili měsíční plat paní učitelce Naritsara. Uspořádejte dobročinnou sbírku i ve vaší škole. Ozvěte se nám na e-mail care@care.cz. Těšíme se na spolupráci!

Z celodenní dřiny v obchodě zpět do lavic

Válka v Sýrii v březnu vstupuje do desátého roku trvání. Vysilující konflikt vyhnal z domovů miliony Syřanů. Tito lidé ztratili nejen své domovy a mnohdy členy rodiny a blízké přátele, ale také šanci na budoucnost. Děti musely přerušit školní docházku, některé do školy dokonce ani nezačaly chodit.

Mohamed (na fotografii) pochází ze Sýrie, odkud s rodinou utekl před válkou do sousedního Jordánska. Když jeho rodiče onemocněli, musel opustit školu a začít chodit do práce. Přestože pracoval každý den od 7:30 do 22:30, vydělal si pouze 2,5 JOD (necelých 80 Kč). „Bylo mi strašně líto, že ostatní děti chodí do školy a já jsem nemohl,“ vzpomíná Mohamed. Jeho situace se změnila díky programu CARE zaměřenému na vzdělávání dětí. Nyní opět chodí do školy a je výborným žákem. Touží se stát lékařem a pomáhat ostatním. V současné době je zároveň dobrovolníkem pro CARE. Chce bránit práva dětí, bojovat proti šikaně ve škole, jejíž obětí se v minulosti stal, a proti dětské práci. „Desítky tisíc dětí uprchlíků v Jordánsku nechodí do školy. Mu-

Mohamed (15 let) a Enisa (11 let) před CARE Hasmi centrem pro uprchlíky v jižním Ammánu v Jordánsku. Oba jsou výborní studenti a vzorem pro ostatní děti.

Snímek Katharina Katzer / CARE

síme vysvětlovat důležitost vzdělání,“ doplňuje Enisa (na fotografii).

Také osmnáctiletá Yara (na spodním snímku) je jednou z účastníků vzdělávacího programu CARE. Pochází ze Sýrie, odkud musela utéct před válkou, a nyní žije v Ammánu v Jordánsku. Díky podpoře CARE mohla Yara

pokračovat ve studiu, které kvůli válce musela přerušit. „Vždy jsem se chtěla stát lékařkou nebo lékárníci. Jestli se mi povede vystudovat, stanu se pediatřičkou a budu pomáhat dětem,“ popisuje své budoucí plány Yara.

85 % rodin pod hranicí chudoby

Jordánsko je třetí zemí na světě (po Turecku a Libanonu) s největším počtem syrských uprchlíků. Na svém území hostí více než 650 tisíc Syřanů, což má samozřejmě hluboké dopady na místní ekonomiku. Jordánský stát sice otevřel vzdělávací systém pro děti uprchlíků, z finančních důvodů jej však může využít jen zhruba polovina těchto dětí. V Jordánsku nyní žije 85 % rodin pod hranicí chudoby. Proto musí své děti místo do školy posílat do práce. Díky dlouhodobému programu CARE „Cash for Education“ mohou děti zase začít studovat.

Hlavním cílem projektu CARE České republika *Podmíněná peněžitá pomoc ve vzdělání* je pomoci dětem s návratem do školy, naplnit jejich právo na vzdělání a podpořit jejich extrémně zranitelné rodiny v získání finanční podpory. Celkem bude takto podpořeno více než 273 dětí z ekonomicky a sociálně slabých rodin (pocházejících z 30 % jordánských

a 70 % uprchlických domácností). Rodinám bude po dobu deseti měsíců poskytována finanční podpora. Projekt je realizován v úzké spolupráci s rodiči, místními lidry, zástupci komunity a Ministerstvem školství Jordánska.

CARE v rámci projektu rovněž pracuje s uprchlickou komunitou. Čtyři tisíce uprchlíků budou informovány o možnostech získání podpory u nestátních organizací a varovány před riziky migrace včetně těch, které přináší především pro děti. Nabízí jí různá vzdělávací a odborná školení, asistenci při získávání pracovního povolení, poradenství a psychosociální podporu.

Pomoc na místě

Cílem projektu je zlepšení sociální a ekonomické situace uprchlíků v Jordánsku. Díky tomu nebudou nuceni riskovat životy při migraci ani při předčasném návratu do Sýrie, kde válka ještě neskončila. Umožníme jim žít důstojný život.

Projekt je realizován díky finanční podpoře Ministerstva vnitra ČR / programu Pomoc na místě.

Yara (18 let) se chce stát dětskou lékařkou.

Snímek CARE Jordan

„Trpí potichu“ aneb o jakých krizích se nemluví

Vloni trpělo více než 51 milionů lidí v 10 krizích, které zůstaly před očima veřejnosti skryty. Média o nich neinformují a zrak světa se upírá jinam.

Humanitární organizace CARE pracuje neúnavně, aby pomáhala na místech mimo radar médií a veřejnosti. Získat podporu pro ty, kteří ji nejvíce potřebují, je ale stále těžší, pokud jim svět věnuje jenom malou pozornost. Na následujících řádcích se proto v krátkosti dozvíte o deseti krizích, o kterých jste patrně ještě neslyšeli.

1. Madagaskar – „2,6 milionu lidí je zasaženo suchem způsobeným změnami klimatu.“

Navíc na konci roku 2019 potřebovalo více než 916 000 lidí akutní potravinovou pomoc. Madagaskar je na čtvrtém stupni škály chronické podvýživy. Jedno ze dvou dětí ve věku do pěti let trpí poruchou růstu v důsledku nedostatečné výživy.

2. Středoafriická republika – „Brutální konflikt v srdci Afriky, 2,6 milionu lidí potřebuje humanitární pomoc.“

Násilné střety a útoky na civilisty způsobily, že jeden ze čtyř obyvatel Středoafriické republiky uprchl ze svého domova. Více než 600 000 lidí je vnitřními uprchlíky a téměř 594 000 se stalo uprchlíky v sousedních zemích, jako je Kamerun, DR Kongo a Čad. Tyto země samotné bojují s vysokým stupněm chudoby. Navíc podle Globálního indexu hladu patří Středoafriické republice smutné prvenství jakožto nejhladovější zemi světa.

3. Zambie – „Na přední linii v boji s dopady klimatické změny, odhadem 2,3 milionu lidí zde potřebuje akutní potravinovou pomoc.“

V Zambii jsou dopady změny klimatu nepopíratelné. Lidé zde potřebují naléhavou pomoc v důsledku opakujících se dlouhotrvajících such. Potravinová nejistota je způsobená extrémními změnami počasí.

4. Burundi – „Nestabilita v zemi prohlubuje humanitární krizi, 1,7 milionu lidí dlouhodobě bojuje o zajištění potravin pro své rodiny.“

Vzhledem k dlouhodobé politické nejistotě, vysoké míře chudoby a závažnému stavu lidských práv zůstává humanitární situace v Burundi křehká. Přírodní katastrofy, pohyby obyvatelstva, epidemie malárie a riziko přenosu eboly do země jenom více prohlubují nestabilitu v zemi.

Dvouročního Aboubacara přinesla na kliniku jeho sedmdesátiletá babička Habi. Ta se o něj začala starat před sedmi měsíci, když jeho matka zemřela na malárii. Aboubacar je těžce podvyživený. V oblasti Čadského jezera trpí akutní podvýživou na 490 000 dětí ve věku do pěti let.
Snímek Josh Estey / CARE

5. Eritrea – „Útěk před suchem a represemi, polovina všech dětí ve věku do pěti let trpí poruchou růstu v důsledku podvýživy.“

Těžká sucha v posledních letech zhoršují situaci v zemi. Selhávající zemědělská produkce vede k potravinové nejistotě a podvýživě u velké části populace. V zemi byla také prodloužena povinná vojenská služba a soustavně jsou zde potlačována základní lidská práva. Nemohou zde působit nevládní humanitární organizace, stejně tak je odepřen přístup novinářům.

6. Korejská lidově demokratická republika – „Hlad za zamčenými dveřmi, přibližně 10,9 milionu lidí potřebuje přístup k potravinám či vodě.“

Jak CARE nejenom v těchto krizích pomáhá?

V případě náhlé katastrofy zaopatřuje potřebné lidi tím nejnutnějším: potravinami, pitnou vodou, hygienickými balíčky, dekami, stany a lékařskou péčí. Na místech krize zůstává i poté, co se o oblast přestanou zajímat média. Pomáhá lidem obnovit zázemí, živobytí a vyrovnat se s traumatickými prožitky. S místními komunitami nastavuje opatření, aby v budoucnu lépe čelily následkům katastrof.

Kromě dopadů násilných střetů a konfliktů trápí komunity nejvíce extrémní počasí. Dlouhá a silná su-

cha předpokládá se, že 43 % populace je podvyživeno, protože zemědělská a potravinářská produkce nenaplnuje potřeby obyvatel země.

7. Keňa – „Uvěznění uprostřed povodní a sucha, více než 1,1 milionu lidí žije bez pravidelného přístupu k potravinám.“

Dlouhodobá a intenzivní sucha vedla v Keni ke snížení potravinové produkce přibližně o polovinu a zhoršení dostupnosti pitné vody. V důsledku toho narostly ceny potravin. Více než 500 000 dětí ve věku do pěti let potřebuje léčbu podvýživy.

8. Burkina Faso – „Tichá humanitární katastrofa, více než čtvrtina popula-

ce, tedy 5,2 milionu obyvatel, je zasažena vystupňováním násilí v centrální oblasti Sahelu.“

Burkina Faso je poznamenána dlouhou nestabilitou v důsledku mocenského vakua země, slabé vlády a přítomnosti ozbrojených skupin. Kromě toho se jedná o chudou zemi, která trpí vysokou mírou ekonomických nerovností a deficitem v zemědělství.

9. Etiopie – „Začarovaný kruh katastrof, hladu a vysídlení, přibližně 7,9 milionu lidí trpí vážnou mírou podvýživy, zejména těhotné a kojící ženy, kojenci a starší lidé.“

Etiopie čelila v roce 2019 mnoha výzvám: východní a jihovýchodní části země trpěly extrémním suchem, místně také záplavami. Velké množství uprchlíků, vnitřně vysídlených osob, navrátilců i hostitelských komunit vytvořilo tlak na humanitární pomoc.

10. Oblast Čadského jezera – „Ozbrojený konflikt, vysídlení a hlad, téměř 10 milionů lidí, kteří potřebují humanitární pomoc.“

Tato krize má mnoho tváří: 10 let násilného konfliktu, chudoby, hladu, vysídlení a klesající hladina vody v jezeře vedly k tomu, že téměř 10 milionů lidí potřebuje humanitární pomoc. Tento konflikt zasáhl Čad, Niger, Kamerun a Nigérii. Jednou z těch, kteří v tomto konfliktu trpí potichu, je Salma. Její příběh si můžete přečíst na str. 15.

Krize vyhnala z domovů více než čtyři miliony lidí

Sestra Sofia s potřebnými.

Snímky Josh Estey / CARE

Venezuelu každý den opouští přibližně pět tisíc jejích obyvatel. V posledních pěti letech ze země odešly více než 4 miliony lidí.

Jedná se o největší exodus v Latinské Americe za posledních sto let. 29 milionů obyvatel země, kteří zůstali, trpí důsledky politické nestability, inflace a stále se zvyšující zločinnosti. Lidé zde hladovějí, žijí v chudobě a nemají přístup ani k základní lékařské péči. Umírají na běžně léčitelná onemocnění nebo kvůli nedostupnosti léků. Uprchlíkům v okolních zemích pomáhají nejenom neziskové a humanitární organizace, ale i jednotlivci. Jednou z nich je dobrosrdečná katolická sestra Sofia.

Sofia vede „Polévkovou kuchyni“ v blízkosti města Corrales v Peru. Každý den dodá tato kuchyně teplé jídlo stovkám mužů, žen a dětí. Sestra vede dobrovolnické zdravotnické zařízení a také výcvikové kurzy, kde učí migranty, jak se stát krejčími. Věhlas její pomoci překračuje hranice.

„I když jsem měla práci, moje děti trpěly podvýživou. Děkuji Bohu, že jsme učinili to bolestivé rozha odešli ze země. Cesta do Ekvádoru se čtyřmi dětmi bez peněz byla ale velmi obtížná,“ líčí situaci Elena (na fotografii s dětmi), která se v Ekvádoru setkala se svým manželem. Nyní je již celá rodina pohromadě. Krize ve Venezuele takto rozdělila stovky rodin.

CARE stejně jako sestra Sofia není lhostejná vůči obtížím, které lidé prchající z Venezuely doprovází. V Ekvádoru, Peru, Kolumbii a na jihu Venezuely poskytuje těm nejzranitel-

Elena tvrdě pracovala, přesto nemohla své děti ve Venezuele uživit.

nějším finanční poukázky na potraviny a ubytování, dále například jízdenky na autobus a SIM karty. Kromě toho ženám dodává hygienické balíčky a vyvíjí aktivity, které mají za cíl zvýšit pozornost vůči násilí na základě pohlaví. V ohrožení zneužitím a násilím jsou především ženy. Ty se na útěku

často stávají obětmi prostituce a obchodu s lidmi.

Dlouhodobým cílem CARE je podpora uprchlíků v hostitelských zemích. Zasazuje se, aby měli přístup ke vzdělání, zdravotní péči a službám sociální ochrany a také lepší šanci na získání zaměstnání.

Krize v číslech

Venezuela

7 milionů obyvatel potřebuje akutní humanitární pomoc. CARE přímo v zemi pomohla více než 2 700 lidem.

Ekvádor

413 458 Venezuelanů. CARE zde pomohla více než 43 500 z nich.

Kolumbie

1 630 903 Venezuelanů. Odhaduje se, že se tento počet v průběhu ro-

ku 2020 zvýší na 2,4 milionu. Konstantní přísun lidí z Venezuely vedl v Kolumbii ke zvýšení projevů xenofobie. Kolumbie je sama na hranici politické a sociální krize. CARE zde podpořila více než 1 975 uprchlíků.

Peru

870 000 Venezuelanů podle zpráv migračního úřadu, ale UNHCR-IOM odhaduje jejich počet na více než milion. CARE zde podpořila více než 4 760 lidí.

Budoucnost pro oběti domácího násilí v Bosně...

„Poskytli nám střechu nad hlavou, teplé jídlo, veškerou psychologickou i právní podporu, ale především pocit bezpečí,“ říká Anica.

Manžel ji a dcery roky psychicky i fyzicky týral. Pomoc a podporu našly až v azylovém domě, jednom z prvních v Bosně a Hercegovině. Poprvé v životě mají vyhlídky na lepší život.

Anica je nezaměstnaná. V Bosně dnes panuje špatná ekonomická situace a vysoká nezaměstnanost. Kvůli válce v devadesátých letech musela Anica přerušit střední školu, kterou nikdy nedokončila. Provádala se, vychovávala své dvě dcery a stala se na manželovi ekonomicky závislou. Stejně jako mnoho obětí domácího násilí

žila každý den ve strachu před útoky manžela. Popisuje jej jako tyрана, který se vracel pozdě v noci a udržoval mimomanželský vztah.

„Uděřil mě pěstí do hlavy, dal mi facku, zatahl mě za vlasy a dal mi nůž pod krk. Vyhrožoval, že mě zabije. A to vše jen kvůli přehnané žárlivosti a sklonu k dramatickým scénám. Obvinil mě, že mám milence, a přitom to byl celou dobu on, kdo chodil za jinou ženou,“ popisuje běžnou scénu z manželského života Anica. Velmi násilně se choval i vůči dětem, především k jejich starší dceři. Jednoho dne se násilí vystupňovalo natolik, že sousedi zavolali policii. Manžel byl odveden k výslechu a Anicu s dětmi přijal místní azylový

dům vedený občanskou organizací Budoucnost.

Naděje na slušný život

„Nebýt azylového domu, nevím, co bych si počala. Jsem vděčná pracovníkům, kteří mně a mým dětem pomohli. Poskytli nám střechu nad hlavou, teplé jídlo, psychickou i právní podporu, ale především pocit bezpečí,“ říká Anica. Tím ovšem její starosti neskončily. Jako nezaměstnaná a bez středoškolského vzdělání se obávala, že nebude schopná zajistit dětem vše potřebné. V manželství neměla žádnou kontrolu nad svou finanční situací a každou utracenou minci musela před mužem obhajovat. Pracovníci azy-

lového domu jí však pomohli i s tímto problémem. Zapsali ji do programu ekonomického posilnění žen, díky kterému se naučila pěstovat jahody.

„Teď je vše mnohem jasnější, když si nabyté vědomosti mohu vyzkoušet vlastníma rukama prací na poli. Vždy jsem ráda četla a učila se nové věci, ale nikdy na to nebylo dost času kvůli mnoha domácím povinnostem. K tomu všemu mi můj muž nedovoloval studovat nebo mít přátele. Až ostatní obyvatelky azylového domu se staly mými dobrými přítelkyněmi,“ vypráví.

Pokračování na str. 15

Salma, statečná křesťanka navzdory utrpení

„Bylo mi dvanáct let, když Boko Haram (teroristická organizace, která dnes vystupuje pod názvem Západoafrická provincie Islámského státu) přišlo do naší vesnice,“ vypráví Salma.

„Vypálili kostel, zabili mého souseda a bratrance. Mě a mé dva mladší bratry vzali do zajetí. Cestou je ale oba před mýma očima zabili. Dodnes z toho mám noční můry,“ pokračuje sedmnáctiletá Salma (na fotografii). I ona patří mezi miliony lidí, kteří trpí potichu.

Tři nucené sňatky

„Když jsme dorazili do vesnice, mě a dalších dvacet dívek dali do klece. Třikrát mě donutili se provdat. Můj první a druhý manžel zemřeli. S jedním jsem měla dítě, to ale také zemřelo, protože jsem neměla mléko. Sama jsem totiž neměla co jíst,“ při vzpomínání na hrůzné události se dívá z okna a slzy jí tečou po tváři. „Můj otec byl pastorem a maminka se starala o mě a mých sedm bratrů a sester. V kostele jsem zpívala ve sboru a byla šťastná. Můj třetí manžel byl nejhorší a byli jsme spolu nejdéle. Ze svých třech žen mě nenáviděl nejvíc, protože věděl, že jsem křesťanka, která konvertovala k islámu násilím. Musela jsem každé ráno a odpoledne chodit do školy islámu. Ale to mou víru nezměnilo. A on to věděl.“

„Ze svých třech žen mě nenáviděl nejvíc, protože věděl, že jsem křesťanka, která konvertovala k islámu násilím,“ vzpomíná Salma. Snímek Jennifer Bose / CARE

Situace se nezměnila ani potom, co Salma čekala miminko: „Když jsem otěhotněla, stále hrozil, že mě zabije. Často mě bil. Jednoho rána se konečně rozhodl. Byla svolána veřejná exekuce. Přivázali mě na prostranství a odešli se pomodlit. Jedna z dalších manželek mého muže ke mně tajně přišla a řekla: „Rozvážu Tě, ale jestli Tě chytí, neříkej, že jsem Ti pomohla já.“ Bylo pro mě obtížné utíkat, protože jsem měla různá zranění od věčného bití a také proto, že jsem byla v osmém měsíci těhotenství. Bála jsem se, že mě chytí. Když se setmělo, narazila jsem na cestu a potkala na ní vojáky. Ti mě vza-

li do uprchlického tábora, který je teď mým novým domovem. Porodila jsem zde dceru. Je jí jeden rok a znamená pro mě všechno. Po dlouhé době cítím mír. Často chodím do ženského centra a mluvím se svou CARE konzultantkou. Je pro mě jako sestra a opravdu jí důvěřuji. Společně se snažíme zpracovat všechny mé vzpomínky, které bych chtěla vymazat. Ale stále mě straší. Mým největším přáním je znovu vidět rodinu, ale nevím, jestli jsou vůbec naživu,“ zakončuje své vyprávění.

Salma je nyní v uprchlickém táboře Bama v Nigérii, kde s ní tento rozhovor udělala naše kolegyně Jennifer Bose.

„Na setkání se Salmou nikdy nezapomenu. Každá žijeme v jiném světě, ale naše naděje a přání nás spojují. Bezpečí, zdraví a radost pro svou rodinu. To je jediné, co Salma vždy chtěla, ale nikdy nezískala,“ říká Jennifer.

CARE ženám, jako je Salma, poskytuje psychosociální podporu a lékařskou péči. Ženy získávají balíčky s potřebnými léky a pomůckami. CARE se snaží zvýšit povědomí o násilí páchaném na ženách a usiluje o to, aby se jim dostávala odpovídající péče. Školíme komunitní a sociální pracovníky v tématu násilí páchaného na ženách, plánování rodiny a správné hygieny.

...skrze vzdělání a nové přátele

Dokončení ze str. 14

„Vzájemně se podporujeme, protože rozumíme potížím, které každá z nás zažívá. Můj život dostal úplně nový rozměr,“ dodává.

Anica během školení prokázala velmi dobré výsledky a díky tomu získala darem sazenice jahod a nezbytné náčiní k jejich pěstování. Poprvé v životě je finančně nezávislá a dokáže zajistit sobě i svým dětem slušný život.

Ženy a dívky jako Anica patří v Bosně do skupiny obyvatel, která často má znevýhodněné postavení ve společnosti. Na podporu a ochranu jejich práv se zaměřuje nezisková organizace Budućnost. Od roku 2000 v Modriči provozuje azylový dům pro oběti

V programu „Bud' mužem, změň pravidla“ pracuje CARE s dospívajícími chlapci a mladými muži po celém Balkáně včetně Bosny a Hercegoviny. Prostřednictvím různých aktivit jsou zapojováni do podpory rovnosti mezi muži a ženami a prevence násilí. Snímek CARE

domácího násilí a poskytuje jim psychosociální pomoc. Snaží se o prevenci násilí na základě pohlaví a podporuje ekonomické posílení žen. Protože se mnoho z nich do azylového domu vracelo, rozhodli se v roce 2010 otevřít také první mužské centrum pro agresory – pachatele domácího násilí. Těm poskytují poradenství a terapii.

Budučnost patří mezi sedm organizací, které na Balkáně již třetím rokem podporuje také CARE Česká republika. V rámci projektu „Lepší sociální ochrana skrze posílení kapacit neziskových organizací“ jim poskytuje finanční a odbornou pomoc. Spolupráce vznikla za podpory z prostředků Ministerstva zahraničních věcí České republiky a České rozvojové agentury.

**Pošlete prosím Váš dar dětem a rodinám v Jemenu ještě dnes.
Přišly o všechno.**

**Každý dar pomůže zmírnit utrpení lidí v důsledku války.
Jak pomoci?**

**Složenkou vloženou v tomto čísle Katolického týdeníku na sbírkový účet
CARE Česká republika z.s.: 243 308 210/0300, specifický symbol 032020**

On-line darem na: www.balikypomoci.cz

Váš dar pro CARE Česká republika z.s. je daňově odečitatelnou položkou. Uvedete-li při platbě čitelně své jméno, příjmení a adresu, souhrnné potvrzení pro daňové účely Vám automaticky vystavíme a zašleme v průběhu ledna 2021.

„Sleduji s velkými obavami humanitární krizi v Jemenu. Obyvatelstvo je z dlouhého konfliktu vyčerpané a mnoho dětí trpí hladem... Modleme se silně. Jsou to děti, které mají hlad, které mají žízeň, které nemají žádné léky a kterým hrozí, že zemřou.“

papež František
(2019, zdroj www.irozhlas.cz)

CARE Česká republika z.s.
Sídlo: Slezská 2033/11
120 00, Praha 2
e-mail: care@care.cz,
telefon: 222 312 805
www.care.cz

Zde popsané formy jsou příklady využití finančních prostředků. Darem pro CARE souhlasíte se zpracováním osobních údajů organizací CARE Česká republika z.s., také s pomocí poskytovatele služeb za účelem evidence dárců, péče o dárce a informování o projektech a využití darů. Vaše osobní údaje nebudou poskytnuty jiným osobám.

Fotografie: Holly Frew/CARE, Jennifer Bose/CARE, Ammar Bamtraf/CARE, Dia Aref Aladimi/CARE, CARE International.